קול התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה ט"ו גליון תש"מ | **מקץ – חנוכה** | כ"ח כסלו תשע"ב

תוכן העניינים

לקח טוב.....א'

שבת בשבתו.....ב'

דבש תמרים.....ג'

בשפתי צדיקים.....ד'

פרפראות לחכמה.....ה'

ודרשת וחקרת.....ו'

חוקים להורותם.....ז'

הילולא דצדיקיא.....ח'

דבר בעתו.....י'

משולחן מלכים.....ט"ו

דברות קודש.....י"ג

שבת מברכים – ראש חודש טבת יהיה ביום ב' וג' מולה: יום א' בשעה 7:20 בבוקר, עם 17 חלקים

יסודי התורה ויגש	
יום ראשון	ד.
יום שני	ד:
יום שלישי	ה.
יום רביעי	ה:
יום חמישי	ו.
עש"קושב"ק חזרה	

להכנסת מודעות, ברכות מז"ט, הנצחת שם, לעילוי נשמת, וכו' **יפנו לאפיס כולל עצי חיים בארה"ב:**
1-888-732-6347
EXT 4
1-888- REB - MEIR

כי אתה תאיר נרי

ימי החנוכה נקראים בפי כל ימי האורה, הנסים של ימי החנוכה היא באור, ומצוותיה באור, "מוסיף והולך" תוכו רצוף אהבה בחיבה מיוחדת מאת קודשא בריך הוא לעמו ישראל בנסו המיוחד, אשר ראשיתו נעוץ באור הגנוז בשחר הבריאה, וסופו בהפציץ אור הגאולה באחרית הימים, אורות אלו סובבים ומקיפים את ישראל עם קדושים, בעת אשר כל כוחות הרע והטומאה חברו יחדיו לכבות נר ישראל להחשיך עיניהם ולהעפיל נשמותיהם, אכן יוצר אור ובורא חושך הגיה עליהם זהרו והוציאם מאפילה לאורה.

ברם, כאשר עינינו לנוכח יביטו בדברי חכז"ל וספרי הקודש נראה שע"י הנס חנוכה ירדו לישראל תרי גווני ישועות והשפעות, האחד על אתרא הדין ע"י כהניך הקדושים, אבל העיקר אשר זכו אז, היא לעתיד לבא, דעי"כ זכו אז כלל ישראל כולו למצות נר חנוכה אשר כוחה יפה להביא אורו של מלך המשיח, ע"ד שאמרו חז"ל (ויק"ר פ"פ ל"א) שבזכות מצות הדלקת המנורה שכתוב בה להעלות נר תמיד יזכו להקביל פני נרו של מלך המשיח.

ובזה מוסיף והולך מרן רביה"ק זי"ע בספה"ק דברי יואל, כי גם באלו הימים ימי אופל וחושך כשעדיין ישראל כבושים בגולה מ"מ בזכות ימי החנוכה "עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה" דגם במצבינו הקשה והמר דאכתי עבדי אנן ג"כ נשפע לנו באלו הימים תשועה גדולה ופורקן מהארת הנס חנוכה, ולזה ממשיך ואומר ואתה ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרתם, שירד להם ישועה לישראל גם על זמן הזה כשעם ישראל עוד בעת צרתם, וג"כ נשפע לנו השפעה גדולה מהארת ימי החנוכה.

אבל אם נחשוב חשבונו של עולם, ראה נראה כי אותה שלהבת אור אשר בקעה ועלה מתוכבי החשיכה בימים ההם, כך עולים ומבהיקים הם ימי החנוכה מבינות לימי החולין של השנה כולה, **וכדמתאמרי משמי' דהגה"ק מפאבטשוב זי"ע דלהכי אחרי אשר עם ישראל יוצא מימי החנוכה לשאר ימות השנה, אין מבדילין אחריה בהבדלה כבשאר מועדים לשמחה, כי ימי הזוהר האלו נמשכים ועולים באורותיה האלוקיות, ושפע אלוקי המורעף עלינו ממרומים בימי האור האלו, צועד עמנו על הימים הרחוקים כשצועדים אנו בימים ימימה בצעדי ערפל וחושך, אז נוצץ ומאיר אור החנוכה עלינו.**

ואכן כך בזמן הזה כשאנו יוצאים ממנה, השלהבת עולה מאליה ואישה ריח ניחוח לה בקיום נצחי, ובכח סגולת נרות החנוכה נילך וניסע לקראת ימי החולין ימים הבאים לקראתינו בימות השנה, וכאמור לאורו נסע ונלך לקראת משיח צדקינו ומלכינו מרן רביה"ק שליט"א בראשינו בב"א.

בגורל
תחלק הארץ
כדי אויספירן רצון קדשו פון מרן רבינו הגה"ק שליט"א בעזהשי"ת מיטצוטראגן קיין
ארה"ק גרויסע סכומים להחזקת מוסדותינו הק' פראקלאמירן מיר דעם גרויסן
מיטצוהאלטן דעם
נסיעה
פעקעדזש גורל
מסע המרומם
פון רבי'ן שליט"א קיין ארה"ק
קומענדיגן חודש שבט הבעל"ט
מסע המרומם
של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
לארצינו הקדושה
על שב"ק פרשת משפטים-שקלים הבעל"ט
אנ"ש וואס זענען אנגעשלאסן אינעם
מפעל החזקת מלמד
וועלן קענען אריינגיין
אין גורל פאר בלויז
$120
אלע וואס שליסן זיך אן מיט
$180
דמי נסיעה
לטובת המוסדות וועלן אריינגיין אינעם גורל
כאפט אריין די זעלטענע געלעגענהייט וואס
לאו בכל יומא מתרחש
מוסדות יטב לב
פאר מער פרטים, און צו קויפן דעם גורל פארבינדט אייך מיט אונזערע עסקנים:
ר' מאיר פערל, ווילליאמסבורג 917-836-0447
ר' הלל מנשה מארמארשטיין, ווימס"ב 347-243-8419
ר' אשר זעליג בלייך, קרית יואל 845-662-5250
ר' משה חיים קאהן, בארא פארק 718-812-5249
ר' יואל נפתלי וויים, מאנסי 845-270-2946
ר' קלמן אליעזר לעווי, מאנטריאל 514-915-6315

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים, ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם, אין ויהי אלא לשון צער, (מגילה ז:) וזה שנות אין מספר שאנו מדברים על הקץ ועדיין לא בא, אין לך צער גדול מזה, 'ויהי מקץ' ומגיד לנו הכתוב 'שנתים ימים' דעו לכם שהוא מפני שישנתם את הימים, כי במשך העתים האלה כבר היו רבות פעמים, שיום עת הגאולה בא, רק אנו לא השתמשנו בה, נפלה עלינו תרדמה וישננו אז, וזה ופרעה חולם. **(דברי מאיר)**

☆

ויהי מקץ שנתיים ימים, ובמד' אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף, ולא פנה אל רהבים שבשביל שאמר לשר המשקים זכרתני והזכרתני נתווספו לו שני שנים, ע"כ דברי המדרש, ולכאורה המדרש סותר את עצמו, שבתחילה הוא קורא ליוסף "גבר אשר שם ה' מבטחו" ואח"כ הוא אומר שיוסף נענש על שבטח בשר המשקים, אלא באמת הרי מה דטא היא זו שבטח בשר המשקים, הלא כ"א צריך לעשות איזה השתדלות כשנמצא בצרה כדי לצאת ממנו, ואין זו סתירה לבטחון, אך מכאן ראיה שיוסף היה כ"כ מופלג במידת בטחונו בהשי"ת, עד כדי דך שהשתדלות קטנה, כבר נחשב בידו לחטא, וקיבל עונש על עצמו, וא"כ הרי עצם הדבר שהוא בטח באחרים זה נחשב אצלו לחטא, וזה "שבשביל שאמר לשר המשקים זכרתני והזכרתני נתוספו לו שתי שנים" זה מוכיח ראיה ברורה, שיוסף היה "הגבר אשר שם ה' מבטחו", שמדרגת הביטחון שלו היתה גבוהה כ"כ, עד שכל השתדלות קלה אצל בשר ודם נחשבה לו לחטא ונענש על כך. **(בית הלוי)**

☆

והנה שבע פרות עולות אחריהן וכו' ותעמדנה אצל הפרות וכו' ותאכלנה הפרות, כאן מרומזים דברי חז"ל שאמרו, כי בתחילה בא היצר אל האדם רק כהולך ועובר ממנו, לאחר מכן הוא בא אליו כאורח, ולבסוף הוא נעשה בעל הבית ומושל בו, שבע הפרות הרעות הינן מסמלין כוחות היצר הרע, ובראשונה הן "עולות" קימעא קימעא הן עולות ומתגלות לעתים רחוקות, לאחר מכן "ותעמדנה אצל" הן מתדבקות אל האדם כאורח, עד שלבסוף "ותאכלנה" הן בולעות אותו לחלוטין. **(שפת אמת)**

☆

ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ, אף על פי שהוא היה השליט והמושל, בכל זאת לא מסר את חלוקת התבואה לידי פקידיו ועובדיו, כי אם הוא בעצמו היה המשביר, כדי שלא ייעשה עול לאיש וכדי לשמש דוגמה ומופת לבני אדם, עד כמה צריכים לטרוח ולעמול במידת הרחמנות, כדי להציל אנשים מהרפת רעב, וכמובא במדרשים, שבמשך כל תקופת הרעב, לא היה יוסף טועם פרוסת פת עד רדת היום, לאחר שהלקוח האחרון קיבל את שלו.

(שפתי כהן)

☆

וירא יעקב כי יש שבר במצרים ויאמר יעקב לבניו למה תתראו, פי' כשראו בני יעקב הטומאה הגדולה במצרים, יראו מאוד שלא תתפשט גם לארץ הקדושה ח"ו, וזהו 'וירא יעקב כי יש שבר במצרים' אדם כזה שמשב"ר ומבניע את הטומאה, אמר לבניו למה תתראו, לשון מורא שאין לכם להתיירא כי הטומאה תבוטל במקומה. **(מאמר מרדכי)**

☆

וישתחוו לו וכו' ויכירם ויתנכר אליהם, דרך העולם הוא, אדם המנוצח ע"י חבירו, הריהו מצטער על כך צער גדול, ובכן אילו היו האחים יודעים בשעה שהשתחוו ארצה, כי יוסף הוא זה , אשר כה לעגו לו בעת אשר סיפר להם את חלומו, שעתידים הם להשתחוות לו, הרי היו אז מלאי צער ויגון, כיאות למנוצחים, לפיכך התנכר לדם יוסף בעת, כדי למנוע מהם את הצער הזה, וזה מספר התורה שבחו של יוסף הצדיק, שכן אדם אחר הרי היה שמח לנצל הזדמנות זו, לשם נקמה, למען יהגיש השונא היטיב מפלתו וכניעתו, משא"כ יוסף הצדיק עשה ההיפך מזה, דווקא בשעה אשר השתחוו לו, העלים מהם מי הוא, "ויתנכר אליהם", אף כי "ויכירם", כדי למנוע מהם את הצער והחרפה של המנוצחים. **(קדושת לוי)**

☆

ויהי הם מריקים שקיהם והנה איש צרור כספו בשקו, הנה הכתוב ירמוז לאלה האנשים היושבים בשקם ובתעניתם, ולא נקיים הם מפניות שישבחו לדם האנשים ויקימו לעזרתם בפרנסתם, וזה שאמר 'ויהי הם מריקים שקיהם' שכשישליכו מעליהם שקם של תעניתים, יראו מיד ש'איש צרור כספו בשקו' פי' שבשק הזה נצרר הכסף שרצו שיעניקו להם. **(דברי מאיר)**

☆

וישתו וישכרו עמו, הנראה לי לרמז בזה גודל מעלת הנהנה מסעודת תלמיד חכם, אשר כל הסמוכים על שולחנו דם זוכים להשפעות קדושה וטהרה, וזהו שאמר הכתוב "וישתו וישכרו עמו" על ידי שהיו סמוכים עמו, זכו לשכר טוב, 'וישכר'ו' מלשון שכר, וזה היה שכרם, גודל הקדושה וטהרה שהיה משפיע להם, כנ"ל. **(תפארת שלמה)**

☆

הבוקר אור והאנשים שולחו המה וחמוריהם, כאשר מתנוצץ רק מעט אור רוחניות, ונעשה כבר מעט "הבוקר אור" אז זה המעט דוחה הרבה מן החושך "והאנשים שולחו" נשלח מהאדם את אישיותו העצמית, "המה וחמוריהם" וכל חומריותו של האדם חוקף והולך לו, כי מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך.

(תורת אמת)

☆

בגדול החל ובקטן כילה, 'בגדול' זה שהוא גדול באמת, חושב תמיד כאילו רק עתה "החל" בעבודת ה', ואילו "ובקטן" זה הקטן סבור שכבר "כילה" עבודתו, ואין מושלם היומנו. **(מים רבים)**

חברת תהלים "תהילות יואל"

נתייסד ע"י כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
בעת ביקורו עם אביו מרן רביה"ק בעל ברך משה זי"ע

קרית יואל - בני ברק

ויברך אלוקים את יצח"ק

בשם מאות צעירי הצאן ילדי החברת תהלים, נשגר בזה ברכת מז"ט אל ידידינו היקר שמו הטוב משבחים ומהללים, ויזרע **יצח"ק** מאה שערים, במעשיו הטובים והישרים, ובמיוחד מגדיל עשות לתמוך בנו בכל עת ועונה, במידה מרובה ונכונה, בעין יפה וברוח נאמנה

מוה"ר יצחק בער ווירצבערגער הי"ו

אב"י בעואב"י וויליאמסבורג יע"א

לרגל תת ה' צורו וקונו, שמחה הגדולה במעונו, וקול רינה וישועה בגרונו

בהולדת הבן ני"ו

יה"ר שיזכה לגדלו ולחנכו על מבועי התורה, מתוך רב שמחה ואורה, וזכות הבל פיהם של תינוקת של בית רבן יגן בעדו להתברך בכל מילי דמיטב מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וברכת ה' תלווה אותו בכל עת.

המברך מריחוק מקום וקירוב לב

יצחק אייזיק ווייס

מנשה ברוך קליין, יוסף מאיר שוואריץ, יצחק שמעון ווייס,
רפאל גרין, יואל כף

בשם הנהלת החברת תהלים "תהילות יואל" פה קרית יואל - בני ברק יצ"ו

לקח טוב לחנוכה

מזל תשרי מאזנים, דשוקלים עוונותיו לניהנום, ומזל כסליו קשת שזורקין אותנו מן הניהנום. **(ילקוט ראובני)**

☆

חנוכה, מלשון חינוך, שהיא חינוך לגאולה שלימה. **(בני יששכר)**

☆

מקדש ישראל והזמנים, כי קדושת הזמנים הוא כפי ההכנה והקדושה מבני ישראל, ובחנוכה אנו אומרים וקבעו שמונת ימי חנוכה שהוא בקביעות, אפי' אין האדם מבין עצמו כפי שצריך להכין עצמו לאור הקדוש הזה. **(חסד לאברהם)**

☆

ולעמך ישראל עשית וכו' כהיום הזה, ר"ל דגם ביום בזמן הזה, התשועה ופדיון בימים ההם כמו בעת ההוא. **(קדושת לוי)**

☆

במס' סופרים אסור להדליק בנר ישן, שאין להדליק רק בשביל מעשה ישן, רק מחדש כדי שיתגלה האור גם עתה במצות הדלקה. **(בני יששכר)**

☆

בגמ' מי שאבד לו חותמו ממתינין לו עד הערב וברש"י הולכין אצל הממונה ששמו יוחנן, פי' מי שאבד לו חותמו שלא נגמר ביו"כ, עדיין החותם ממתין לו עד נר חנוכה שמצותה בערב, שנעשה הנס ע"י מתתיהו בן יוחנן כהן גדול. **(עטרת ישועה)**

☆

הדלקה עושה מצוה, דבחנוכה שהוא הגמר מראש השנה, מעתה יתעלה והשלהבת תעלה מלמטה למעלה להבין גדלות הבורא, ולא הנחה, לא שישאר בעבדות של ראות שפלות עצמו. **(בינת אברהם)**

☆

בעשירי באחד לחודש נראו ראשי ההרים, בעשירי הוא חודש טבת שאז מתחילים השובבי"ם, שהוא תיקון ברי"ק באחד לחודש הוא חנוכה, נראו ראשי ההרי"ם מתחילים ראשי התיקונים. **(הרה"ק מאפטא זי"ע)**

☆

מאי חנוכה דת"ר, פי' כשישאל מאי חנוכה ומאי ענינה, ומתרץ דתנו רבנן זהו עיקר מכה התורה ללמוד דברי רבנן וסברתם. **(תפארת שלמה)**

☆

אך טוב וחסד ירדפוני, טוב וחסד גימ' חנוכה, הקב"ה מוריד ומשפע בחנוכה חסדים טובים אפי' למטה מעשרה, וע"י נר חנוכה יכולים להמשיכם. **(דברי שמואל)**

☆

ורבים ביד מעטים, דצריך כל אחד להתחזק בנקודה מועטת שנמצא בכל איש ישראל וזהו ורבים ביד מעטים וכו'. **(שפת אמת)**

☆

כבתה זקוק לה, ברש"י דלמא פשע ולא ניתקן לזה, נרמז בזה שבחנוכה יש תיקון אף לפושעי ישראל. **(חידושי הרי"ם)**

☆

תזרח השמש יאספון, ס"ת תש"נ והוא נוטריקון נר של חנוכה, רמז שבימים אלו נאספים הנשמות והתורות והמצות ותתפלות אשר המה פזורים ולא יכלו לעלות למעלה. **(חסד לאברהם)**

☆

כבתה אין זקוק לה, פי' אפי' אם ח"ו נכבה נקודה יהודית מחמת גודל הפגמים, אז אין סוף ברוך הוא, בעצמו כביכול זקוק לו. **(שארית ישראל)**

☆

כי קל מל"ך רופ"א נאמ"ן גימ' להדליק נ"ר חנוכ"ה, כי חנוכה הוא זמן המשכת הרפואה. **(אמרי נועם)**

☆

קבעוהו בהלל והודאה, חנוכה מביאה חיים, כי קבעום להלל ונאמר לא המתים יהללו קה. **(חידושי הרי"ם)**

☆

בגמרא איתא (שבת כא:) **בית שמאי אומרים יום ראשון מדליק שמונה מכאן ואילך פוחת והולך, ובית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך.** ועיי"ש בגמ' לבאר סברת פלוגתתם דטעמא דבית הלל כנגד ימים היוצאים, ופרש"י ז"ל ויום זה נמנה עם ימים היוצאים היינו כשמשים האדם אל לבו שהימים יצאו ועברו והוא העלה חרס בידו שלא היה מרגיש עד היום הזה גדל אורות הק' מנרות דחנוכה ולא היה מתקן ומשלים עוד את נפשו כלל ומתעצב אל לבו מאוד עם כל זאת עוד ביום הזה על ידי הדלקת נר חנוכה כי עוד היום אנו מדליקין הנרות יוכל לתקן הימים שעברו וכו' וזה שנקרא יום זה זאת חנוכה שביום הזה נגלל כל ימי חנוכה ויוכל עוד היום להמשיך אורות הק' ומדת הרחמים על ישראל. **(ישמח ישראל)**

☆

וזאת הברכה, רומז על הברכה שבא עד זאת חנוכה. **(עטרת ישועה)**

☆

ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן פדהצור, שמעתי מאבי הק' זי"ע, "ביום השמיני" דהיינו זאת חנוכה, "נשיא" איז געהויבן, "לבני מנשה" די פאגעסענע קינדער, (מלשון כי נשני אלהים את כל עמלי) "גמליאל" אז ער זאגט 'גם לי – אל', "בן" ווערט ער א קינד, "פדהצור" פדה צור, וואס לייזט אויס דעם אויבערשטן. **(קדושת מרדכי)**

☆

ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן פדהצור, יום השמיני מרמז ליום השמיני של חנוכה שהיו משלימין של השמנה נרות, ולכן נשיא לבני מנשה שהוא אותיות נשמה שזוכים לתיקון הנשמה, וזה מרומז בתיבת מנש"ה נוטריקון, מישלימין הדלקת שמונה נ'רות שבעת שמשלימין כל הח' נרות יכולים לזכות לתיקון הנשמה, וזה גמליאל שיוכל כל אחד מישראל לומר ג"ם ל"י א"ל, שירגיש חיות אלוקיתו ית' בקרבו. **(מגן אברהם)**

☆

ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן פדהצור. שמעתי מאבי הק' זי"ע, "ביום השמיני" דהיינו זאת חנוכה, "נשיא" איז געהויבן, "לבני מנשה" די פאגעסענע קינדער, (מלשון כי נשני אלהים את כל עמלי) "גמליאל" אז ער זאגט 'גם לי – אל', "בן" ווערט ער א קינד, "פדהצור" פדה צור, וואס לייזט אויס דעם אויבערשטן. **(קדושת מרדכי)**

ברוך שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה

בשמחה רבה הננו מודיעים
לכל אנשי שלומינו הי"ו

שזה עתה יצא לאור עולם

ספר הקדוש

ברך משה

על חנוכה

להשיג אצל כל מוכרי ספרים

מכירה הראשית אצל:

347-598-9988 • 347-385-9580

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים, על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

השפעות טובות בזכות הנשמה יתירה

ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וגו' והקשו מה צריך בזאת לחכמים כלם ידעו לאסוף בשני השובע תבואה הרבה על שנות הרעב.

וי"ל דבאמת כלם אספו רק שנרקבו אצלם וליוסף לא נרקב כי הברכה והשמירה הי' בתבואותיו, כמ"ש כי אין מספר כמ"ש בפנים יפות ולא עביד רחמנא ניסא בחנם והברכה באה מבחינת חכמה כמ"ש והחכמה תחי' בעליה, ולכך אמרי' בגמ' שבשכר שבת נותנים לו נחלה בלי מצרים שבשבת שבאה נשמה יתירה מבחי' חכמה נותנים נחלה בלי מצרים וז"ש איש נבון וחכם.

(תורת יצחק)

קיימנו בעת הגלות היא בזכות השבת

וטבוח טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים בצהרים. אי' במדרש שזה הי' ביום השבת

הנה הכוונה אחת, שהצדיק הוא יסוד והוא המשביר לכל עם הארץ, כל העולם ניזון בשביל חנינא בני וכו' וכן שבת ממנו הולך כל ההשפעות לכל ימי השבוע כמבואר, ות"ח נקרא שבת, וא"כ מפרש יוסף כאן בזמן הגלות איך יתנהג ואיך יחיו בגלות אחת היא וטבוח טבח והכן, במה שמכינים על יום השבת, הב' כי אתי יאכלו האנשים בצהרים היינו אותי הוא האות ברית כמאמר המדרש על מה אנו קיימים בזמן הגלות בזכות יוסף הצדיק היינו היסוד ולפעמים אנו משפיעים ליסוד אף שהיסוד משפיע לחוד כי אנו רואים שהמאכלי יביא זרע ואם לא יאכל האדם אין לו יסוד להשפיע, ומבשרי אחזה אלוה, מה שאנו נותנים לשבת, אזי השבת הוא משפיע לכל השבוע, אבל אם אין אנו מכינים לשבת, אזי אין ההשפעה הולך ממנו כלום ונהר יחרב ויבש.

(תפארת שלמה)

לעשות הכנה מערב שבת לשבת קודש

וטבוח טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים בצהרים, במד"ר אין והכן אלא לשבת, ובמסכת חולין והכן טול גיד הנשה בפניהם כמ"ד גיד הנשה נאסר לבני נח.

ולכאורה איך נלמד ממלת והכ"ן שציוה אותם ליטול גיד הנשה, גם דר זה סותר דברי המד' שדרשו אין והכן אלא שבת, ואיך נשמע מינה תרתי. ואפ"ל דלטעם הכנה ציוה אותם יוסף ליטול גיד הנשה לפני הסעודה, דזולת זה מה היה הצורך ליטול הגיד בפניהם, וכמו"כ היה אפשר לברורו ולהשליכו בתוך הסעודה, דיש בירך ס' לבטלו ולא נאסרה בבישול, אולם לפי דערב שבת היתה ואפשר דהסעודה היתה בשבת, ולכן ציום ליטול לפני השבת מטעם הכנה, ואתי שפיר שדרשו בגמ' והכ"ן, טול גיד הנשה בפנים, דהיינו נמי לטעם הכנה, ואתיא כדברי המדרש שדרשו אין והכן אלא לשבת, שיוסף שמר את השבת עד שלא ניתנה, ונוסף לזה קיים גם כן מצות הכנה מערב שבת עד שלא ניתנה לעשות הזמנה לקדושת השבת, ובזה יבואר קישור הכתוב כי אתי יאכלו האנשים דטעם סעודתם עמו היה גם כן לטעם הכנה כמו שמבאר זקיני הייטב לב ז"ל דכל מעשיהם של השבטים במצרים היה על דעת כן להמשיך ולהזמין כח הקדושה בשביל ישראל ובצירוף כח קדושתם שהסבו בסעודה יחד בודאי פעלו הרבה לטובה בהזמנה זו, וזה שאמר וטבוח טבח והכן, וזירזם על הכנה, וכן מה שאמר כי אתי יאכלו אנשים בצהרים היה נמי לטעם הכנה.

(דברי יואל)

שבת וחנוכה הם הכנה לימות המשיח

וטבוח טבח והכן. בשלטי הגבורים כתב כי תיבת והכן עם הח' של טבח הם אותיות חנוכה, ויתר אותיות וטבח טב, גימטריא ל"ן, כמספר הנרות ויש להבין שייכות ענין חנוכה לפסוק זה.

וי"ל עפימ"ש א"ז בישמח משה דשני המקדשות הראשונות היו הכנה לבית המקדש השלישי, על פי משל לאחד שהביא זרע אילן טוב ממרחק ונטע ועשה פרי ועקרו והביא זרע אילן אחר ונטע ועקרו, כדי שתקבל הארץ כח שמנונית האילן המובחר ואחר כך נטע אילן השלישי אשר זה מטרת לבו מקדם, וכדבר הזה פעל ועשה לבנות שתי המקדשות ולהחריבן כי לולי שתי המקדשות הראשונות לא היה בכח הארץ הלזו לקבל קדושת המקדש השלישי עכת"ד. ובחינה הלזו כתב א"ז בייטב לב לגבי קדושת השבת אשר היא אחד משישים בעוה"ב והוא הכנה על שבת העתיד יום שכולו שבת עיי"ש, וכדברים האלו יש לומר לגבי ימי החנוכה אשר גם הם משמשים כהכנה להגאולה העתידה, וכמו שכתב בבנ"י שעל כן קאו לימים האלה חנוכה לשון חינוך והרגל לגאולה העתידה, כי בחנוכה מתגלה אור הגנוז אשר היא מעין אור העתיד אור מלך המשיח שיתגלה בשלימות במהרה עכ"ד ולדרכינו מובן דאלולא ימי החנוכה אשר בהם מתגלה מעין אור העתיד לא היינו יכולים לסבול האור הבהיר שיתגלה לנו במהרה בימינו. ומעתה יתבאר וטבוח טבח והכן, אין והכ"ן אלא שבת כדאיתא במד' היינו שהשבת היא הכנה לגאולה העתידה ליום שכולו שבת ואלולא שבת שהוא מעין עוה"ב לא היה בכוחינו לסבול אור קדושת השבת העתיד, ובזה יובן מה שכתב בשלטי הגיבורים לרמז ענין חנוכה כי בחינה הלזו הם גם כן נרות חנוכה שהם הכנה דרבה על האור הבהיר שיתגלה לנו במהרה בימינו.

(ברך משה)

כל שתא יומין מתברכאין בזכות השבת

זאת עשו וחיו, זא"ת רמז למילה כדכתיב זא"ת בריתי, ורמז לשבת כדכתיב אשרי אנוש יעשה זאת וגו' שומר שבת מחללו, כלומר התאמצו לשמור ברי"ת ושבת קודש כראוי, וחיו, כי מדת יסוד צדיק משפיעה כל טוב (כדכתיב ביוסף הוא המשביר וגו') וגם שבת קודש כל שתא יומין מיני' מתברכין.

(אהבת ישראל)

הדלקת נרות חנוכה

אין די ימי האורה פון חנוכה הבעל"ט

העלפט באלייכטן דעם אש קודש

וואס שיינט ארויס פון מוסדותינו בארה"ק

מוסדות יטב לב

און גייט גלייכצייטיג אריין אינעם

מיטצוהאלטן דעם

מסע המרומם

פון רבי'ן שליט"א קיין ארה"ק

קומענדיגן חודש שבט הבעל"ט

נסיעה פעקעדזש גורל

אלע וואס שליסן זיך אן מיט

$180

לטובת המוסדות וועלן אריינגיין אינעם גורל

אנ"ש וואס זענען אנגעשלאסן אינעם

מפעל החזקת מלמד

וועלן קענען אריינגיין

אין גורל פאר בלויז

$120

מסע המרומם

של כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

לארצינו הקדושה

על שב"ק פרשת משפטים-שקלים הבעל"ט

רבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים, רבותינו הקדושים עצי התמרים

כולנו בני איש אחד נחנו. ובמסורה ג' פעמים נחנו, כולנו בני איש אחד נחנו, נחנו נעבור חלוצים, נחנו פשענו ומרינו, ויבואר על פי דברי הגמי דדורו של שאול היו צדיקים, ועיי שהיה בהם דלטורין יוצאין למלחמה ונופלים, ודורו של אחאב שעבדו עבודה זרה ועיי שלא היה בהם דלטורין והיה בהם אחדות יוצאין למלחמה ונוצחים, ועפיז מבואר כולנו בני איש אחד נחנו, דהיינו דיש ביניהם אחדות כדרך אחים ולכן אם כי נחנו פשענו ומרינו, מכל מקום נחנו נעבור חלוצים, ריל שנוכל לילך למלחמה ולנצח, דכיון דיש אחדות יכולין לנצח במלחמה כאמור. **(ישמח משה)**

☆

ויהי מקץ שנתיים ימים. במדרש ראיתי את כל החיים המהלכים תחת השמש זה יוסף, והנ"ל בזה דהנה מודעת זאת כי השמש יש לה מנגד למהלכה הטבעי ואעפ"כ אינה מניחה את שלה אף רגע אחת והולכת לאט עד שתגמור הליכתה, ומזה יש ללמוד מוסר גדול לשבר כל המניעות והעיכובים לבל יעצרוהו ובל יטרידוהו מעבודת השיית, והנה כמו כן יוסף היי לו מניעה מעבודת הי עיי שנשטם מאחיו, וגם אשת פוטיפר רצתה להחטיאו וכבר אחזיל גדול המחטיאו יותר מן ההורגו ועכז"ז עמד בנסיון, וזיש ראיתי את כל החיים המהלכים תחת השמש, זה יוסף שעבד עבודתו בבחינת השמש שעמד בנסיון. **(ויטב לב)**

☆

ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלקים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך. וצ"ב, מה חכמה יש בזה כיון שבא לו הידיעה משמים, ונראה שפרעה הבין כי מן השמים היה הענין עבור יוסף כדי להודיע טבעו בעולם, ולכן לא ידעו החרטומים לפתור החלומות כי אם יוסף, ובוודאי לא לחינם בחר הי בו דייקא, דבוודאי הוא חכם ונבון מפני שאין הקבי"ה משרה שכינתו אלא על חכם וכו' כידוע מאמרם זיל, ועיז יהיה קידוש הי בעולם ויתגלה כבודו, והנה כתב המהרשי"א לבאר הכתוב כי בחר הי בציון אוה למושב לו, דהנה כתיב כי יד על כס יה וכו' דכביכול אין השם שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זרעו של עמלק, כי נעלם אות אי מכסא ואותיות וי"ה משם הוי"ה, וזיש כי בחר הי בציון, ואז יהיה אותיות אוי"ה למושב לו שיהיה כסאו שלם ושמו שלם, כי ישוב האי לכם ויהיה כסא, ושם הוי"ה בי"ה יתמלא באותיות וי"ה ויהיה שלם, וזהו שאמר פרעה אל יוסף אחרי שהודיע אלקים אותך, ריל אותך דייקא, מפני שהיה רצונו של מקום להודיעך בעולם, לכך סיבב כל זאת, ועי"כ שאין חכם ונבון כמוך כנ"ל, אבל פרעה היה מיצר ודואג שעיז יתרבה כבוד שמים בעולם, ולכן אמר רק הכסי"א אגדל ממך, ריל שאני דואג שעיי שנודע טבעו של יוסף בעולם יהי כסאו נכון. **(קדושת יו"ט)**

☆

ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש. במדרש פתח קרא בגלות יתן לכם רחמים כדי"א ויתן אותם לרחמים לפני האיש זה הקבי"ה שנאמר הי איש מלחמה, ויליף לפי מה שכתב הריף לפרש הכתוב אל נקמות הוי"ה, כי מידת אל הוא דין כדכתיב ואל זועם, והוי"ה הוא מדת הרחמים, ומתוך הנקמה שהשיית נוקם בעכוים אותה הנקמה גורמת רחמים לישראל, וזהו אל נקמות לעכוים והוא רחמים הנרמז בשם הוי"ה לישראל, עכ"ד, וזהו שאמר ואל שדי היינו מדת הדין שהוא לעכוים, אבל הוא יתן לכם רחמים מפני שעיי הנקמה לעכוים נצמח רחמים לישראל, ולכן כתיב שדיי שהוא ריית שיומר דילתות יישראל, וזה שהסמיך במדרש לכאן מאמהי"כ הוי"ה איש מלחמה, דלכאורה הוא סתירה דהוי"ה משמע רחמים ומלחמה משמע ההיפוך, אבל לדרכינו יובן דעיי המלחמה והדין לעכוים נגרם רחמים וחסדים לישראל, ולכן הסמיכו המדרש לכאן שענין זה נרמז בכתוב ואל שדי יתן לכם רחמים כנ"ל. **(עצי חיים)**

☆

ואתם עלו לשלום אל אביכם. וכתב ברבינו בחיי שהיה יכול לומר לכו לשלום לדרככם, אלא שרמז בזה לעשרה הרוגי מלכות, אשר עלו לשלום אל אביהם שבשמים, אחר שנתלבנו מחטאו של יוסף, עכ"ד, וקשה האיך יכונה הגזירה הקשה של עשרה הרוגי מלכות בתואר שלוים, ויבואר לפי מה שכתב ברבינו בחיי עצמו בשם פרקי היכלות, כי רב חנינא בן תרדיון הוחלף בלופינום קיסר, ולופינם קיסר הוא שנשרף, וכמדה הזאת היה לכל חכמי ישראל שנתחלפו בשרי האומות והם נהרגו תחתם, ובזה שטעמו טעם מיתה מה שנתפשו ונגמר דינם, קיבלו את עונשם והרי זה כאילו נהרגו, והנה איתא בגמרא אתם למעט שלוחכם, וזה שרמז להם ואתים עלו לשלום אל אביכם, כי אתם תינצלו מן הגזירה ותעלו לשלום אל אביכם שבשמים, אבל לא שלוחכם שהם יומתו תחתיכם. **(דברי יואל)**

כסא דנחמתא

בשם רבני ולומדי כוללינו, נשגר בזה מריחוק מקום רגשי תנחומינו, קדם מעלת כבוד ידידינו הרבני היקר והנכבד, רודף צדקה וחסד, נודע לשם ולתהילה, תוך אמוני עם סגולה, יקר רוח מאד נעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה, ידיד ותומך נלהב לטובת כוללינו חק' והמהוללה,

מוה"ר שמעון פנחס ליכטמאנן הי"ו

אב"י בעואב"י בארא פארק יע"א

ואתו עמו שגורה תנחומינו הנאמנה לאחיו היקרים וכל המשפחה הנכבדה שיחיו

המתאבלים מרה על פטירת אביהם עטרת ראשם

הרבני החסיד המרומם והנערץ

מו"ה **שלמה זלמן חיים** ב"ר **יחזקאל** ז"ל

ראה"ק דק"ק יטב לב ד'סאטמאר ב"פ יצ"ו

זכות התורה בודאי יזקף לזכותו, ותעמוד לעד צדקתו, תנחומינו הנאמנים ישעשעו נפשיכם ונם יגון ואנחה ששון ושמחה ישיגוכם, וזכות החזקת תורה יגן עליכם, ותמליץ טוב בעדיכם שמעתה ועד עולם ישמע אך קול ששון באהליכם, אמן כיה"ר.

החותמים בדמדרש תנחומ"א

הנהלת הכולל

דבש תמרים לימי חנוכה

ידוע קושיית הבית יוסף (בסי' עת"ר) למה קבעו חכמים להדליק חי' ימים והלא ליום אחד היי שמן להדליק, וני"ל עפיי"מ שידוע שאין הברכה שורה בדבר המדוד אלא בדבר הסמוי מן העין וזהו רק בברכה שניתן מהקביה ע"י שליח משאיכ בברכה שבא מהקביה בעצמו ולא ע"י שליח אז אין שום דבר יכול לעכב לברכה שתחול, ושורה הברכה אף בדבר המדוד ומשוער, והיינו שאנו מתפללין בברכת השנים ברך עלינו ה' אלוקינו וכו' ותן ברכה, דייקא אתה בעצמך תן ברכה ולא ע"י שליח, והנה כזה אמרו רז"ל במסי שבת בענינא דחנוכה ולא היי בו להדליק אלא יום אחד, וכיון שהיי נם בשעת הדלקה שלא נבער מן השמן רק חלק שמינית וא"כ מיושב הקושיא דראוי להיות רק ז' ימים חנוכה דלמ"ש היי נם ביום ראשון כמו בשאר הימים כנ"ל. **(ישמח משה)**

☆

שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, והנ"ל בזה כי ידוע מה שאמר משה מי אנכי גוי וכי אוציא את בני ישראל מארץ מצרים ופרש"י באיזה זכות אגאלם וא"ל השי"ת בהוציאך את העם תעבדון וגו' היינו בזכות שעתידין לקבל התורה הרי שאדם נדון ע"ש סופו שיטיב מעשיו ובזה יש לומר דהרי גם בימי החשמונאי לא היי כדאים מצד עצמם לאלו הנסי שנעשו להם אלא בשביל שראה הקביה שיקבעו חי ימי חנוכה להודות ולהלל, והיא שעמדה להם אז להוָשעות ע"י נסים ונפלאות, וזה שאנו מברכין שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה פי' ע"י זמן הזה שאנו מודים ומהללים לשמו יתי וזהו ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופרקן כהיום הזה פי' כהיום הזה שאנו עומדים ומודים ומשבחיי זה שעמדה להם כי לא היי כדאי' אז לזה רק ואחי"כ באו בניך כוי וקבעו וגוי להודות ולהלל היא שעמד להם כדאמרן. **(ייטב פנים)**

☆

אלא לראותן בלבד כדי להודות ולהלל וכו' ויתבאר דהנה מפי עליון לא תצא הרעות והכל לטובה ואפי' הפורעניות אינו לרע רק לטוב אלא שהאדם אינו מבין הדבר לאשורו ונדמה בעיניו כאלו הוא לרע חיו, ויתבאר בזה דמשוי"ה נר חנוכה מצוה בראיי' כיון דעד שגברה יד ישראל על היונים והיי יד העכוי"ם תקופה עלינו בודאי גם זה היי לטובה אלא שאנו בעוה"ז אין אנחנו מבינים הדבר ולא ראינו הטובה בעינינו כי אם מה שמרגישין והיי נראה כאלו אינו טוב ועכשיו היי נם אשר אנחנו בעצמינו רואים עין בעין כי הי' יעשה עמנו לטוב ולכן המצוה נר חנוכה זכר לנס לראות בנר מצוה כיון שהנס היי בזה שראינו הטובה מה שלא ראינו עד כה הטובה וז"ש אלא לראותן בלבד ר"ל דהמצוה לראות בנר חנוכה לזכר שהיי נסים וטובות גלוים אשר הם נראים עין בעין וכבר ביארתי בזה מה שאומרים ולעמך ישראל עשית תשועה גדולה ופורקן כהיום הזה ר"ל דהתשועה היי לפי היום הזה היינו בעוה"ז שראינו בעינינו הטוב אף בהאי עלמא. **(עצי חיים)**

☆

ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים. וי"ל דהנה לכאורה הלא לא נותר לפליטה אלא פך אחד של שמן טהור, ולמה קאמר ומנותר קנקנים לשון רבים, אמנם י"פ הכוונה דהכי קאמר ומנותר קנקנים, ר"ל דעי"י שחלקו את השמן שבפך הנותר להרבה קנקנים, ע"כ נעשה נס לשושנים שנתרבה כל קנקן דבר יום ביומו, ושמא תאמר מה ראו על ככה לעשות כן ומנא ידעו לחלקו לקנקנים תחלה, לז"א בני בינה, דנבון נקרא המבין דבר מתוך דבר, ולפי שהיו נבונים והבינו בחכמת התורה וברוה"ק שעליהם שעתיד להיות לחם נם בנרות לכן חלקו את הפך לקנקנים רבים וע"י היי נם שמונה ימים, ועל כן ימי שמונה קבעו שיר ורננים, דשפיר קבעו ימי חנוכה שמונה ימים דאף יום הראשון הוי נם. **(דברי יואל)**

☆

וטבוח טבח והכן, בשלטי הגיבורים אי' כי תיבת והכן עם החי של טבח הם אותיות חנוכה, ויש להבין ענין חנוכה לפסוק זה, עוד אי' במדרש אין והכן אלא שבת שנאמר והיי ביום השישי והכינו את אשר יביאו, וי"ל עפיי"ד הישי"מ (תצוה) בשם הקדמונים דענין חורבן בי בתי המקדשות היו הכנה לבנין בית המקדש השלישי דלולא הם לא היי הארץ בכח לסבול אור קדושת ביהמ"ק השלישי, ועל ידם התרגל הארץ להקדושה העליונה, וביהמ"ק השלישי יהא קאים לעלמא, עי"י, ובבחינה הלזו כתב בייטב לב לבאר ענין השבת אשר היא אחד מס' בעולם הבא, והוא הכנה על שבת העתיד יום שכולו שבת, ולולא שאנחנו שומרים שבת בעולם הזה, לא היי בכחנו לסבול אור קדושת שבת דלעתיד, ואפשר לומר דכן הוא הדבר לגבי חנוכה, וכדבר האמור בבני יששכר דלכן קראו לימים האלה חנוכה משום שהוא הרגל וחינוך לגאולה העתידה, כי בחנוכה מתגלה האור הגנוז, וזה נרמז בכתוב ערכתי נר למשיחי, ולולי ימי החנוכה לא נוכל לסבול הקדושה לעת"ל, ולכן מרומז במילת והכי"ן שבת וחנוכה, דתרויהו הם חינוך והרגל לעתיד לבוא. **(ברך משה)**

הנרות הללו אנו מדליקין

צדקת רבי מאיר בעל הנס "כולל עצי חיים"

א ליכטינקויט

פאר עניי אנ"ש על טהרת הקודש בארה"ק

אין די יעצטיגע

חנוכה טעג

זייט אייך משתתף מיט

לכל הפחות

$36

כמנין ל"ו נרות

כען גיין אויפן חשבון פון "שקל הקודש קאמפיין" – $360 לשנה

אנצוהאלטן דאם היליגע פלאם.
פון מרנן רבותינו הקדושים זי"ע

כולל עצי חיים
צדקת
רבי מאיר בעל הנס
מיסדם של המוסדות צעיר"ק לבנת
סיגוט • סאטמאר
אלקא דמאיר ענינו

אלקא ד"מאיר" ענינו

בשפתי צדיקים

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

והנה עומד על היאור

שמעתי מהרב דק"ק לאנצוט שהיה שואלין אותו אנשי פעסט מדוע אנשי פולין אינם עומדים בדיבורם, ולא כן עמנו, גם הם אינם נקיים כמו אנחנו, והשיב להם קושיא אחת מתרצת חברתה, כי ר' פנחס בן יאיר בברייתא שלו (עבודה זרה כ:) מתחיל ומונה מנקיות עד שבא לחסידות ולרוח הקודש, נמצא כשאדם רוצה להתנהג בנקיות אז תיכף ומיד בא היצר הרע ומונע אותו כי שמא יעלה מעלה מעלה, עד בואו לחסידות ולרוה"ק, ואז לא יוכל לו, על כן אתם כשבא אליכם היצר הרע למנוע אתכם מנקיות, אתם משיבים אותו מדוע אינך רוצה שנהיה נקיים, ויאמר לכם טעמו כדי שלא תעלו מזה לחסידות, ואז לא יוכל לכם, אתם אומרים לו תאמין לנו כי לא כן דרך עמינו ללכת בדרך חסידות, והוא מאמין לכם שבודאי לא תהיו חסידים, כי אתם אנשי אמת, מה שאין כן אנשי פולין אם רוצין להיות נקיים הוא מונע אותם, אף שיאמרו לו לא נהיה חסידים, אינו מאמין להם כי אינם עומדין בדיבורם, על כן הוא מונע אותם תיכף מנקיות, כי שמא יבואו לחסידות, ולרוה"ק, ואז לא יוכל להם, וכן היא האמת כי הם חסידים ובעלי רוה"ק, כאשר תחזינה עינינו עד כאן, היוצא לנו מזה כי היצר הרע עומד תיכף בתחלת המדות למנוע, וזהו והנה עומד על היאור כי יאר גימטריא אלף במילואו וב' שמות הידועים העולם מאה פירוש והנה עומד על היאר תיכף אצל האל"ף כלומר אצל מדה הראשונה למנוע. **(אור ישע)**

וכסף משנה קחו בידכם - ואל שדי יתן לכם רחמים

פעם אחת ראיתי בחלומי [להגה"ק מהרש"מ מברעזאן זצוק"ל] בחוה"מ סוכות, בהיותי ישן בסוכה שהייתי לפני בי"ד של מעלה וראיתי שישבו כחצי גורן עגולה, והביאו איש אחד לדין שעבר עבירה שחייבים עליה מיתה בידי שמים, אלא שיש ב' דעות אם חיבים מיתה על עון זה והיו מיימינים ומשמאילים, ונחלקו אם בספק פלוגתא של פוסקים יש לפטור בידי שמים, דספיקא כלפי שמיא ליכא, והשטן הי' עומד לשטנו, ושמעתי קול שאמרו נשאל לבית דין של מטה, ושאלו אותי על זה, והשבתי כי גם בדיני שמים פטור מספק, ושכן מבואר בכסף משנה, והשטן רצה לדחוף אותי באמרו: מה לך להתערב במשפט בית דין של מעלה, ואמרתי הפסוק "יגער ה' בך השטן", ואף גם זאת כי הלא נשאלתי על זה ונדרשתי לאשר שאלוני, ויצא הפסק לפטרו, ואיקץ, ולא זכרתי מקום שבכסף משנה איה איפה הוא, והאיר היום והלכתי לבית הכנסת וחיפשתי ומצאתי שכן הוא בכסף משנה פרק ט"ז מהלכות פסולי המוקדשין ה"ט, ויען דליכא מידי דלא רמיזא באורייתא, והגר"א בס' עליות אליהו כתב שכל המאורעות שבעולם רמוזים בתורה, לכן אמרתי דרמוז במה שנאמר "וכסף משנה" קחו בידכם... וקל שדי יתן לכם רחמים, דבר זה שמעתי מפי אבי הקדוש ואח"כ מצאתי אותה בין הכתבים בפיוט לר"ה ויו"כ תרנ"ו.

(תכלת מרדכי למהרש"ם מברעזאן ז"ל. בהקדמה מבן המחבר)

אבל אשמים אנחנו

הרה"ק מצאנז זי"ע ציוה פע"א לאחיו ר' אביגדור זצ"ל אב"ד דוקלא אודות דבר אחד ולא שמע אליו, לאחר זמן רב ראה שלא טוב עשה אשר לא שמע בעצת אחיו, והתנצל לפני הרה"ק מצאנז כי הוא מתחרט על זה, אמר לו הרה"ק מצאנז זהו כוונת הכתוב כאשר אמרו אחי יוסף אבל אשמים אנחנו על אחינו וגו' אמר להם ראובן הלא אמרתי לכם אל תחטאו בילד, כלומר מלבד עיקר החטא, עליכם להתרחט גם על זה שלא שמעתם בקולי בעוד שהנני גדול האחים ואדם מצווה לכבד אחיו הגדול (כתובות ק"א) וז"ש עוד חטא יש בידכם הלא אמרתי לכם ולא שמעתם אלי וזהו חטא בפני עצמו.

(ספרן של צדיקים)

קחו מזמרת הארץ

המגיד הק' מטריסק היה ידוע כשונא מובהק לקיסר רוסיא אלכסנדר השני, ופעמים אין מספר קילל אותו קללות נמרצות, ולא רק בפני אנשי סודו ומקורביו אלא גם בנוכחותם של אנשים זרים, ומסופר שפע"א בחוה"מ סוכות שנת תרמ"א פתח הרה"ק המגיד מטריסק זי"ע ואמר: כתיב בפרשת מקץ "קחו מזמרת הארץ", היינו הלולב והאתרוג, "והורידו לאיש מנחה" שתעשו ירידה לאיש מנחה זה עשו, כדכתיב מנחה הוא שלוחה לאדוני לעשו, וזהו ה"צאַר" אלכסנדר מלך רוסיא, "מעט צרי", שלא יהיה לו רפואה, מלשון הפסוק הצרי אין בגלעד, "ומעט דבש" שלא יהיה לו שום המתקה, "נכאת", שיצטרך הרבה רפואות, מלשון הפסוק כל בית נכאתה, "ולוט", שיחול עליו כל מיני לטותות וקללות, "בטנים", שיקוים עליו הפסוק בטן רשעים תחסר, "ושקדים", כי שקד אני על דברי לעשותו, וסיים ואמר: נו, קיין יארן האט ער דאך נישט, און חדשים זיי מקצר, און זאגטס אלע אמן, ואכן כך הוה שכעבור כמה שבועות נהרג הצאַר כן יאבדו כל אויביך ה', כל זה שמעתי מחו"ז הגה"צ מוואידיסלאוו זצ"ל שהוא שמע זאת מאיש אחד ששמע מפ"ק דברים אלו, והוסיף, שכאשר הלה סיפר לו זאת בשנת תרפ"א כעבור ארבעים שנה מאז שאמרו הרה"ק מטריסק זצוק"ל, והיה כבר אחרי מפלת ממשלת הצאַר ברוסיא, ועכ"ז כשסיפר זאת האיש היה רועד כל גופו מגודל הפחד שהיה לו ממשלת רוסיא, והרה"ק מטריסק אמר דבר זה בשולחנו הטהור לפני קהל ועדה ללא שום פחד. **(שיח זקנים)**

תלמוד תורה, יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

א יישר כח

דערמיט ווילן מיר אויסדרוקן אונזערע דאנק געפילן

פון טיפן הארצן

פאר די געטרייע

הנהלת מוסדות יטב לב

פון אמעריקא

וועלכע האבן געשיקט פאר די קינדער שיחיו

א אנדעק לכבוד חנוכה

אלס הכרת הטוב וואס די קינדער זאגן די תפילות

לזכות פון די תומכים פאר אונזערע הייליגע מוסדות

עיי דאנק

הנהלת

הת"ת

בשפתי צדיקים לחנוכה

רישומא דקדושה

פע"א בשעה שהדליק הרה"ק ר' שלמה מקארלין זי"ע את המנורה התלקח מעט הקיר של הבית ונעשה חרוך ושחור, שמח הרה"ק שמחה רבה, ואמר: עכשיו לכל הפחות ישאר בבית רושם ממצות חנוכה לכל ימות השנה, כמו"כ הי' אומר כי נרות של שעוה טוב יותר להדליק כי במקום שהם מדובקים בכותל נעשה רשימה בכותל לכל השנה, מה שאין כן בשמן שנותנים במנורה, שאין נשאר ממנו רשימה בבית.

יווני"ם נקבצו עלי אזי בימי חשמני"ם

נודע בין החיים כי כאשר בא הגה"ק בעל בני יששכר זי"ע לשכון כבוד בארץ אונגארין ולשבת על כסא הרבנות דק"ק מונקאטש שאל מאיש אחד אשר היה ממקבלי אור פני רבינו זי"ע שיספר לו ממקצת דרכיו בקודש מה שראה אצלו בעת אשר זכה להסתופף בצל קדשו, ויספר לו: פע"א הי' נוכח אלו בעת הדלקת הנרות של חנוכה, וקודם ההדלקה סיפר מעשה אחת, אשר אף ששמע כל מלה ומלה מדברי קדשו, עכ"ז לא זכה להבין כוונת הסיפור, ומה שייכתו להדלקת נר חנוכה, והמעשה שסיפר אז כדלהלן: בכפר אחד היה דר איש אחד ושמו הי' לוי, והיה זה עם הארץ גדול, אבל גם איש מלי, כי הצליח ה' את מסחריו ויעש חיל הרבה עד שנעשה גביר גדול, וכאשר הגיעה בתו הראשונה לפרק בתולה נישאת, בחר לו לחתן בחור בן תורה, אח"כ נתמזל מזלו עוד יותר ונעשה לאמיד גדול וגביר עצום מאוד, וכאשר הגיע מועד נישואי בתו השני' היה לו כבר השגה לבחור עבורה בחור גדול בתורה ועילוי מופלג ומפורסם, לכן לקח את חתנו הראשון ונסע עמו אל איזה עיר גדול שהיתה שם ישיבה גדולה, למען ישיג שם את מבוקשו, וניגש אל הראש ישיבה ויבקש ממנו ליתן לו את הבחור יותר מובחר ומצויין בין תלמידי הישיבה, הראש ישיבה מילא את מבוקשו, ובירר לו בחור מצויין אשר באמת מצא חן בעיניו ונתקשר בקשר האירוסין בשעטו"מ, ויהי כאשר רצו לכתוב את התנאים, נזכר בצער שהלא אינו יודע לכתוב כלל, ואף גם אינו יכול אפילו לחתום את שמו בשטר התנאים, וכמנהג ישראל שעל שטר התנאים חותמים החתן והכלה והמחותנים, ובכן מה יעשה לעת כזאת, אמנם חתנו הראשון הרגיעו באמרו, אל תדאג כלל כי אני אלמד אותך האיך לחתום את שמך, עד שלא יכיר אף אחד שכבודו אינו יכול לכתוב, והתחיל ללמדו ואמר לו הלא שמך לוי, וזה שם קל ללמוד לכתבו, שכותבים אותה ג' קוין, אות הראשונה הוא ל' היא קו ארוך, אח"כ אות ו' הוא קו בינוני לא כ"כ ארוך, ולבסוף אות י' שהיא רק כנקודה קטנה, כן למד את חותנו למען יוכל עמוד ולא יצטרך להתבייש, אמנם כאשר הגיע עת כתיבת התנאים, החליף חותנו העם הארץ את הענין, וכתב תחילה נקודה, ואח"כ קו בינוני ולבסוף קו ארוך, עד כאן תורף הסיפור אשר שמע איש זה מפי רבינו זי"ע טרם הדליק נר של חנוכה, ולא זכה להבין מה ענין סיפור זה אצל הדלקת הנרות הללו, ויהי כאשר שמע הגה"ק הבני יששכר זי"ע את דבריו ענה ואמר כי בסיפור זה טמון כל סוד החנוכה, כי כשכותבים כסדר הנ"ל קו ארוך, בינוני, וקטן, הוא עולה לשם לוי, אבל כשמחליפים הסדר וכותבים הקוים בהיפוך, קטן, בינוני, ארוך, אז עולה לצירוף יון, וזה לעומת זה כאשר היה אז לחמת הכהנים משבט לוי בעם ובטומאת יון. [אביר הרועים]

נר קטן המאיר בכל העולמות

דרכו של הרה"ק ר' ברוך ממעזיבוז זי"ע היה לברך על נרות החנוכה בפשטות ובקול דממה, פע"א נקלע הרה"ק ר' אשר מסטאלין זי"ע אצל ר' ברוך בשעה שהדליק את הנרות, כשראה איך שהוא מברך את הברכה בפשטות ובשקט, התפלא על כך ואמר: יהודי קטן, עם נר פשוט, וברכה שקטה, ונרו מאיר בכל העולמות, ואילו אני איש גדול, ובידי נר גדול, ומברך ברכה בקול רעש גדול, ומי יודע...

משמני הארץ יהיה מושבך

בימי הרה"ק ר' משה מקאזניץ זי"ע והרה"ק בעל אור לשמים מאפטא זי"ע היו במדינת פולין שני אחים יורשי המלוכה אשר אחד הי' רשע מרושע בטבעו, והאחר הי' טוב לב בטבעו, לעת קבלת המלכות הי' העולם רוצה באח שהוא איש טוב, אך הוא לא רצה ללכת נגד אחיו בזה, ושלח בעל "אור לשמים" שליח להרה"ק מקאזניץ שיתפלל ביחד עמו שהבן הטוב יירש המלוכה, הגיע השליח לקאזניץ כשהרה"ק הי' שופך את השמן לתוך הנרות של המנורה, ומסר את שליחותו, השיב לו הרה"ק מקאזניץ ואמר: קבלה בידי, דלהושיט לגוי מלוכה שאינו רוצה בה לא תצליח, על כן לא נכון להתפלל על זה, אך אני אומר "משמני הארץ" מהשמנים שמדליקין עתה בחנוכה, בזכות מצוה זו, "יהיה מושבך" תשובש דעתו של הרשע הרוצה למלוך, ואז ממילא ימלוך האח השני הטוב, וכן היה שנשתגע הרשע והשני מלך תחתיו.

נר חנוכה תענוג עוה"ז

פע"א סיפרו לפני הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע על שר עשיר ועתיר נכסין ביותר שאין תענוג שבעולם שלא השיגה ידו ליהנות מהם, ועד כדי כך הגיעה עשירותו והנאותיו שהיה רוחץ עצמו בבריכות יין יקרים, ולא עוד אלא שבימי הקיץ הלוהטים כשהי' מתאוה להחליק על הררי שלג כדרכו כבימי החורף היו שופכים לפניו הררי צוקער גבוהים והי' מחליק עליהם כמו על הרי השלג, ועוד כהנה וכהנה תאוות והנאות גשמיות, וכשמוע הרה"ק מבארדיטשוב את כל התיאור המופלג והמוגזם האמור, פנה ואמר ברוב קדושתו בתמיה ובפליאה, האום אותו שר מדליק נרות חנוכה, ענו לו ואמרו שאותו שר אינו מבני ישראל ואינו יודע כלל מהו חנוכה, ענה הרה"ק מבארדיטשוב ואמר: אם כן אין השר יודע תענוג עוה"ז מהו....

שיר וקו"ל תודה

מריחוק מקום וקירוב לבבינו, נשגר ברכותינו ואיחולינו, ברכת מז"ט תטופנה שפתותינו, קדם ידידינו וידיד כל, על כל מכיריו נערץ ומהולל, **מש"ה** שפיר קאמרת בהערותיו והארותיו הנכונות במיטב הגיון, להגיד שבחו של **אהר"ן**, שמו הטוב מהללים בשיר ורון, לו יאתה לו התודה והברכה על עזרתו הנכונה, תמיד בכל עת ועונה, למען גליונינו המפורסם ברננה, האי צנתרא דדהבא, ידען ובקי טובא

הרה"ח ר' משה אהרן מאשקאוויטש הי"ו

לרגל השמחה השרויה בביתו, רון שיר ושבח על שפתו
באירוסי בנו הבה"ח המופלג בתורי"ש

כמר יחזקאל נ"י

עב"ג הח' תחי' בת הרה"ג ר' אברהם מרדכי ענגעל הי"ו
מרביץ תורה בעי"ק ירושלים תובב"א

וצרופה בזה ברכתינו המרובה, בכל לשון של הודאה וחיבה, שמשמחה זו יושפע לו רב ברכות ושובע שמחות, ורב תענוג ונחת, וישכיל ויצליח להאיר עינינו בהרמת קרן התורה והחסידות מעלה מעלה, ועוד רבות בשנים נזכה להרוות צמאון עם סגולה, ובשכר זאת יכהו קל נורא עלילה, שיתאחדו על שולחנו תורה וגדולה, עד כי יבוא שילה, בב"א.

החותמים למען שמו באהבה ובהודאה

מערכת "קול התאחדותינו"

שע"י התאחדות האברכים ד'סאטמאר
קרית יואל בני ברק יצ"ו

פרפראות לחכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים, בפתור ופרח משוקדים

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על היאר:

הואיל וע"פ רוב חל חנוכה בפר' זו י"ל פס' זה ע"פ נוטריקון: ו'כאשר י'חנן ה'שמיד י'ונים, מ'בית ק'דשנו צ'ו, ש'נדל'יק נ'רות ת'מניא י'ומין מ'צוה י'ניחנה מ'צד י'מין מ'היוצא ו'בתלמוד פ'ירשו ר'בותינו ע'ליהם ה'שלום ח'ייב ל'הדל'יק מ'שחשיכה ו'אחר ה'עברת נ'שאי ה'תרמודאי ע'ברה מ'צות ד'ליקתו ע'לינו ל'הדל'יק ה'כל י'חד א'נשים ו'נשים ר'אוים.

(מדבר קדמות)

☆

ויגלח ויחלף שמלותיו ויבא אל פרעה:

רש"י: ויגלח – מפני כבוד המלכות, וקשה למה דווקא לכבוד המלכות, וי"ל ע"פ מה דאיתא (ראש השנה י' ב') בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים, והרי יוסף קיים כל התורה עד שלא ניתנה ואיך הניח שיגלחו אותו ביו"ט וזה מה שהיה קשה לרש"י לכן פירש רש"י מפני כבוד המלכות והוה לצורך מצוה והש"ך ב"נקודות הכסף (יו"ד קצ"ח) פסק שלצורך מצוה מותר.

(שארית יעקב)

☆

ויצבר יוסף בר כחול הים הרבה מאד עד כי חדל לספר כי אין מספר:

קשה אריכות הלשון "עד כי חדל לספר כי אין מספר", י"ל יוסף אסף בר "כחול הים" שהיה כמו חול הים כמו שהחול אינו נרקב כך גם הבר שצבר יוסף לא נרקב אבל שאר אנשים שאספו תבואה "הרבה מאד עד כי חדל לספר" אך לאחר שפתחו אוצרות התבואה מצאו "כי אין מספר" אין להם מה לספור כי הכל נרקב.

(אור פני משה)

☆

ויאמר הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה:

רש"י: רדו שמה ולא אמר לכו רמז למאתים ועשר שנים שנשתעבדו למצרים כמנין רד"ו, י"ל יעקב ראה כי יש שבר במצרים היינו ראה את חשבון הקץ ותשבור תיבת מצרים לשנים כי גימט"ריא של 'קץ' (190) היא חצי מגימטריא של 'מצרים' (380) ובמנין זה יקוצר גלות מצרים ע"כ אמר "רדו שמה" תהיו במצרים מאתים ועשר שנה כמנין רד"ו ואז יבוא הקץ לגלות מצרים.

(טללי אורות)

☆

כלנו בני איש אחד נחנו:

ג' במסורה, א) כאן, ב) נחנו נעבור חלוצים, ג) נחנו פשענו ומרינו אתה לא סלחת, י"ל ע"פ הירושלמי (פאה א' הלכה א') דורו של דוד כולם צדיקים היו וע"י שהיה להם דילטורים (מוסרים) היו יוצאים במלחמה והיו נופלים אבל דורו של אחאב עובדי ע"ז היו וע"י שלא היה להן דילטורין היו יורדים למלחמה ונוצחין, וז"ש המסורה "נחנו פשענו ומרינו" עוברי עבירה ובכל זאת "נחנו נעבור חלוצים" יוצאים למלחמה ומנצחים בגלל "בני איש אחד נחנו" שאנחנו באחדות.

(אוהל מועד)

ואם לא חי פרעה כי מרגלים אתם:

וקשה איך יוסף היה כפוי טובה שנשבע לשקר בחיי פרעה אחר שעשה אתו טובות, וי"ל באמת לא נשבע לשקר כי תיבת "מרגלים" נוטריקון מ'זרע ר'חל ג'נבתם ל'אורחת י'שמעאלים מ'כרתם ובזה רמז את כל המעשה שעשו אתו.

(חוט של חסד)

☆

שבו ושברו לנו מעט אוכל:

יש לרמז כאן לנרות חנוכה, כי תיבת "לנו" בגימטריא פ"ו (86) ואם שוברים "לנו" לחצי הוא מ"ג (43) וז"ש "שברו לנו" לשנים ויהיה מ"ג "יומעט אוכל" עם האות שמנינה הוא הקטן ביותר מתיבת אוכל והיא האות א' ביחד יהיה מ"ד כמספר ל"ו נרות חנוכה עם ח' שמשים.

(אוהל מועד)

☆

ויאמרו שלום לעבדך אבינו:

איתא בילקוט (בראשית מ"ד קנ"א) כיוון ששמע יוסף עשרה פעמים "עבדך אבינו" ושתק שתיקה כחזדאה לפיכך נתקצרו משני חייו עשר שנים, וקשה הלא לא מצינו רק חמש פעמים פעם בפר' מקץ וארבעה פעמים בפר' ויגש, וי"ל כיוון שנאמר והמליץ בינותם" א"כ הרי שמע עשר פעמים.

(יד יוסף)

☆

וירא את בנימין אחיו בן אמו:

איתא (ב"ב קכ"ג א') תאומה היתה עם בנימין דכתיב "ואת בנימין אחיו בן אמו" וכתבו התוס' בעלמא אמרינן תאומה היתה עם כל השבטים, וקשה א"כ למה צריך רבוי מיוחד שגם לבנימין היתה תאומה הרי הוא בכלל השבטים, וי"ל שזה שהיה תאומה לכל השבטים נלמד מהרבוי של "ואת אחד עשר ילדיו" ואז עדיין לא נולד בנימין לכן היה צריך לו רבוי מיוחד.

(מקשה זהב)

☆

ויאמר אליהם יעקב אביהם אותי שכלתם יוסף איננו ושמעון איננו ואת בנימים תקחו עלי היו כולנה.

ונל"פ דהנה כשרצתה רבקה לשלוח את יעקב לקבל הברכות מיצחק אבינו, חשש יעקב פן יקלל אותו אביו, ואמרה לו רבקה "עלי קללתך בני", וי"ל שרבקה הודיעה בכך ליעקב שאין לו לירא כי לא יבואו עליו צרות נוספות, אלא שלש אלו הרמוזות בתיבת "עלי", דהיינו צרת ע'שו, ל'בן, י'וסף, וז"ש יעקב על"י היו כולנה, כלומר איך תקחו ממנו את בנימין, הן כבר נתקיימו בי שלש הצרות עשו לבן ויוסף הרמוזות ב"עלי", ואיך אם כן תקחו את בנימין, והלא כבר סבלתי כל הצרות המיועדות לי.

(קול אליהו)

מסכת מגילה

איז אנדערש!

זייענדיג א **קלענערע**, און **גרינגע**, **געשמאקע** מסכתא

קען יעדער יחיד ויחיד באווייזען

צו ענדיגען די מסכתא בשלימות

מהחל ועד כלה

אין די טעג ווען אלפי אנ"ש די בכל אתר ואתר האבען אנגעהויבען

די נייע מסכתא מסכת מגילה

פארוואס זאלט איר נישט זיין איינע פון זיי?

געדענקט!

פון בלויז א עמוד א טאג וועט איר גאר בקרוב מסיים זיין די מסכתא

פארבינדט זיך שוין מיט אונזערע עסקנים בבתי מדרשינו

וואס וועלען אייך מסדר זיין א פאסיגע חברותא

בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי. וקשה למה תקנו להזכיר בחנוכה את יוחנן כהן גדול, ונראה דהנה אי' בגמ' (ברכות כ"ט.) יוחנן כהן גדול שימש בכהונה גדולה שמונים שנה ולבסוף נעשה צדוקי, והנה כשאדם עובר עבירה ורוצה לשוב בתשובה אין לו תשובה כי אם באותה מעשה (יומא פ"ו:) והנה במה נעשה יוחנן צדוקי שדרש כי בענן אראה על הכפורת (ויקרא ט"ז, ב') כמדרש הצדוקים להביא אש מבחוץ כדאי' בגמ' (יומא נ"ג.) ולכן התיקון של יוחנן הי' בימי חשמונאי שעל ידם נעשה נס חנוכה והדליקו נרות בחצרות קדשך, וזהו הפי' בגמ' (שבת כ"א:) הניח חנוני את נרו מבחוץ חייב, חנוני" הוא אותיות יוחנ"ן, דהייו יוחנן כהן גדול שנעשה צדוקי "והניח את נרו מבחוץ" דהיינו שנתן אש על הקטורת מבחוץ, וזהו חנוני" חייב, "ר' יהודה פוטר בנר חנוכה" פי' יהודה המכבי פטר את כל השנים שהי' צדוקי ע"י נר חנוכה.

(בויגינא דנהוראי)

נביא כאן כמה חידודים ורמזים לחנוכה:

עבד נופל להעלותו נזקקין למו ואילו האדון כי יפול אין איש בא להקימו – "עבד", ר"ל ה"שמש" אם נפל וכבה נזקקין להעלותו ולהדליקו עוד הפעם כדי שלא להשתמש בנרות חנוכה עצמם, אבל ה"אדון" נופל, דהייו נר חנוכה עצמו אם יפול ויכבה אין נזקקין לו דהדי כבתה אין זקוק לה. (לקט יושר)

☆ ☆ ☆

עוד חידוד יש וזה תוארו: המביא גט ממדינת הים צריך אחד לצרף אליו כדי שיהיה מקויים – ר"ל אם נביא ונוציא כמספר גט מן "הים" יעלה הנשאר למספר מ"ג, כמספר נרות חנוכה עם השמשים חסר אחד, ולכן "צריך אחד לצרף אליו" ויתמלא המספר מ"ד. (שם)

☆ ☆ ☆

קלמן כהן עשיר מלוי עני מישראל, זה נר חנוכה – "קלמן כהן", היינו שתקח אות האות הקל (קל-מן) מתיבת כהן דהיינו אות ה' (כמ"ש ובאתא קלילא), "עשיר מלוי" האות העשירה ביותר מתיבת לוי, דהיינו ל', "עני מישראל" ועתה נקח האות העניה ביותר מתיבת ישראל דהיינו אות א', וביחד עולים ל"ע כמספר ל"ע נרות חנוכה. (קול תודה)

☆ ☆ ☆

אב ושלשה בנים בנו את התיבה, הבן הראשון העמיד את רגלו בתחילה, והשני הניח ראשו באהבה, והשלישי שם לבו לפעולה, ואביהם גמר את המילה, אך אמר אל תפן ליצר, ושם חנוכה נוצר. וסימנך ובני יצהר קרח ונפג וזכרי – ביאורו "אב ושלשה בנים" זה יצהר ובניו קרח נפג וזכרי, "הבן הראשון העמיד רגלו בתחילה", פי' שקרח העמיד את האות הסופית של שמו דהיינו ח' בתחילת התיבה, "הבן השני" דהיינו נפג "הניח את ראשו" פי' שמניח את האות הראשון שלו שהוא נ', "השלישי" דהיינו וזכרי, "שם את לבו" מניח את האות האמצעית של שמו (דומה ללב שהוא באמצע) דהוא אות כ', "ואביהם" דהיינו יצהר גמר את המילה, "אך אמר אל תפן ליצר" דהיינו שיש להסיר את האותיות "יצר" משמו, ונשאר אות ה', ותמצא תיבת "חנוכה". (גן יסף)

וי"ל מה דאחז"ל נר חנוכה צריך להיות "נחמד" דהנה המהדרין מן המהדרין מוסיפין כל ח' ימים והיינו מ"ד עם השמשים, וזה שסמכוהו נחמ"ד ר"ת נ"ר ח"נוכה מ"ד, גם נראה לסמכהו לפר' מקץ לפסוק "שברו לנו מעט אוכל" דהנה לנ"ע בגמטריא פ"ו וחצי שלו מ"ג, ומעט מתיבת אוכל ר"ל סכום הקטן מתיבת אוכל הוי א' נמצא מ"ד, וז"ש שברו לנ"ו דהיינו שישברו תיבת לנו, ויהיה בחשבון גם מעט אוכל דהיינו האל"ף, סך הכל מ"ד. (דברי מהרי"א)

☆ ☆ ☆

מצינו סימנים לברכות שלפני הדלקת נרות חנוכה: סדר הברכות להדלקת נרות חנוכה הוא: **א.** להדליק נר חנוכה. **ב.** שעשה נסים. **ג.** שהחיינו. וסימנך מקרא כתוב (במדבר כ"א, ח') עשה לך שרף ושים אותו על נס וראה אותו וחי, עשה לך שרף – ברכת להדליק, ושים אותו על נס – ברכת שעשה נסים, וראה אותו וחי – ברכת שהחיינו. (הגאון ר' יצחק מוואלאזין זצ"ל)

☆ ☆ ☆

ויצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם ויאמר לו כה יהיה זרעך, "ל דיש כאן רמז מן התורה למצוות נר חנוכה, "ויצא אותו החוצה" רמז שמצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ, "ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים" רמז שמצותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק, כי לאחר שקיעת החמה מתחיל צאת הכוכבים, "אם תוכל לספור אותם", היינו שיהי' מוסיף והולך כדברי בית הלל, ויאמר "לו כה" רמז אם יהי' זהיר בל"ו נרות של כ"ה כסלו הוא חנוכה, "יהיה זרעך" יזכה לבנים תלמידי חכמים, כדברי הגמ' (שבת כ"ג:) הרגיל בנר הויין ליהבנים תלמידי חכמים. (הס"ק מראדושיץ זי"ע)

☆ ☆ ☆

ותאכלנה הפרות. חלום פרעה היה שהפרות החלשות אכלו את הבריאות רמז לחנוכה מה שאנו אומרים בעל הניסים מסרת גיבורים ביד חלשים. (פניני קדם)

☆ ☆ ☆

אדוני שאל את עבדיו היש לכם אב או אח וכו', "ל בדרך רמז דהנה יש פלוגתא בגמ' (שבת כ"א:) בענין נרות חנוכה ב"ה סוברים שצריך להיות בכל יום מוסיף והולך, וב"ש סוברים שצריך להיות בכל יום פוחת והולך, והנה אנן קיי"ל כב"ה וכפי שנרמז בשם חנוכ"ה ר"ת ח' נ'רות ו'הלכה כ'בית ה'לל, וזה רמז הכתוב, היש לכם א"ב, היינו איך אתם סוברים, א"ב היינו שצריך להדליק בכל יום יותר, ביום ראשון א' וביום שני ב', או א"ח, או שצריך להיות פוחת והולך להדליק ביום א' ח' נרות, וביום שני ז' נרות, ונאמר אל אדוני יש לנו א"ב, פי' שאנחנו פוסקים כבית הלל שצריך להדליק ביום ראשון א' וביום שני ב', ולהיות בכל יום מוסיף והולך. (הרה"ק ר' מרדכי מקאזמיר זי"ע)

☆ ☆ ☆

ויהי כמשלש חדשים וכו' ויאמר יהודה הוציאוה ותישרף, מרומז נר חנוכה, שחל שלשה חדשים מראש השנה, נר חנוכה מצוה שיהיה על פתח ביתו מבחוץ, "הוציאוה", "ויאמר יהודה" רמז הוא לדין שר' יהודה אומר (שבת כ"א.) חנוני שהדליק נרו מבחוץ ונשרף הפשתן פטור, מפני שהוציא ברשות. (קול שמחה)

Cong. Yetev Lev
D'Satmar

קהל יטב לב
ד'סאטמאר

163 Rodney Street • Brooklyn, NY 11211 • Tel: (718) 302-6720 • Fax: (718) 302-6724

סידורו של שבת

בצלא דמהימנותא של כ"ק מרן רבינו שליט"א

שב"ק פרשת מקץ - שבת חנוכה הבעל"ט

עריכת השלחן ליל שבת חנוכה

יחד עם בחורי חמד

בבנין חי"ל הילמאן

מנחה ערב שב"ק	שחרית שב"ק בבוקר	מנחה שב"ק אחה"צ
¾ שעה אחר זמן הדלה"נ	ברכות בשעה 9:15 בדיוק גמור	¾ שעה אחר זמן הדלה"נ

הדלקת נר חנוכה ואמירת ד"ת

ליל שישי	מוצאי שב"ק
בשעה 8:45	בשעה 9:30

זמן כניסה בליל שישי, ומוצש"ק

אחר ד"ת - בחדר רבינו בבנין חי"ל הילמאן

הנהלת הקהלה

ודרשת וחקרת

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

בדיני וגדרי ערב וערב קבלן

בפרשתן (מקץ מג, ט) אנכי אערבנו מידי תבקשנו אם לא הביאותיו אליך והצגתיו לפניך.

בגמ' בבא בתרא (קעג:) במתני' איתא המלווה את חבירו ע"י ערב אל יפרע מן הערב תחילה, ואם אמר לו הריני מלווה לך המעות על מנת שאפרע ממי שארצה יפרע מן הערב (היינו ערב קבלן), רשב"ג אומר אם יש נכסים ללווה בין כך ובין כך לא יפרע מן המלווה תחילה.

אמר רב הונא מנין לערב שמשתעבד שנאמר (שם) אני אערבנו מידי תבקשנו, מתקיף לה רב' עב"ד הגמ'.

ועיי"ש בגליון הש"ס שתמה ע"ד הגמ' עפי"ד השאילתות דמה ראי' איבא מקרא דיהודה שאמר אנכי אערבנו, הרי יהודה גופיה היה הלווה ולא רק הערב כי הוא לקח אתו את בנימין וקיבל עליו שישמרנו מכל פגע, א"כ דינו כדין לווה, ולא רק כערב א"כ מאי ראי' בכך, והאמת שבגמ' לקמן מקשה רב חסדא דאין ראי' מקרא הנ"ל שערב משתעבד כי התם הוי ערב קבלן מדאמר (מב. לז) תנה אותו על ידי ואנכי אשיבנו.

ועל קושיית רב חסדא גופא הקשו המפרושים שלא ציטט רב חסדא בקושייתו הפסוק של יהודה אלא של ראובן שהרי תנה אותה על ידי וכו' אמר ראובן ולא יהודה א"כ מה קושיית רב חסדא, הרי הגמ' הביא ראי' שערב משתעבד מיהודה מזה שאמר אנכי אערבנו, ורב חסדא הקשה מקרא דראובן מאנכי אשיבנו וכו', והמהרש"א בח"א תי' על קו' הנ"ל שמשמעות קו' רב חסדא הוי דבראובן מצינו להדיא בקרא שה"י ערב קבלן דאמר תנה אותו על ידו ואנכי אשיבנו, ויעקב אמר לו לא ירד בני עמכם, ואח"כ בא יהודה והפציר באביו שיתן את בנימין לו, א"כ לא מסתבר שראובן בא בתורת ערב קבלן ולא נתרצה לו, ויהודה בא בתורת ערב סתם ונתרצה לו, דהרי ערב קבלן עדיפא טפי מסתם ערב, אלא עבצ"ל דיהודה ג"כ בתורת ערב קבלן באם וע"כ הקשה רב חסדא שאין ראי' מיהודה, ואה"נ מייתי קרא דראובן וגלי לן ביהודה, עיי"ש בדבריו (ועיין בקנין תורה בשמעתתא שהאריך ליישבו בטוטו"ד).

והנה הטעם שערב משתעבד ללווה משמע בגמ' וכן בראשונים דבההיא הנאה שהלווה מאמינו ומוציא ממון על פיו בההיא הנאה משעביד נפשיה, והמחנה אפרים (בהל' ערב סי' א') כתב דבד' הגמ' גופא אפשר ללמוד ב' אופנים דהא דאמרי' דבההיא הנאה משעביד נפשיה היינו שדייקא שיש לו הנאה יכול לשעבד נפשיה, ובלא"ה לא יכול לשעבד נפשיה, וה"ה בשאר מילי בעלמא דבדיבור לחוד בלי שום קנין לא יכול לשעבד נפשו, או דאפ"ל דבעצם יכול לשעבד נפשו אפי' בדיבור בעלמא, והא דאמרי בגמ' דמשעבד נפשיה ע"י ההיא הנאה, היינו משום דערבות הוי כאסמכתא (פי' שאמר להמלווה אם לא יפרע לך אני אשלם לך) ואסמכתא לא קניא (פירש"י כיון שהי' בטוח שהלווה יפרענו, ואם הי' יודע שלווה לא ישלם לא הי' נכנס לערבות), וע"כ אמרי' דערבות לא הויא כאסמכתא דבערבות איבא הנאה

סגולה לפרנסה

מען האט מסיים געווען מסכת פסחים, און מען האט אנגעהויבן צו לערנען מס' מגילה ערב חנוכה, האב איך געטראכט אזוי, מגיל"ה מיטן כולל אי"ז בגימטריא חנוכ"ה, אנדערע ברענגן אראפ מגל"ה אן א י"ד, אי"ז עס בגימטריא לח"ם, דאס שטייט.

די וואך שטייט לחם לפי הטף, ט"ף אי"ז פ"ט בגימטריא חנוכ"ה, לח"ם דאס אי"ז מס' מגילה לפי הט"ף אום חנוכה, דאס אי"ז א גוטע רמז אז מען הייבט אן ערב חנוכה צו לערנען מס' מגילה, אי"ז דאס א סגולה פאר פרנסה, לח"ם לפי הט"ף.

מתוך דברות קודש מוה"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
אור ליום ג' פרשת מקץ ערב חנוכה שנת תשע"ב לפ"ק
בסיום מס' פסחים והתחלת מס' מגילה - בביהמ"ד ישמח משה בשכונת בית משה קריית יואל

שהמלווה סומך עליו ומוציא ממון על פיו, אבל באמת שבדיבור לחוד ג"כ יכול לחייב עצמו.

ובגמ' משמע כלישנא בתראה שבעצם יכול לחייב עצמו בלי שום הנאה ובדיבור לחוד, והא דאמרי' בגמ' דאית ליה הנאה הוא משום שלא יהי' כאסמכתא, וכן משמע בהדיא דהגמ' בב"ב (שם) הקשו ולמ"ד אסמכתא לא קניא, ערב היכי משתעבד וע"ז תירצו דבההיא הנאה קמשעביד נפשיה, ומשמע דבלאו קושיא זו ניחא ליה, הא דערב משתעבד אפי' בדיבור בעלמא.

וכן פסק הרמב"ם (בהו"א מהל' מכירה הט"ז) דיכול אדם לחייב עצמו בדברים אע"פ ששניהם מודים שלא הי' אצלו כלום שהרי חייב עצמו כמו שישתעבד הערב עכ"ל ולא קשה על הרמב"ם דמה מדמה לה לערב, הרי בערב אמרי' דבההיא הנאה משעביד נפשיה משא"כ במחייב עצמו סתם בדברים, אמנם לפי הנ"ל לא קשה ולא מידי דהא דבעינן הנאה בערבות משום דהוי כאסמכתא.

ועיין בקצוה"ח (סי' מ' סק"א) שמביא ד' הרמב"ם ומביא קו' כל האחרונים שתמהו על הרמב"ם האיך שייך להתחייב בדיבור בעלמא בלא קנין ובלא שטר, ועיין בר"ן שג"כ הקשה כנ"ל ומוסיף דהא בערב נמי בעיא קנין ובההיא הנאה דקא מהימני' ליה משתעביד וכו', עיי"ש, ע"כ מחדש הקצוה"ח דהרמב"ם סבר דיכול לחייב עצמו מטעם אודיתא, דהרי אפילו חפץ יכול אדם להקנות בקנין אודיתא כדאמרי' בב"ב (דף קמ"ט.) גבי איסור גיורא שיכול להקנותו ע"י שיודה שהממון הוא של רב מרי ועיי"ש בתוס' שכ' דהוי קנין בין בבריא ובין בשכיב מרע והוא קנין מעליא אע"פ ששניהם יודעים וכן העדים יודעין שזה החפץ או הקרקע אינו של פלוני מ"מ קונה אותה ע"י האודיתא של הנותן כמו משיכה וכסף, א"כ ה"ה לענינינו שיכול לחייב עצמו ממון לחבירו מטעם אודיתא, וכ"כ הכסף משנה על הרמב"ם (שם) וכ"כ הנמוק"י (סט: מדפי הרי"ף).

א"כ מובן דעת הרמב"ם דוודאי בעינן קנין אלא דבחיוב די בקנין אודיתא, משא"כ בערב דאפי' אם הערב יודה בפני עדים הריני מודה לפניכם שאני ערב נמי לא יועיל, וכדפסק הרמב"ם (פכ"ו מלווה ה"א) דערב בעי' קנין קודם חיתום שטרות, ואע"ג דהרי בשעת חתימת השטר וודאי מתחייב אע"פ שאינו חייב מ"מ בערב לא מהני, כיון דהוי כאסמכתא, ע"כ בעינן קנין קודם חתימת השטר, א"כ ה"נ דבעינן קנין ממש, ולא מהניא אודיתא, כי

מאי חנוכה - דתנו רבנן

ס'קומט יעצט א יו"ט חנוכה. מ'פארשטייט, יעדער איינער וויסט וויאזוי ס'זעהט אויס אין אידישע הייזער, דער אויבערשטער זאל העלפן ס'זאל זיין פרייליך אין אידישע הייזער, מ'זאל זיך קענען צוזאמקומען מיט א לוסטיגע געמיט, מוצ"ש צו א מלוה מלכה, ובפרט אין חנוכה, מ'קומט זיך צוזאם די משפחה. ס'איז פיין, ס'איז משפחה'דיג, ס'ברענגט אריין א געפיל פון איין משפחה מיטגילד צו א צווייטן. ס'איז תורה'דיג, ס'איז מענטשליך, און אזוי דארף צו זיין. זאל דער אויבערשטער העלפן אז ס'זאל נישט געשטערט ווערן, מ'זאל עס קענען מאכן מיט א פרייליכן און לוסטיגן געמיט.

אבער א טאטע ביי זיך אין שטוב דארף צו וויסן, ס'איז אכט טעג חנוכה. וואס טוט א טאטע אכט טעג חנוכה מיט זיינע קינדער? מ'קען מאכן א מסיבה איין טאג, מ'קען מאכן א מסיבה נאך א טאג, אבער וואס איז חנוכה? מאי חנוכה פרעגט די גמרא, און די גמ' ענטפערט: דתנו רבנן.

א טאטע זאל זיך פארקוקן אויף חנוכה. ס'גייט זיין חנוכה, וואס גיי איך רעדן מיט מיין קינד דעם חנוכה? מ'וועט רעדן גשמיות, דאס און דאס, נו דאס רעדט ער דאך מיט זיין טאכטער אויך. וואס גייט ער רעדן מיט זיין זון וואס ער רעדט נישט מיט די טאכטער? זאל ער זיך אליינס פרעגן, וואס גיי איך רעדן מיט מיין זון מער פון דעם?

ס'איז דא א בריט פעלד. ס'איז ב"ה דא א בית יוסף'ס קשיא, מ'דארף דאנקען דעם באשעפער אז ס'איז דא אזאנס. מ'קען רעדן מיט א קינד, וויפיל תירוצים קענסטו מיר זאגן אויפ'ן בית יוסף'ס קשיא?

ס'איז דא נאך שיינע קשיות, נאך שיינע ענינים אום חנוכה. וואס קענסטו מיר איבערזאגן אויף חנוכה? וואס קען דער טאטע זאגן פאר זיין קינד, און וואס קען דאס קינד איבערזאגן פאר זיין טאטן? אפשר קענסטו מיר איבערזאגן עפעס א שיינע ענין אויף חנוכה? איז דען דער קשר פון א טאטן מיט א קינד אום חנוכה נאר פון דברים גשמיים? אפשר קען מען טון עפעס רוחניות?

ס'איז יעצט נאך פאר חנוכה, מ'קען זיך נאך פארקוקן. יעדער טאטע האט נאך צייט עפעס זיך פארצוקוקן. ס'קומט אזא יו"ט חנוכה, לאמיך רעדן מיט מיין קינד עפעס דברי תורה אויך. מ'מעג וויסן פון עפעס אנדערש אויך, אבער מ'זאל עפעס וויסן פון תורה. ס'זאל זיין א פרייליכע חנוכה, שמחה בדברי תורה, פקודי ה' ישרים משמחי לב.

כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בדינער השנתי לטובת מוסדות קרית יואל - מוצש"ק וישלח העל"ט

היכא דלא מהני שטר, והקצוה"ח מסיים דלכן האריך בביאורו כיוון דהש"ך כתב בד' הרמב"ם, שהרמב"ם סבר דיכול לחייב עצמו סתם בדברים בלא שום קנין והוא נגד הרבה סוגיות בש"ס, ע"כ האריך לברר ד' הרמב"ם דהא דיכול לחייב עצמו הוא מטעם קנין אודיתא, ודו"ק.

ובאמרי בינה (הל' הלוואה סי' ט"ו) כ' ע"ד הקצוה"ח שכיוון לד' הר"י מיגאש (בתשו' סי' צ"ז) דבדבריו ג"כ מבואר דהטעם דמהני להתחייב בדברים הוא משום קנין אודיתא עיי"ש בדבריו.

אמנם לפי הנ"ל הקשה דהרמב"ם כתב "שמחייב עצמו כמו שישתעבד הערב" ולכאו' אי נימא כהקצוה"ח ושאר המפרשים דהוי משום קנין אודיתא, א"כ מה מדמה הרמב"ם דין זה לדין ערבות, הרי בערבות לא הוי בכלל מטעם אודיתא, ותו הרי הקצוה"ח כ' בהדיא לחדש דבערב לא יועיל קנין אודיתא א"כ מה אייתי ראי' מערב, וכ' לתרץ דצ"ל דהרמב"ם רצה להביא ראיה.

וכולם כא' תמהו ע"ד האמרי בינה דהרי איכא קנין אודיתא א"כ מה ראי' מערב דלית ביה קנין, ובס' מלואי חושן כ' דצ"ל דכוונתו שהרמב"ם לא הוכיח מערב אופן הקנין וכדומה, אלא הביא ראי' מדיני ערב שיש אופן שיכול להתחייב בדבר שאינו חייב בו כלל.

ועיי"ש במלואי חושן שהקשה על ד' הקצוה"ח שחידש שמטעם אודיתא יכול לחייב עצמו בדברים "אע"פ ששניהם מודים" שאינו חייב לו כלום, וקשה הרי הקצוה"ח כתב בהדיא לקמן (בסוס"י א' בסי' קצ"ד) דבעי' בקנין אודיתא הודאה גמורה, ולכן צריך דווקא שיהי' בעדים, וא"כ כאן ששניהם מודים שאינו חייב לו כלום יש כאן הודאה נגד הודאה, וא"כ אי אפשר לחייבו מצד ההודאה והאיך מהני זה לקנין ויש ליישב, וצ"ע.

והמחנה אפרים (הל' ערב סי' א') מביא עוד שיטה דהא דאמרי' בגמ' בערב דבהאי הנאה שמוציא ממון ע"י פיו ומהימן ליה עי"ז משעביד נפשיה אינו רק משום לאפוקי מאסמכתא אלא מעיקר הדין בעינן קנין בערב וזו הקנין, ומביא ראי' מהגמ' בפ"ק דקידושין (ז.) דאמרי' דאי אמרה איהי תן מנה לפלוני ואקדש אני לך מקודשת מדין ערב, ערב לאו אע"ג דלא קמטיא הנאה לידיה משתעבד, האי איתתא נמי אע"ג דלא מטיא הנאה לידיה מיקדשא נפשיא, עכ"ד הגמ', ולכאו' קשה האיך יליף קידושין מערבות הרי בערבות יכול לחייב עצמו בדיבור ולשעבד נפשו, אבל גבי קידושין אין האשה מתקדשת אלא בכסף ולא בדברים, וע"כ תירץ דצ"ל דעיקר חיובא דערבות משום דההיא הנאה דקא מהימן ליה חשיב ממונא שנהנה בשווה פרוטה, וכ"כ הריטב"א (שם) ולפי"ז נמצא דבעינן ההיא הנאה דמהימן דבלא"ה הוי דברים לחוד.

ולאידך דסברי (שהצגנו לעיל בהרחבה שיטתם) דלא בעינן אלא כיון דהוי כאסמכתא, צ"ל דהגמ' בקידושין הביא ראי' מערבות למילף דמצינו שם שכדי שלא יהי' אסמכתא אמרי' דבהאי הנאה דמהימן ליה חשיב ממונא, א"כ ה"ה לגבי קידושין, אבל אה"נ דליכא חשש דהוי אסמכתא מהני' אפי' בלא קנין, ודו"ק.

מתוך דברות קודש

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ס"ג פרשת בראשית ונעילת החג שנת תשע"ב לפ"ק

מען גייט אריין אין א לאנגן ווינטער. סו'האט זיך געענדיגט די ימים טובים, מיר האבן געהאט שיינע ימים טובים ב"ה, מען דארף זען צו האבן א שיין יאר, מען האט געטאנצט מיט די תורה, דער טאטע ז"ל פלעגט צו זאגן ביי די הקפות, א ריכטיגע שמחת התורה ווען מען טאנצט מיט די תורה, אז מען זאל זיך מקבל זיין א גאנץ יאר צו לערנען תורה, צו האבן א שייכות אין א קשר מיט די תורה.

מען האט נעריעדט רא. מען וואלט אין טומאת אמעריקא וואס דאס איז ארגער ווי טומאת מצרים, אין מען דארף האבן די כוחות פון יוסף צדיק, אידן מאכן מיט שוועדע נסיונות, **אין מצרים איז נישט געווען די אלע טעכנישע כלים וואס איז היינט רא, אין מצרים האט מען נישט געקענט מיט א קנעפל אנקומען רא און דארט, היינט האט מען די טעכנישע כלים וואס איז פיל ארגער ווי מצרים, און מען דארף האבן הימלישע כוחות, געוואלדיגע כוחות, צו זיין ערליך, און צו בלייבן ערליך, און דאס קען מען נאר אז מען וועט לערנען תורה, זיצן אין ביהמ"ד כאטש א שעה אין טאג,** דעמאלטס האפט מען אז מען וועט קענען צוברעכן אביסל די קליפה, צוברעכן אביסל די טומאת מצרים די טומאת אמעריקא און בלייבן ערליך, חלילה נישט נכשל צו ווערן מיט די ארגסטע זאכן.

נעשה ונשמע אמרו כאחד!

רבבות אלפי ישראל כ"י האבען פארגאנגענעם מוצאי שב"ק געהערט דעם
קול חוצב להבות אש ממרן רבינו הגה"ק שליט"א

אז די כוחות הקדושה זיך צו האלטען א איד
באקומט מען דייקא פון א סיום מסכתא

בעזהשי"ת האט זיך יעדער יחיד ויחיד מקבל געווען אז

מסכת מגילה

וועט ער ענדיגען בשלימות מהחל ועד כלה

געדענקט! חכם עיניו בראשו
אז איר פארפאסט נישט קיין איין טאג דעם שיעור
וועט אייך דאס לייכט אנקומען

שמועסט אפ מיט אייער חברותא:
אויך אין די "ימי החנוכה" צו לערנען דעם קביעות'דיגן שיעור

ודרשת וחקרת לימי חנוכה

בענין קטן שהגדיל בתוך ימי חנוכה

בספרי הפוסקים מובא שאלה לגבי קטן שהגדיל בתוך ימי חנוכה, האם יש עליו חיוב הדלקה ויכול להוציא גם גדולים בני חיובא בהדלקתו, או לא. ולכאורה הדבר פשוט שנס היה בכל יום מחדש, וכן הביא הבית יוסף (סי' תרע"ו) שבכל יום מימי חנוכה הוא מצוה בפני עצמה, [ועי' בב"ח (שם) ובמהרי"ל (סי' כ"ח).

בקונטרס המילואים (בסו"ס כלי חמדה מקץ) מברר דכל ימי חנוכה הוי מצוה אחת, ומביא דברי השלטי הגבורים (פ"ב דשבת אות ז') וז"ל: כתב רבינו שלמה מי שלא הדליק בליל ראשון שוב אינו מדליק שכבר הוי דיחוי, עכ"ל.

והכלי חמדה מבאר דבריו שהיות שהמצוה מתחילה מבעוד יום וגומרה בלילה, הוי בגדר תמיד והוי מצוה אחת, וכן אם מדליק ואח"כ מפסיק, א"כ אין זה מודה בנס שהיה שמונה ימים, והרי זה כופר בנס ואינו מקיים מצוה, וממילא כל הלילות הוי מצוה אחת, עכתו"ד.

אמנם בשו"ת נטעי גבריאל (סי' ד') תמה ומתפלא על גאון כהכלי חמדה, האיך נעלם ממנו דברי הב"י (סי' תער"ב) שמביא דברי הרבינו שלמה הנ"ל המובאין בשלטי הגבורים, ומבאר בהדיא שהכוונה בדבריו "שוב אינו מדליק" דהיינו שההדלקה של אותו יום כבר אין לה תקנה להדליק, אבל זה פשיטא שחייב להדליק בשאר לילות כדרך כל אדם, וא"כ הוא ממש כשגגה שיצא מלפני הגאון הנ"ל.

ועוד יתירה מזו שכל הראשונים שהביאו דברי רבינו שלמה הביאו כדברי הב"י, דהיינו שרק ההדלקה של אותו יום הוא הפסיד, וז"ל המחזור וויטרי (אות רל"ז): ששאלתם בנ"ח שלא הדליקה בלילה, כך דעתי נוטה שכיון שלא הדליקה שוב אינו מדליקה ודחוי, וכ"ה בשבלי לקט (סי' קפה) דמדבריהם משמע להדיא שרק את ההדלקה של אותו לילה הפסיד, דבכל יום יש חיוב חדש, והוא פלא.

המחנה חיים בתשו' (ח"ג או"ח סי' נ"א) מבאר בין דבריו דכל יום ויום הוי נס בפני עצמו, שהרי נעשה נס בשמן בכל יום כהנך ג' תירוצי הבית יוסף הידועים. על כן מחדש שקטן שנתגדל באמצע ימי החנוכה, אשר היה פטור להדליק בימי קטנותו שלא צריך לחזור על הפתחים וליטול צדקה או למכור כסותו בעבור קיום מצות הדלקת נר חנוכה, הגם שמברכים אשר קדשנו במצוותיו וצונו ואמרי' בגמ' דצוונו בלאו דולא תסור, אבל הרי הקטן אינו מצווה על כל מצות עשה ול"ת של תורה, א"כ בוודאי הוא אינו מחוייב בהדלקת נר חנוכה.

ואפי' אי נימא שיש חיוב מטעם חינוך, מ"מ הרי חיוב חינוך הוא על אביו ולא עליו דהיינו שאביו חייב לחנכו ולהרגילו במצות, אבל עליו אין שום חיוב, (כדמובא במרדכי (פ"ג מגילה יט:) דקטן לא חשיב בר חיובא דעיקר מצות חינוך על האב ע"ש), וא"כ למשל בקטן יתום אין שום מצוה והוא פטור לגמרי, אע"פ דחזינן שאם רצה יכול להדליק ולברך ואין מוחין בידו, היינו רק משום דהרי אינו מצווה משום הלאו דלא תשא ואין לו איסור לברך ברכה לבטלה, ואע"ג דקיי"ל דקטן אוכל נבילות בי"ד מצווין להפרישו וא"כ יש חיוב על בי"ד לא להניחו לברך ברכה לבטלה, מ"מ הכא אין בי"ד מחוייב להפרישו דהרי כשיגדל כבר יהיה מחוייב לברך ברכה זו, וא"כ אינו דומה לקטן אוכל נבילות, אבל עכ"פ הא פשיטא שאין על הקטן חיוב למכור כסותו להדליק נר חנוכה, מ"מ אם נתגדל באמצע ימי חנוכה צריך למכור כסותו לקנות נר חנוכה, יען דכל יום ויום הוא מצוה בפני עצמו, ובא עליו החיוב מאותו יום שנתגדל.

וראיה לזה דכל יום ויום הוא מצוה בפני עצמו, דהא אם היה מצוה אחת א"כ גדול שלא הדליק לילה הראשונה יהיה מעוות שלא יוכל לתקון דאי אפשר לו להדליק שמונה ימים יחד או אם היה אונן לילה הראשונה לא ידליק עוד או אם היה אפי' אנוס עכ"פ איך יברך בשאר לילות.

ואפי' אי נימא דאנוס שאני כי עכ"פ היה בר חיובא, עדיין יש להסתפק במי שהיה טרוד במצוה דפטור מן הדין, ומדחזינן דלא יתכן לומר שלא ידליק בשאר לילות דהרי מפורש בשו"ע (סי' תערב

ס"ב) שפסק המחבר ואם עבר כל הלילה ולא הדליק אין לו תשלומין, והרמ"א מוסיף ובלילות אחרות ידליק כמו שאר בני אדם אע"פ שלא הדליק בראשונה, עכ"ל. הרי בכל אופן דלא הדליק מדליק בשאר לילות, משום דכל יום ויום הוא נס בפני עצמו, א"כ גם בקטן אע"פ שביום הראשון לא היה בר חיובא, מ"מ מיום שנתגדל מחוייב להדליק כשאר בני אדם.

ועיין שם שמבאר כן מדברי הגר"א בהגהותיו (שם ס"ח) דלא דמי לספירת העומר דבעינן תמימות דהכא הוי כל יום מצוה בפני עצמו, עיי"ש שהאריך בזה.

בהגהות חכמת שלמה (סי' תרע"ז ס"ב) כתב להסתפק האם חייב במותר הנרות, ואם תמצא לומר שהוא חייב, האם גר שנתגייר בלילה לאחר שתכלה רגל מן השוק [דבדיעבד מהניא טבילה בלילה כדקיי"ל ביו"ד סי' רס"ח ס"ג], או קטן שהגדיל לאחר שתכלה רגל מן השוק לשיטת הסוברים דבעינן שעות בשנים (דהיינו שרק כשמגיע השעה שנולד נעשה בן י"ג), האם יהיה חייב באותו לילה או לא.

והנה המג"א כתב בשם הגהות מנהגים (בסי' תרפ"ז) וז"ל: דגר שנתגייר קודם הנץ החמה פטור מקריאת המגילה של הלילה דעיקר מצותה ביום, והביאור בדבריו משום דבעינן כולו בחיובא וליכא, פי' שאם בשעה שהגיע זמן החיוב דהיינו בלילה הוא לאו בר חיובא אינו מחוייב לקרות המגילה ולהשלימה קודם הנץ כי אין עליו חיוב תשלומין כי בזמן החיוב לא היה מחוייב, וכדקיי"ל באונן במוצאי שבת שאין עליו חיוב להשלים אח"כ הבדלה, אבל אה"נ על הקריאה ביום חייב כיון שעיקר מצוותה ביום.

משמע דכיון כשמגיע זמן עיקר החיוב הוי כולו בחיובא וכבר מחוייב בדבר, הוא הוא הסיבה המחייבת אותו בקריאת המגילה, אבל אם בשעת עיקר החיוב אינו עדיין מחוייב בדבר, אז נפטר לגמרי מקיום מצוה זו, וא"כ לענינינו בחנוכה דכל הימים שווים נמצא דיפטר לגמרי ממצות הדלקה, כיון שבזמן שהתחיל עיקר המצוה דהיינו יום הראשון לא היה עדיין בר חיובא.

אמנם כתב דנראה לחלק בין מגילה לחנוכה, דהתם בפורים היה הנס קודם יום י"ד, ויום י"ד היה כבר יום מנוחה ואינו רק לזכרון יום דאתמול, ולכך אם לא היה עיקר המצוה ביום היה נפטר גם מקריאת המגילה ביום, משא"כ בחנוכה דכל יומא נס חדש איתא, א"כ חייב לברך על להבא.

וממשיך הנ"ל לבאר בפלוגתת בית שמאי ובית הלל, דחד אמר דב"ש דסבר פוחת והולך הוא משום כנגד ימים הנכנסין, וב"ה סבר מוסיף והולך משום דכנגד ימים היוצאין, ולכאורה מה נפק"מ להלכה מה היה טעם מחלוקתן.

אך לפי הנ"ל יובן שפיר, דנפקא מינה יהיה לגבי קטן שנתגדל וגר שנתגייר בתוך ימי חנוכה, הנה אי טעמא דב"ש משום נגד ימים הנכנסין גם הקטן חייב להדליק לפי ערך ימים הנכנסין ככל אדם, אבל לב"ה דהוא כנגד ימים היוצאין הרי ביוצאין לא היה בר חיובא ולכן אין שייכות מהדרין בקטן או גר, (עיין שם שמבאר שלטעם הב' בגמ' שטעמו של ב"ש הוא כנגד פרי החג, יהיה איפכא דלב"ה ניחא ולב"ש יוקשה).

ברכת קודש

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

אשר ביקר במוצאי שב"ק אחר נעילת החג - בחצר ביהמ"ד הגדול בוויליאמסבורג

א גוטע וואך, א גוט יאר, און א געזונטן ווינטער פאר יעדן איינעם. דער אייבערשטער זאל העלפן, די אלע תפילות וואס מ'האט מתפלל געווען אין די הייליגע טעג, דעם גאנצן חודש, זאל נתקבל ווערן ברחמים וברצון. מ'זאל האבן אוים געשפעלט פאר זיך פאר די גאנצע משפחה, און פאר גאנץ כלל ישראל. א גוט געבענטשט יאר.

מ'האט היינט געלייגט, "בראשית ברא אלקים". בראשית, בשביל תורה שנקרא ראשית נברא העולם. דער אייבערשטער האט באשאפן די וועלט צוליב תורה, צוליב לערנען תורה.

יעצט ס'איז אנהייב ווינטער זמן, דארף זיך יעדער מקבל זיין. די אלע איידן, בחורים, קינדער און בעלי בתים. אברכים. עס אויסנוצן דאס יאר אויף לימוד התורה. יעדער איינציגער איד דארף צו ווישן, אז א איד קען טעג נאר זיין, נאר אז טעג לערנט תורה, ס'איז א תנאי, אן דעם קען טעג קיין איד נישט זיין, ס'איז דא שווערע נסיונות, אז מען זויל בלייבן או עדליכער איד מוז מען האבן יעדן טאג א שיעור, דאס איז פאר בעלי בתים.

דער אויבערשטער זאל העלפן די בחורים, די כולל אינגעלייט, זאלן שטייגן אין לערנען, אין תורה אין יראת שמים. די תלמוד תורה קינדער, זאלן אלע מצליח זיין אין תורה, און אויסוואקסן צו תורה און יראת שמים און עס מדות טובות.

על כן נמצא לבית הלל, קטן שנתגדל או גר שנתגייר באמצע ימי חנוכה, או שמדליק רק נר אחד כל יום , או דאז מודים לבית שמאי דפוחת והולך, והוא נפלא.

בספר צפנת פענח בכללי התורה והמצות (חנוכה אות נ"ה) כתב לחקור אי שמונת ימים הם מציאות אחת או נפרדים, וכתב לתלות הדבר בפלגתת רש"י ותוס' (שבת כג.) גבי עששית שהיתה דולקת כל היום מערב שבת, למוצאי שבת מכבה ומדליקה, ורש"י פירש דאיירי בנר חנוכה שהדליקה בערב שבת ובמוצ"ש צריך לכבותה ולהדליקה מחדש, והתוס' פירשו דאיירי כשהדליקה בערב שבת לשם נר שבת, עיי"ש.

והנה רש"י סבר שכל יום היא מצוה אחרת, לכן לא מהניא הדלקה דאתמול על היום, ותוס' סברי דחדא מצוה היא, לכן פי' שהדליקה לכבוד שבת (ועי' בחידושי חת"ס (שם) שכתב לבאר כעין זה).

בתשו' נטעי גבריאל (שם) מביא עוד ראיה לשיטת הסוברים שקטן שהגדיל מחוייב להדליק, מדברי המהר"ם שיק בתשו' (או"ח סי' רס"ט) לענין קטן שהגדיל בימי הספירה שכתב לחדש דאע"ג דקטן פטור מן המצוות, מ"מ אם עשה המצוה חל עליו שם קיום מצוה כגדר אינו מצווה ועושה והוי כנשים שפטורות ממצות עשה שהזמן גרמא ורשאין לברך, עיי"ש. ולפי"ז הכא נמי הכא הוי בגדר אינו מצווה ועושה ואפי' מה שהדליק מקודם גם נחשב לו.

[ואגב דברי המהר"ם שיק מובנים שפיר עפי"ד האגלי טל (במלאכת חורש סי' ק"א) דהא דאמרי' דקטן אין לו מחשבה, הני מילי כגון שעשה כלי ורוצים שע"י מחשבתו שייחד כלי זה ייחשב לכלי, בזה אמרינן שאין לו מחשבה, אבל על מעשיו של הקטן עצמו אמרינן דמחשבתו מחשבה, ונחשב שהקטן עושה מצוה].

ועוד מביא דברי החסד לאברהם (מהגאון ר' אברהם תאומים ז"ל אות נ"ו) שחידש בגר שנתגייר בימי הספירה שחייב לספור ספירת העומר, אע"ג דלא שייך תמימות, דכיון שהיה יכול לספור מקודם חשיב תמימות.

ומביא ראיה מסוכה דקייל (דף כז:) דבעינן סוכה הראויה לשבעה, וקאמר שם בגמ' דמודה ר"א בגר שנתגייר בחוה"מ שחייב בסוכה של שלא ישב בלי חסרון בנתיים, חשוב כמקיים כל המצוה, א"כ הכא נמי חשיב תמימות, וכן הובא בתשו' מהר"ש ענגיל (סי' קי"ב ח"ז).

ודון מינה דה"ה הכא דאפי' את"ל דפטור בימי קטנותו, מ"מ עכשיו שהגדיל חל עליו לעשות מה שאפשר וחשוב כאילו מקיים כל המצוה, עיי"ש בזה.

עש"ק מקץ תשע"ב לפ"ק

א 'דיאמאנט שטיין' אין ספרים שאפע,
אין געפענט די 'קאפ' צו פארשטיין די תורה...

כולל חצות

כולל חצות
ניו יארק יע"א

צו ווערן א "שותף" אדער צו מזכיר זיין "סיי ווי־עלכע ישועה" ווי אויך צו קויפן דעם זכות פון "שמירת הלילה בתורה" פאר א "וואכנאכט"

חופש 24 שעה
אין טאג
אריינגערעכנט
א גאנצע נאכט

718·887·9114
845·738·3321

אינדרויסן אין גאס איז קאלט און פינסטער, און אינעווייניג אין שטוב הערשט נעבעך א ביטערע ארימקייט, אזוי ווייט אז ס'איז ניטאמאל דא א שטיקל ברויט און ווארימע מלבושים פאר די קינדערלעך. אבער אין א קליין צימערל איז ווארים און ליכטיג; דער הייליגער צדיק רבי ר' הערש פון זידיטשוב זי"ע איז שוין אויפגעשטאנען אין זיצט דארטן און לערנט תורה מיט מסירת נפש. ווען נאך פון אלע קליין קינד איז ער שוין גאווארינט דערצו, נאכדעם וואס זיין מאמע פלעגט אים אויפוועקן יעדע נאכט צו חצות. אין אזוי דער הייליגער צדיק אפגעראכטן זיין הייליגע עבודה אין די נעכט במשך אלע יארן טראץ די שוועדע דחקות אין שטוב.

ויהי הלילה, אייגמאל אינמיטן די נאכט בשעת'ן זיצן און לערנען זיעהט ער ווי פון די 'ספרים שאפע' שטארט ארויס עפעס א זעלטענע ליכטיגקייט. ער גייט צו מיט וואונדער און צו זיין איבערראשונג זעהט ער, ווי נישט מער און נישט וויניגער, א "דיאמאנט שטיין". דעם אנדערן צופרי האט ער גענימען דעם שטיין צו א דיאמאנט שלייפער, צו הערן מער פרטים וואס דאס איז, און וויפיל דאס איז ווערד. דער שלייפער בלייבט פארנאפט; 'אזא' שטיין... דאס איז ממש א וועלטס-אוצר! מיט דעם שטיינדל **קענט איר האבן עשירות אויף א גאנצן לעבן עד סוף כל הדורות!!!** זייענדיג אזוי איבערראשט פון די וואונדערליכע מתנה פון הימל, האט ער מתפלל צום היילגן באשעפער, אז מ'זאל אים מגלה זיין וואס דער פשט דערפון איז און צוליב וואס עס איז אים נעקומען.

און אט איז דער ענטפער פון הימל: דאס איז א מתנה פארן זיך אווועקגעבן מיט מסירת נפש פאר השי"ת אויפצושטיין 'לערנען ביי חצות', אין אז איר ווילט קענט איר מוותר זיין דערויף, און **זוכה זיין אלס מתנה אז די מוח ווערט זיך עפענען צו פארשטיין די תורה** פונקט אזויווי דער הייליגער אר"י הקדוש. זייענדיג אזוי דורשטיג צו הבנת התורה, האט דער הייליגער רבי ר' הערש זי"ע מוותר געווען אויפ'ן עשירות. האט ער אריסגעווארפן דאס שטיינדל פון פענסטער, אין א פייערדיגע האנט פון הימל האט עס אויסגרגענומען, און אנשטאט האט ער טאקע זוכה געווען פון הימל אז זיין מוח האט זיך געעפענט צו פארשטיין די הייליגע טיפע סודות פון תורה, בנגלה ובנסתר, ווי צדיקים האבן אים געדרופן דער "שר בית הזוהר".

אט די מורא'דיגע מעשה צייגט אויבער די גאוואלדיגע חשיבות אין הימל פון אויפשטיין לערנען תורה ביי 'חצות', וואס ברענגט אראפ די גרעסטע השפעות טובות, צוויישן אנדערס: "פרנסה בהרחבה גדולה" אויף א גאנצן לעבן עד סוף כל הדורות, און אז מ'זאל האבן "א קלארן קאפ און מוח" צו פארשטיין די תורה און שפירן א מתיקות דערין. אין ווי רבי שמעון בר יוחאי זאגט אין זוהר הקדוש (פרשת בשלח מד.) קלאורע ווערטער (בנוגע די השפעות טובות פון אויפשטיין ביי חצות) "ולא עלה בלחודהא אלא עלה ועל אינון 'דמשתתפין' בהדה", **אז די אלע וואס שליסן זיך אן אלס "שותפים" מיט די לומדי הכולל פאר זייער ביליגע פרייזן, זענען זוכה דערצו אזוי ווי די לומדי הכולל זעלבסט.**

(דערציילט דזוך הרה"ק מטאהש רבי משולם בייש בן צירל שליט"א בי'ספר עבודת עבודה". אויך ווערט די מעשה נעבערענט אין מערערע אנדערע מקומות מיט נעוויסע קליינע שינוים)

הופיע הספר שרבים חיכו לאורו!!!

ספר

זכרון איש חי"ל

סיפורים ועובדות וזכרונות נפלאות

מהגה"ח ר' חנני' יו"ט ליפא שוואַרץ ז"ל

איש אמונו של רביה"ק זי"ע בהנהגת מוסדותיו הק' בירושלים מח"ס המאזרני חיל

אוצר בלום של סיפורי צדיקים, עובדות והנהגות נפלאות, אמרות מחכימות, וגם לרבות הרבה מסמכים ותצלומים

כולל בתוכו פרקי זכרונות

מתקופת לימודו בישיבתו של רבינו בעיר סאטמאר ■ מביקוריו של רביה"ק זי"ע בארצינו הק' ■ הליכות מלכי בקודש, המחנות ועובדות נפלאות מרבינו ■ פתגמין קדישין ואמרות מחכימות ששמע מרבינו ז"ל ■ תקופת שהותו עם רבינו הגה"ק בעל' ברך משה זי"ע בשנות הזעם ■ הרבה פרטים ומאורעות שאירעו בימים ההם ■ עובדות נפלאים מצדיקי הדורות ומאורי החסידות, ואנשי צדיקי ירושלים ועוד...

ובסיפו הוספנו תולדות מפעלות חייו של המחבר ז"ל בו יתואר הרבה ענינים נפלאים

הישיבה בעיר סאטמאר ■ המוסדות הק' והישיבה בירושלים ■ הרחבת המקוה בביהמ"ד אוהל רחל ■ הקמת השיכון בעיה"ק ירושלים ת"ו ■ ענייני מולה ושחיטה ■ קריאת המגלה בירושלים כאשר לא הרבה רגל ישראל בעיר העתיקה ■ הקמת מועצה הדתית בבני ברק ■ מכתבי קודש של רבותינו הק' זי"ע ■ ועוד...

בקרוב ניתן להשיג...

חוקים להורותם

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים,
עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

המשך פרטי דינים בהלכות חנוכה (ב)

טלטול המנורה בשבת

אסור לטלטל בשבת את המנורה אפי' אחר שנכבה, וה"ה הטס, הכסא, והשולחן שהונח שם המנורה (דהוי בסיס לדבר האסור), ואם הניח על השולחן או על הכסא דבר היתר שהוא חשוב יותר מהאיסור מותר לטלטלם בשבת לצורך מקומו דהיינו שהוא צריך להשתמש במקום שמונח שם המנורה, (ובס' דברי יחזקאל החדש להגה"ק משינאווא זי"ע מביא שהנשים הניחו הרבה תכשיטים במקום הנרות לתכשיטי מצוה בערש"ק להתיר טלטול הספסל. - אך אמר לי הרה"ג ר' שלום קליין שליט"א דדעתו דלא מהני הנחת דבר היתר על הכסא בכדי לטלטל המנורה, דהא כל ההיתר לטלטל כשיש על הבסיס גם דבר היתר הוא משום דאז נעשית הבסיס טפל גם להיתר ולא נחשב כבסיס לאיסור לחוד, וזה דווקא כשמניח ההיתר במקום שההיתר יש לו שייכות לשם (כגון הנחת חלות על השולחן שמונחים שם הנרות, דהשולחן נעשית בסיס לחלות ולשולחן), אבל כשמניח היתר במקום שאין לו שייכות שם (כמו הכא שמניח חפץ על הטס או על הכסא שעליו מונח המנורה) לא נעשית הבסיס טפל להיתר, אולם יש מקום לומר דאם מניח שם זמירות של חנוכה וכדו', דבר שיש לו שייכות שם אז גם לסברא זו יהא נחשב כבסיס להיתר).

והיתר הטלטול הוא דווקא כשמטלטל לצורך המקום שהוא צריך להשתמש שם או לעבור באותו מקום, אולם אסור לטלטל המנורה בכדי שלא ישבר, חוץ כשחושש שאם ישבר אז יהא חשש הזיקא או מותר אפי' משום שמא ישבר.

ולטלטל בגופו כגון לדחוף ברגליו את הטס או הכסא עם המנורה מותר (שו"ע או"ח סי' רע"ז רע"ט, ש"י, שי"א, ואכמ"ל), ומכל מקום אסור לטלטלו לפני שהסתיים הזמן שהם חייבים לדלוק, דהיינו חצי שעה לאחר צאת הכוכבים, אולם כתב הא"ר (סי' תרע"ב) דצריך ליזהר לכתחילה שלא לטלטל את המנורה כל זמן שהנרות דולקין (או"ח סי' רע"ז, ועי' סי' רע"ז ובנו"כ שם).

* * *

המדליקין נרות חנוכה סמוך לפתח, אסור לפתוח את הדלת אפילו בנחת, אם יש חשש שהנרות יכבו.

הלל בחנוכה

בתפילת שחרית כל ח' ימי חנוכה אומרים הלל שלם (סי' תרפ"ג, והטעם כיון דכל יום נעשה נס חדש ולכן גומרים את ההלל).

נשים - נחלקו הפוסקים אי נשים חייבות בהלל בחנוכה, י"א דחייבות כיון דאף הם היו באותו הנס (שו"ת התעוררות תשובה סי' תע"א, שד"ח אש"ד חנוכה סי' ט', שו"ת שבה"ל ח"א סי' ר"ה, והכיחו מתוס' סוכה דף ל"ה דנשים חייבות במצוות לילי הסדר כיון דהיו באותו הנס).

וי"א דנשים פטורות (שד"ח שם בשם החשק שלמה, ועוד פוסקים וכ"מ בביאוה"ל סי' תכ"ב דרק בליל פסח הן חייבות, ובכלי חמדה פר' מקץ במילואים אות ב' דדווקא בפורים הם חייבות במגילה אף דהוי מצוה שהזמן גרמא, דבפורים משום פרסומי ניסא יש רק מצות מגילה לכן חייבות בזה, משא"כ חנוכה שיש ב' מצוות משום פרסומי ניסא דהם הדלקת הנרות והלל א"צ לחייבן בהלל).

ומ"מ אף להסוברין שאינם חייבות, יכולות הן לומר ההלל בברכה (ביאוה"ל סי' תכ"ב ד"ה הלל).

הפסק באמצע ההלל - אסור להפסיק בדיבור באמצע ההלל, ואף בשתיקה אין להפסיק שיעור שהייה שיש בו כדי לגמור את כל ההלל.

אם שומע באמצע ההלל קדיש או ברכה, בין הפרקים מותר לענות אמן על כל ברכה או דבר שבקדושה ששומע חוץ מברוך הוא וברוך שמו, ובאמצע הפרק מותר לענות רק אחר ברכת "הקל הקדוש" ו"שומע תפילה", ועל קדיש רק "אמן יהא שמיה רבא", ול"אמן" של דאמירן בעלמא, ובקדושה רק ל"קדוש" ו"ברוך" (דבימים שגומרים את הלל דיש כהפסק באמצע קרי"ש, ובין הפרקים הם: בין "הללויה" ל"בצאת ישראל", בין "החלמיש למעינו מים" ל"לא לנו" וכן הלאה, ובין "לעולם הללויה" ל"הודו לה' כי טוב", וי"א דגם בין "כי לעולם חסדו" ל"מן המצר").

טעימה קודם הלל - אין לטעום קודם הלל, ורק מי שלבו חלש יש להקל בטעימה (שו"ת שאילת יעב"ץ ח"א סי' מ' דדמי לקודם התפילה דהלל שייך לתפילת שחרית, אלא שהוא סובר דגם קודם התפילה אינו אסור למי שלבו חלוש, וכן נקט למעשה בדע"ת סי' תכ"ב שאסור בטעימה קודם ההלל).

אמירת ההלל - יש לאומרה בעמידה (סי' תכ"ב סעי' ז', והטעם לפי שההלל היא עדות שבחו של מקום ונפלאותיו ונסים שעשה לנו, ועדות צריך שתהא בעמידה, וכן כתוב הלולו עבדי ה' ש"עומדים", ומיהו בליל פסח מתוך שחולקים אותו ואין אומדים אותו כולו כאחד, לא מטרחינן לעמוד בכל פעם, ועוד שבליל פסח היא בדרך חירות וזהו בישיבה והסיבה).

ובדיעבד אם קראה בישיבה יצא, ולכתחילה יש להיזהר שגם לא יסמוך עצמו על השולחן או כותל וכדו' בענין שאם ינטל הוא יפול (ביאוה"ל שם בשם מ"א). אך מי שקשה לו העמידה אף לכתחילה יכול לשבת (ערוה"ש שם).

הלל בעל פה - מותר לקרוא הלל בעל פה, ואף דדברים שבכתב אין רשאים לאומרם בעל פה, אמירת הלל מותר כיון שרגילין לאומרה וכל דבר שרגילים מותר לאומרם בעל פה (ביאור הלכה סי' מ"ט ד"ה כגון בשם תוס' ישנים דיומא).

ודווקא אם רגיל בפיו היטב שלא יבוא לטעות בו, כי בקל יכול לטעות כגון באמירת לא לנו, כשאומר "אזנים להם ולא ישמעו" לקאפיטל קל"ה בתהלים ויאמר "אזנים להם ולא יאזינו"... ולא יצא ידי הלל וגם ברכתו יהיה לבטלה.

הלל ביחידות - אם קורא ההלל ביחידות, אם באפשרותו יבקש מב' אנשים אחרים כשאומר הודו שיענו אחריו "הודו לה' כי טוב", (סי' תכ"ב סעי' ב' ברמ"א, ודווקא ב"הודו" ולא ב"אנא ה'", כיון דשייך זה ביותר דהרי אומר הודו ומשמע דלאחרים אומר כן, ואף דבהודו לה' בהלל הגדול שאומרים בשבת לפני "ברוך שאמר", אומרים אף ביחידות, שאני הכא דהוא דרך שירה צריך שיענו אחריו כמו בשירות הים).

לימוד התורה בימי החנוכה

וא"כ שעיקר הנס הי' רק על שרצו להעבירינו מתורתינו הקדושה, והקב"ה ברוב רחמיו הצילנו מהגזירה הזאת, **מהראוי לכל אחד אשר בשם ישראל יכונה לשום בשכלו להתמיד בתורתו יתברך, כי הם ימים ראויים לכך, דהיינו שבכל חנוכה החל להאיר עלינו הארתו יתברך מתורתו.**

(ספה"ק קדושת לוי לחנוכה פ' מקץ)

דבשם שבחג השבועות הוא זמן קבלת תורה שבכתב, כמו כן בחנוכה הוא הזמן מקבלת תורה שבעל פה, כי כשם שקבלת תורה שבכתב הוא בחודש ג' מחדשי הקיץ, **כמו כן קבלת תורה שבע"פ הוא בכ"ה בכסליו שהוא חודש השלישי מחדשי החורף** וכו', ולכן בחנוכה הוא העת שיקבלו ישראל עליהם ולעסוק בתורה שבעל פה.

(ספה"ק מגן אברהם לחנוכה ד"ה כי אתה תאיר נרי)

קביעות עתים לתורה

איז א חיוב אויף יעד'ן איד יעד'ן טאג!

שטעלט אייך אויס אז אויך אין

די משך ימי החנוכה

זאלט איר אנהאלטען דעם שיעור

אין תורה"ק צופרי אדער ביינאכט

הילולא דצדיקיא

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הגה"ק רבי **חיים** בן הגה"ק רבי יחיאל זי"ע **מטשערנאוויטץ**

בעמח"ס "באר מים חיים" יומא דהילולא כ"ז כסלו (תקע"ח)

הגה"ק רבי חיים מטשערנאוויטץ זי"ע בעל "באר מים חיים" נולד בשנת תק"כ בכפר הסמוכה לבוטשאטש לאביו ר' שלמה שהי' מרביץ תורה בק"ק הורודנקא, אחיו של ר' צבי מפודהייץ (חותן הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן זי"ע) מצאצאי הב"ח והחלקת מחוקק.

עוד בהיותו יניק וחכים כבר החלה רוח ה' לפעמו וראו בו כי לגדולות נוצר ולאילנא רברבא יתעביד, ושעל הנער הזה בישר אליהו הנביא שאורו יאיר על פני תבל.

בצעירותו נשלח ע"י אביו ללמוד תורה בבוטשאטש שהיתה עיר גדולה לאלוקים חבירו היה הרה"ק ר' אברהם דוד מבוטשאטש בעל ה"אשל אברהם" ו"דעת קדושים" אם כי היה גדול ממנו בשנים, ויחד קיבלו את תורתם מפי רבם הגאון רבי צבי הירש קרא אב"ד בוטשאטש ובעל "נטע שעשועים".

באותו זמן החל גם להסתופף בצל רבו המובהק הרה"ק ר' יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע, שם התבלט כאחד המיוחדים שבחבורה, כשרבו מרעיף עליו אהבה וחיבה מיוחדת, הדבר בא לידי ביטוי עז בהסכמתו של הרה"ק ר' מרדכי מקרעמניץ זי"ע (בנו של הרה"ק מזלאטשוב זי"ע) על ספרו "שער התפילה", וז"ל: "ראיתי וידעתי מטעם עריבות חיבת ידידות מכבוד אבי אדמו"ר הרב הקדוש החסיד המפורסם לכל באי עולם מוה"ר יחיאל מיכל זלה"ה אליו, שחיבבו ביותר ויותר, כבבת עינו היה אצלו ואהבת עולם חיבבו". כן ביקר בהיכלי הקודש של המגיד הק' ממעזריטש, הרה"ק ר' פנחס מקאריץ זי"ע, והרה"ק ר' ברוך ממעזיבוז זי"ע.

לפני הכתנו כרב בעיר הגדולה טשערנאוויץ כיהן כרב בעיר קוזובא ואח"כ בעיר קריפטץ, אך שם לא האריך ימים על ממלכתו, וסבל רבות מתושבי העיר שהוכיחם רבות שישובו מדרכיהם הרעים, לבסוף מחמת ריב שפרץ בינו לבין תושבי העיר שלא אבו לקבל את תוכחתו, נאלץ לעזוב את העיר. בשנת תקמ"ט נקרא לכהן פאר כרבה של טשערנאוויטץ אשר בגליל בוקאבינא, שם הנהיג את עדתו ברמה, אשר אהבוהו אהבה עזה, לאחר כמה שנים התמנה לרב הגליל של בוקובינה כולה, ואף אושר והוכר רשמית ע"י השלטונות האוסטרים ששלטו שם באותה העת.

עשרים ושלש שנים ארכה כהונתו, עד אשר פרצה המלחמה בין אוסטריא לראמעניא, וכתוצאה מכך עבר כל חבל בוקאבינא לידי האוסטרים שהחלו להצר את צעדי היהודים כשגזרו לאסור תפילה בציבור, וכן על חובת הלימוד בבתי"ס הממשלתיים. הרה"ק לחם כנגדם בכל עוז כאשר הקהיל קהילות ברבים ולימד את עדתו תורת ה', ובזה הצית כאש את זעמו של שר העיר ויצוה לאסרו בבית האסורים, ורק לאחר מאמצים רבים של אנשי קהילתו הצליח להשתחרר אבל הוא נאלץ לעזוב את העיר. או אז התכונן למלאות את שאיפתו העזה מאז, לעלות ולחונן את עפרה של הארץ הקדושה, ויהי בצאתו מן העיר טשערנאוויטץ יצאו אנשי העיר ללוותו כשלא יכלו להיפרד מרבם ומאורם, הרה"ק הבטיח להם אז שלעולם יהא נקרא ע"ש העיר הזאת טשערנאוויטץ, ואכן ע"ש זה נקרא עד היום הזה על אף ששימש ברבנות בכמה עיירות.

בדרכו לא"י עבר דרך העיר בוטשאן ולהפצרת בני העיר נעתר לכהן פאר בעירם, כמו"כ כיהן אח"כ בעוד כמה קהילות שונות וחשובות, מוהילוב, וקישינוב, עד אשר עלה בידו להגשים את מאויו לעלות לא"י שם השתקע בעיה"ק צפת, ובה חי את שארית ימיו בקדושה ובטהרה עד יום הסתלקותו לגנזי מרומים ביום כ"ז כסלו נר שלישי דחנוכה שנת תקע"ח לפ"ק, מקום מנוחתו הוא בבית החיים בצפת במערה הנקראת "מערת הבאר מים חיים" הנמצא בקרוב מקום ליציון הבית יוסף, בין הב"י ובין האלשיך הק', וזה נוסח מצבתו: פ"נ הרב ר' חיים בהחסיד ר' שלמה מבאטישאן נלב"ע ביום כ"ז כסלו תקע"ח.

כ"ז כסלו

רבי שמואל אב"ד פוזנא (בית שמואל אחרון) ב"ר משה פנחס - תקס"ז

רבי חיים מטשערנאוויטץ (באר מים חיים) ב"ר שלמה - תקע"ג

רבי חזקי' פייביל פלויט אב"ד שוראני (ליקוטי חבר בן חיים) ב"ר חיים - תרנ"ה

כ"ח כסלו

רבי חזקיה די סילוא (פרי חדש) ב"ר דוד - תנ"ח

כ"ט כסלו

רבי גדליהו מלינץ (תשואות חן) ב"ר יצחק - תקס"ד

רבי שלמה הכהן מווילנא (חשק שלמה) ב"ר ישראל משה - תרס"ו

א' טבת

התנא הקדוש רבי אבא

רבי יאיר חיים בכרך [חוות יאיר] ב"ר משה שמשון - תע"ד

ב' טבת

רבי אברהם משה מפרשיסחא ב"ר שמחה בונם - תקפ"ט

רבי יעקב צבי ראבינאוויטש מפאריסוב [עטרה לראש צדיק] ב"ר יהושע אשר - תרמ"ט

ג' טבת

רבי אברהם מסטרעטין [דגל מחנה יהודה] ב"ר יהודה צבי - תרכ"ה

ד' טבת

רבי אברהם אלחנן אונגאר מקאלאשין ב"ר מרדכי דוד מדאמבראווא - תרמ"ג

רבי גרשון חנוך העניך מראדזין [בעל התכלת] ב"ר יעקב מאיזביצא - תרנ"א

ביום השביעי נתעל"ה

נודעת ומפורסמת עבודתו הנוראה והשגותיו הנפלאות ביום שבת קודש, עד שהעידו עליו כי לאחר בואו מבית המרחץ נשתנתה צורתו לבלתי הכר והי' נדמה לאיש אחר, ויש שאמרו כי קומתו היתה מזדקפת מערש"ק אחרי המקוה עד מוצש"ק וגדלה במידת ראש.

ובספר קדושת יעקב מביא מה ששאל המחבר את אביו ר' משולם נתן מרגליות שהסתופף בצילו של הרה"ק מטשערנאוויטץ, וז"ל שם: "שאלתי את אבי ז"ל, אם אמת הדבר מה שאומרים כי מן ערש"ק אחר טבילתו עד אחרי שב"ק גבה במידת ראש, והשיב לי: בני, אתה ידעתי כי אין דרכי לגזם וגם לא מדותי בקומתו, אך זאת אומר אני לך בעדות ברורה, כי ראיתי אותו בכל ערש"ק בלכתו אל המרחץ ובבואו משם, וממש לא בא אותו האיש שהלך, ונדמה כליל לאיש אחר בצורתו בקומתו ובכל תואר גופו הקדוש היה משונה מבראשונה", כן היו אחדים שפי' ענינה של הגבהה זו שבמשך ימי החול התהלך בכפיפת קומה ולא כן הי' בשב"ק, ומשו"ה נדמה הי' כן, אולם בספר מגדל עוז מביא בשם הרה"ק הצמח צדק מליובאוויטש שאמר שאפשר להאמין בזה שהרי בעינינו ראינו שהרה"ק הבעל התניא זי"ע ביום שנתמנה לרבי גבהה קומתו במידת ראש ונשאר כך כל ימי חייו.

דרכו בקודש היתה להתפלל בעצמו לפני התיבה כל התפילות ולקרוא בתורה בשבתות וימים טובים, ואש קודש בערה בו אז ובקע רקיעים בתפילתו, ורק כשהיה תלמידו הרה"צ ר' משולם נתן מרגליות שובת אצלו היה מכבדו בקריאת התורה, והי' מתבטא אליו: "אילו זיכני השי"ת בכלי נגינה כמותך הייתי רק צועק ומרנן להשי"ת כל המעת לעת של שבת קודש".

לגודל להב השלהבת שבערה בו מקדושת השבת לא הי' מסוגל לישון, ומספר כי פעם כאשר ראה בשב"ק יהודי ישן שנת ישרים מיהר לזלף עליו מים חיים בחושבו לגודל מדרגתו כי וודאי נתעלף, לאחר שעמד על טעותו, מיהר לפייסו, ולאות כן הניח את ידיו הקדושות על ראשו ובירכו, מני אז נבצר הי' מאותו יהודי לישון ביום השבת.

שגור הוא בפי כל העובדא הידועה שפע"א נקלע יהודי כפרי אחד בערש"ק לטשערנאוויץ לרגל מסחרו, כשסכום כסף גדול בחיקו, וכיון שלא הי' לו שם שום מכיר או מודע שיוכל להפקיד אצלו ממונו עד צאת השבת גמר בדעתו למסור את ממונו לרב דמתא ובוודאי הוא איש מהימן, וכן עשה, באותו ערב שבת נכנסה אל הרה"ק אשה ענייה בבכי מר, היות ובתה צריכה להכנס לחופה בו ביום ומפאת שאין לה לסלק את הנדוניא לא רוצה החתן בשום אופן ללכת אל החופה ורוצה לנתק את כל קשרי החיתון, דבר שיגרום בושה וחרפה להכלה ולכל המשפחה, הרה"ק נתן לה תיכף את צרור הכסף שזה עתה קיבל ואמר לה מהרי לסלק את את הנדוניא ועוד היום הכניסי את בתך לחופה, האשה יצאה מאת פני הרב בשמחה ואושר ששמחתה לא תופר ועוד באותו יום נכנסה בתה לחופה, עם יציאת השבת הגיע הלה לבית הרב לגבות את פקדונו, הרה"ק התנצל לפניו וסיפר לו אשר הציל בת ישראל ומשפחתה מקלון גדול וזה נעשה ע"י מעותיו, והוסיף כי הוא מבטיחו שתוך כמה ימים יחזיר לו כספו בשלימות, ולעת עתה מברכהו שיצליח פי כמה בכל עסקיו, ואכן ההצלחה האירה לו פנים במאוד והרויח סכום גדול אשר לא תיאר כלל לעצמו, היהודי שוב לא רצה לקבל את הסכום מאת הרה"ק על אף הפצרותיו ותחנוניו באמרו שכבר הרויח פי כמה מהסכום שמסר לידי הרב וברור לו שזאת היתה לו ע"י ברכתו, הרה"ק שאל אותו, במה אברכך, הלה לא היה לו שום מענה בפיהו, ויאמר לו הרה"ק: בעבור הנסיון שעמדת שלא חפצת לחלל את השבת, ומסרת כספך לאיש בלתי מוכר לך, ומצוה זו גרמה מצוה אחרת שהצלת משפחה שלמה מקלון, ע"כ אברכך שתרגיש את טעם השבת כפי שאני מרגיש כל ימי חייך, ויהי בבוא האיש לביתו כבר ביום הרביעי נתלהבו בקרבו רשפי אש שלהבת קדושת השבת והיה נהפך לאיש אחר, וההתלהבות הלכה וגדלה עד שכבר בערש"ק הפיל פחד על כל בני ביתו, ומה נהדר הי' מראהו בשבת עצמו שנשתנו פניו לגמרי ובהתלהבות נוראה הי' מקבל את פני שבת מלכתא, כאשר במשך כל השבת היו פניו בוערות כגחלי אש, והי' שרוי בשמחה רבה ובהתרוממות נפלאה עד צאת השבת, אולם במוצש"ק חזר להיות כאחד האדם, והשקיע ראשו במסחר כדרכו, ובהגיע יום הרביעי החל שוב רוח השבת לפעמו, וכך נשנה הדבר מדי שבת בשבתו לאורך שנים רבות.

מקובל שהרה"ק ר' אלימלך מליזענסק אמר פעם לתלמידיו אם רוצים לראות איך יהודי פשוט מקיים ומכבד את יום השבת כבעל מדריגה גדול ילכו אל ר' הירש מאסיובר (שמו של הכפרי הנ"ל) הם הלכו אליו וראו את כל התפארה, והוא סיפר להם שהכל בא לו בעטיו של הרה"ק מטשערנאוויטץ.

כמו"כ לחם בעוז ותעצומות על שמירת השבת ולחם עם מחללי השבתות עד חרמה, ומספר שפע"א ראה אחד רוכב בהפרסיא על סוס בשבת, הרה"ק שהתרה בו זכה לקיתונות של לעג, לשמע הדברים לקח הרה"ק את החומש וקרא בו את הפסוק "מחלליה מות יומת" וכך הוה, כי המים סחפוהו ויטבע במצולות.

כן יסופר כי בעת היותו רב בעיר טשערנאוויטץ הביט פעם מחלון ביתו וראה שפורקי עול בחורים וגם בתולות התאספו ביום השבת ומרקדים ומחללים את השבת בפני עם ועדה, הרה"ק שלח את שלוחו להזהירם להפסיק את חילולי השבת, הם לא שמעו לו ועוד התחצפו אליו, לפתע החלה יד ה' לפגוע בם ואחדים מהם נפלו חללים, כמובן שמיד הפסיקו את חילולי השבת, אך הרה"ק פנה אל השאר ובלשון רכה הסביר להם ערך גדולת השבת ועל ידי כך קרבם אליו.

פע"א בא לפניו עשיר סוחר בהמות וקבל לפניו היות ששלח שוורים רבים לארץ וויען, ועתה הגיעתו הידיעה כי נפגעו בחולי מסוים, וחלק גדול מהם מת בדרך והפסדו גדול הוא עד מאוד, אמר לו הרה"ק: אם תקבל עליך שלא יעבוד עם צאנו בשבת אז לא ימותו יותר, ואמר ע"ז בצחות כי זה מרומז בנוטריקון של שבת, אם ש'ורך ב'שבת ת'עבוד אזי ש'ורך ב'דרך ת'מות, אבל אם ש'ורך ב'שבת ת'נוח אז ש'ורך ב'דרך ת'לך.

מרכז
המוסדות
דרבינו יואל
מסאטמאר
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
קרית יואל - בני ברק

מוסדות
יטב לב
דרבינו יואל
מסאטמאר
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
עיה"ק ירושלים ת"ו

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתינו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים זכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק', ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאינו ע"ד המסורה לנו מרבותה"ק על טהרת הקודש

פרשת מקץ

הרב יוסף מרדכי וואגשאהל שליט"א
המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א
מו"ה נחמן שלאגער הי"ו
המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א
מו"ה מנחם זאב קארנבלי ני"ו
המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א
מו"ה שלמה לאנדא הי"ו
המלמד: הר"ר יואל יאקאב שליט"א
מו"ה חיים אברהם וויים הי"ו
המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א
מו"ה אברהם מאיר שלעזינגער הי"ו
המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א
מו"ה משה יוסף פריעדמאן הי"ו
המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברונן שליט"א
מו"ה חנא דים הי"ו
המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א
מו"ה שלמה יעקב בערקאוויטש הי"ו
המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א
מו"ה אלטר פאלקאוויטש הי"ו
המלמד: הר"ר ישראל יאקאב שליט"א
מו"ה יעקב יצחק שטוהל הי"ו
המלמד: הר"ר משה מנחם הערשקאוויטש שליט"א
מו"ה ליפא קליין הי"ו
המלמד: הר"ר משה ברוך נץ שליט"א
מו"ה ישששכר פעלדמאן ני"ו
המלמד: הר"ר יוסף צבי מארקאוויטש שליט"א
מוה"ר פישל לעבאוויטש הי"ו
המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מו"ה בערישׁ פעלדמאן הי"ו
המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א
הר"ר אלי' שלמה קאהן הי"ו
המלמד: הר"ר יואל נף שליט"א
והר"ר יואל אברהם שווארטץ שליט"א
מו"ה נפתלי הירצקא בראך ני"ו
המלמד: הר"ר יואל ווינבערגער שליט"א
והר"ר דוד שלמה וואנתאצקער שליט"א
מו"ה אברהם עזרא אפעלדארפער הי"ו
המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א
מו"ה ישראל נחמן וירצבערגער ני"ו
המלמד: הר"ר ר' אליעזר קליין שליט"א
מו"ה פנחס בראך הי"ו
המלמד: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א
והר"ר אברהם ווינבערג שליט"א
מו"ה אהרן קויפמאן הי"ו
המלמד: הר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א
והר"ר משה ווייס שליט"א
הר"ר אהרן יקותיאל בערקאוויטש הי"ו
המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א
מו"ה יואל רייזמאן ני"ו
המלמד: הר"ר מאיר דוד דאווידאוויטש שליט"א
והר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א
מו"ה ישראל שיף הי"ו
המלמד: הר"ר יואל בינדער שליט"א
מו"ה שלמה זלמן פעדער ני"ו
המלמד: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א
והר"ר אברהם ווינבערג שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עוריה היתה, ובמה היתה הנדה היום, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאיהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד
שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

צענדליגע פרישע חברותות

זענען שוין מסודר געווארען דא בבית מדרשינו
בלויז אין די פארגאנגענע וואך

מיר קענען אייך אויך
צושטעלן אי"ה
א פאסיגע חברותא

ווארט נישט! פארבינדט אייך שוין מיט
העסקן החשוב
מוה"ר **שלמה הערש עקשטיין** נ"י
347-831-6196
אדער אין ביהמ"ד **צופרי** און ביינאכט

ויפה שעה אחת קודם!

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון, בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתן

ימי חנוכה / שבת חנוכה / זאת חנוכה / ראש טבת

בחנוכה מקום לשוב אפילו על אותן עבירות שאין להם תשובה כגון חטא הידוע כי הטעם שאין מועיל תשובה לחטא זה הוא מחמת שקלקל דעתו ומזוהם מאד לכן באמת בקושי גדול מהני תשובה אך בחנוכה שאז מתפשט האור למרחוק ואז אפי' לאיש כזה מהני ליה תשובה בקל.

(דברי חיים)

◆◆◆

והעיקר הוא לבא מזה ליראה את ה' אלקינו כל הימים וכיון שהנרות של חנוכה אסור להשתמש בהם אלא לראותן בלבד ויראה הוא אותיות ראיה ונמשך יראה אל האדם מראיה של קדושה.

(זרע קודש)

◆◆◆

ולזאת יאמין האדם באמונה שלימה שוודאי בעת עומדו להדלקת נ"ח שעומדים עליו כל הניצוצין הק' שלו ומאבות אבותינו עד אדם הראשון אשר כולם מסבבים על כל אחד ואחד מישראל שמא ע"י התעוררותו בהדלקת נר חנוכה יזכה להרים אותם ולהעלותם לשורשם.

(מאיר עיני חכמים)

◆◆◆

ובהיות כי הנרות הם קדושה עליונה כנזכר, על כן מנהג המדקדקים לדקדק מאור אפי' בדיבור, שלא להרבות בדברים של חול בעוד שהנרות דולקים, וכל הזהיר במצוה זו כתיקונה יזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ולראות הנרות דולקות ומאירות בבית המקדש אמן סלה.

(יסוד יוסף)

◆◆◆

חז"ל הרגישו שטמיר וגנוז בנר חנוכה קדושה לתקן העיניים, דאיתא ברש"י ז"ל ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, כי עינא וליבא הם תרי סרסורא דעבירה עין רואה ולב חומד וכו', וע"י ראיית נר חנוכה יכול לדבק תשוקתו להמצוה, ליזכך אור עיניו שיחדלו מהביט בדבר רע, ואם יראה יציל הלב שלא יחמוד למה שראה העין, ואולי על ענין זה מרומז ג' עבודות בנר חנוכה, נר איש וביתו, מציל העין שלא יביט דבר רע, מהדרין, אף אם ח"ו נכשל בראיה יציל הלב שלא יחמוד, מהדרין מן המהדרין, יציל כלי מעשה שלא יגמרו העון עד שחמד הלב.

(שפתי צדיק)

◆◆◆

איתא בגמרא היה מהלך באשון לילה ואפילה ומתיירא מן הקוצים וכו' נזדמן לו אבוקה של אור ניצל מן הקוצים והפחתים והברקנים עיי"ש והנה אבוקה של אור אפשר לרמז על נ"ח שבכל השנה מאירה לנו המצוה של נ"ח להנצל מן הקוצים והברקנים הם כוחות החיצונים והנה במצות נ"ח יש בו ג' עיקרי דברים הפתילה וההדלקה ומה שמדברים דיבורים קדושים ואומרים שירות ותשבחות לפני השי"ת שזה מאיר מאד לנפש וזה מרומז בפסוק נר לרגלי דבריך ואור לנתיבתי "נר" קאי על הדלקת נ"ח "נר לרגל" עם הב' כוללים בגימטריא פתילה מרמז על הפתילה "דבריך" מרמז ע"ז שמדברים דיבורים קדושים לפני השי"ת בעת נר חנוכה שלש אלה הם נר לרגלו להנצל מן הקוצים והברקנים שהם כוחות החיצונים.

(שומר אמונים)

◆◆◆

אחז"ל פסיעה גסה נוטלת אחת מת"ק ממאור עיניו של אדם גסות מורה על התעבות החומר שע"ז ניטל אחד מת"ק ממאור עיניו של אדם היינו מהארת הדעת ומחזירו בקידושא דבי שמשא שע"י קידוש של שבת מחזיר לעצמו הארת הדעת מכח האמונה שמעיד על השי"ת שחידש עולמו וכו' ובמיוחד בשבת חנוכה שמדליקין בו ב' נרות נר שבת ונר חנוכה וב"פ נר בגימ' ת"ק שהזמן מסגל לתיקון הארת הדעת.

(תורת אבות)

◆◆◆

הנה אחז"ל ע"ש עם חשיכה היינו חשכת האדם שלפני ש"ק כשמתבונן בכל תהליכותיו מימי המעשה ועתה האור ש"ק ממשמש ובא ואיך יבוא אל שער המלך בלבוש שק ובלי הכנה דרבה עם התבוננות הזה זוכה להרגיש עריבות מקודשת ש"ק וכן מדי חודש בחדשו כידוע שהוא ג"כ זמן מתיקני תשובה כדי שיוכל לקבל החודש הבא בהתחדשות החדש ויתחיל לעבוד מחדש שבו היום נכלל כל החודש ויגרר אחריו כל ימי החודש וכמבואר בשם האר"י הק' שנקרא ר"ח שהוא הראש מהחודש וכו' ובזה רצו היונים לבטל מישראל חודש שבת כי ידעו ערך מהשבת ור"ח שנגררים אחריהם כל ימי השבוע והחודש וכמו"כ רצו לבטל מצות מילה כי שמירת אוב"ק הוא היסוד לטהרת המחשבה ולכל התורה כולה.

(תפארת שמואל)

◆◆◆

אמר: די גוטע אידן זאגן, ששבת זה (שבת חנוכה) הוא שבת גדול, כי שבת הוא התגלות אלוקית, כמו שנאמר לדעת

כי אני ה' מקדשכם, (שמות ל"א י"ג) והובא בספר אחד (קדושת לוי) רבים ביד מעטים, נכון הוא שהיה נס, אבל טמאים ביד טהורים מה היה הנס, אלא זה היה הנס שמהטמאים נעשה טהורים ומהרשעים נעשים צדיקים, כי היה אז התגלות אלקית, וכששניהם ביחד שבת וחנוכה, הוא שבת גדול, כי חנוכה התגלות ושבת הוא התגלות.

(חשבה לטובה)

◆◆◆

בשבת חנוכה אמר [הרה"ק משידלאווצא] על הפסוק כי נא מצוה ותורה אור, היום היה לנו שני מאורות היינו נר מצוה שמדליקים נר חנוכה, ותורה אור הוא רמז לשבת, ועל ידי שניהם יוכל להשיג אורח חיים ותוכחת מוס"ר, הוא לשון הסרה הכוונה שלא נצטרכו לתוכחה, וד"ל.

(זר זהב)

◆◆◆

שמעתי מר' לייב אברהם שו"ב דק' אטיק מאהלוב, ששמע מפה קדשו של הרה"ק מרוזין זי"ע שאמר בשם אביו הרה"ק ר' שלום מפאהריביטש זי"ע, כי פסוק והארץ היתה תהו ובהו נאמר על השבתים שעד שבת חנוכה, ויאמר אלהים יהי אור קאי על שבת חנוכה.

(מרגניתא דבי רבנן)

◆◆◆

מאמר הכתוב (יחזקאל מו ב) וביום השבת יפתח וביום החודש יפתח, שבת הוא פתח להיכנס אל הקדושה, וכן ראש חודש הוא פתח, וגדולה מעלת חנוכה שכל מצות בפתח וכולה פתח.

(דברי שמואל)

◆◆◆

ר"ח טבת שהוא בחנוכה בודאי מקבל הר"ח הארות הנרות על כל ימי החודש כי בראש תלוי כל החודש ויתכן לרמוז מה שמדליקין ל"ו נרות שהנרות מאירין ל"ו יום מתחלת חנוכה עד סוף טבת ושמעתי מפי מו"ז ז"ל כי טבת מלשון הטבת הנרות עכ"ד ויתכן לפרש כמ"ש בספרים כי ימי טבת הם ימי הסתר ולכן הקדים הרפואה שע"י הנרות מאירין גם ימי חושך אלו ואור כי טוב.

(שפת אמת)

◆◆◆

מה שנכנס ר"ח טבת בימי חנוכה הוא להיות כי בחודש הזה הוא שליטה של עשו ר"ל כמבואר בסה"ק והנה תוקפו הוא בתחילתו וראש פתנים אכזר הלא הוא כמוס עמדי שנתפס ראשו בתוך ימי חנוכה שהם ימי הגאולה וישועה ועי"כ לא יהיה לו כח לעשות רע ח"ו כי כבר נתפס ראשו.

(תפארת שלמה)

◆◆◆

כתבו הספרים הקדושים אשר ימי חנוכה המה ימי תשובה, והוא הכנה לימי השובבים הבאים עלינו לטובה על חדשים טבת שבט, יען כי חנוכה ניתן "לראותן בלבד" היינו לתקן העינים שהם חדשי טבת שבט כידוע.

(אמרי נועם)

הרה"ק מאפטא אמר על פסוק בעשירי באחד לחודש נראו ראשי ההרים, המבול היה לתקן ענין פגם ברי"ק, וזהו גם עתה כל אריכות הגלות, בבעשירי הוא חודש טבת, שאז מתחילים ימי השובבי"ם, שהוא תיקון פגם זה, באחד לחודש, שהתחלת התיקון הוא באחד לחודש שחל בימי חנוכה, נראו ראשי ההרים, מתחילים ראשי התיקונים.

(בית אברהם)

◆◆◆

הנה בימי החנוכה ימים המאירים עת וזמן שנתגלה אורות קדושות ובהירות, צריך האדם להכין עצמו על ימים הבאים חדשי טבת ושבט שהם ימי השובבי"ם שלא יפול ח"ו ויחזיק וישען בה' וזהו מאמה"כ ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש בחודש העשירי הוא חודש טבת, היינו בחודש טבת ובימים הנמוכים ימי החשכות והסתרת פנים, אם האדם מחזק את עצמו בעת ההסתרה, זוכה שתלקח ההתחזקות והאמונה אל המלך מלכי המלכים הקב"ה להמליץ טוב.

(ישמח ישראל)

◆◆◆

הכנה בחנוכה על הימים הבאים אחריהם טבת ושבט, שהם ימי שובבי"ם, כי תמיד צריך האדם להכין קדושה מימים טובים על ימים הנמוכים, וכמ"ש בפסוק (קהלת ז ד) ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה, וכמו שקיבלנו מרבינו מורינו אלימלך זצ"ל בספרו הקדוש [נועם אלימלך– אמור] אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים – שמימי מוחין דגדלות צריך להיות הכנה על יומין דמוחין דקטנות, והחדשים הנ"ל הם סוד עייניין דרחל כנודע, לכן נעשה ההכנה על פי הסתכלות בנר חנוכה לראותם בלבד, לתקן כל אחד מה שפגם מעודו בראיית עין.

(עבודת ישראל)

◆◆◆

ועושים בחנוכה הכנה לחדשים שאח"כ כמ"ש במדרש על הפסוק משוך חסדך ליודעיך שהם המשכות החסדים והאור לעת הצורך בחשכת להאיר אפילתם כמו מימי משה לימי ירמיהו, וזהו המשכת הרגל לשוק העולמות, והן יוצאין מהרגל ומכלים ונכספים לאל עליון וזה שתכלה רגל [רגילות] מן השוק, ולכן ביומין קדמאין הוצרכו להדליק בפתח החצר לפרסם נסיו אבל עתה שאנו בעולמות התחתונים אז אין צריך לפתח החצר כי מבתינו יכולים להאיר כי הכל כמו שוק.

(נר ישראל. קאזניץ)

◆◆◆

וביום האחרון שנק' זאת חנוכה קורין בו פר' בהעלותך כי יום האחרון כולל כל הימים כמו שמיני עצרת מאסף כל ימי החג כן בחנוכה ופ' זאת חנוכת המזבח הוא כן שמקודם כי פרט הקרבת כל נשיא ואח"כ הכלל כמו כן בזאת חנוכה וע"י שהוא יום האחרון קשה עלינו פרידות הימים טובים לכן משאיר יותר הארה על כל השנה ומתעורר בו נרות המנורה.

(שפת אמת)

◆◆◆

הרה"ק מריזין זי"ע אמר מה שהצדיקים יכולים לפעול מהשי"ת בר"ה ויוהכ"פ יכול כל יהודי לפעול בזאת חנוכה, גם קרה פעם שנכנס מרן מריזין זי"ע בהקלויז בזאת חנוכה ומצא חבורת חסידים שמשחקים בדריידל ואמר להם תשחקו היום בדריידל כי מה שמרויחים בשאר ימי חנוכה עדיין אינו מובטח שישאר בידו אבל מה שמרויחים בזאת חנוכה קשה להאבד ממנו וישאר אצלו.

(נר ישראל)

◆◆◆

ובאמת נראה אשר הכל הוא בשמיני מילה הוא בשמיני ובחג הסוכות שמיני עצרת כדאיתא במדרש עצרו לו יום אחד כי אז הוא שלימות כל היחודים שנעשה בזה החודש ונגמר בשמע"צ ובחנוכה צריכים להדליק שמונה נרות ולדעתי יכול להיות שנר השמיני של חנוכה היא בחי' עצמה של שמיני עצרת ולכן אומרים הצדיקים שבחנוכה הוא גמר החתימה.

(בית אהרן)

◆◆◆

הנה אומר לך הדבר אשר מרגלא בפומייהו דרבנן רבותינו הקודמים אשר בחנוכה יש מקום לעורר פקודת עקרים ועקרות כענין ר"ה הנה לדעתו עיקר הענין עיקר הסגולה ביום האחרון הנקרא בפי כל זאת חנוכה.

(בני יששכר)

◆◆◆

ידוע מספה"ק אשר ביום הזה מסוגל לבנים, כי בנים לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא וביום הזה הוא היחוד העליון מתרין מזלין נוצר ונקה כידוע, ועיין מה שכתב בזה בבני יששכר ועוד ספה"ק, וליכא מידי דלא רמיזא באורייתא, שהנה כל כל הקריאה לימי חנוכה הוא פרשה ז' מסדר במדבר, מן ויהי ביום כלות משה עד סוף הפרשה, יש שם פ"ט פסוקים, כמנין ט"ף והוא בני.

(חמרא טבא)

◆◆◆

בשם הרה"ק ר' אלעזר מליזענסק: שיש בשלשה זמנים בשנה שהם עת רצון להתפלל, הא' בעת סעודת מלוה מלכה, ב' ביום שמיני עצרת, והזמן הג' הוא בזאת חנוכה, והסביר הדבר בדרך משל למלך שבא לבקר בעיר אחת, ואף שתושבי העיר היו עניים אעפ"כ טרחו ועמלו להכין קבלת פנים וסעודה מפוארת כראוי וכנכון לכבוד המלך עד שלא הי' ניכר גודל דוחקם ומחסורם, אבל כשהגיע הזמן שהמלך עמד לעזבם וללכת לדרכו, אז נפלו לפניו והתאוננו על גורלם המר ועל גודל עניותם, והתחננו לפניו לחוס ולחמול עליהם וליתן להם די מחסורם ולספק צרכיהם, והנמשל הוא, שבשבתות השנה וכן בכל חגי ומועדי קדשינו כאשר המלך ית"ש מופיע אצלינו ביקרו, אנו מכבדין אותו ביקר וגדולה וכבוד ותפארת ואינו ניכר המחסור והלחץ זו הדחק השורר אצלינו, אבל כאשר הגיע עת הפרידה במלוה מלכה וכן בשאר זמנים שהם אחרון של חג כאשר עומד המלך להיפרד מאתנו אז מסוגל העת להתפלל ולבקש על נפשינו, ולכן גם בזאת חנוכה שהיא יום האחרון של חנוכה אז הזמן מסוגל להוושע בכל מילי דמיטב.

(בכתבי הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע)

דברות קודש
מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני חיי ומזוני

בני – משפע מצות נר חנוכה נמשך לנו ברכת הבנים להפקד בזרע של קיימא, כמו שכתב בבני יששכר (כסלו מאמר ב אות י) מרגלא בפומייהו דרבנן רבותינו כת הקודמים, אשר בחנוכה יש מקום לעורר פקודת עקרים ועקרות כעין ראש השנה ועיקר הענין עיקר הסגולה ביום האחרון הנקרא בפי כל זאת חנוכה, עכדה"ק.

ויש יותר בחינת השפעה זו בשבת חנוכה, כי כתב בזרע קודש (ליקוטים ד"ה ודבורה אשת לפידות) כי ב' פעמים נר בגימטריא פרו ורבו, ועל ידי נר שבת ונר חנוכה ב' פעמים נר יפקדו עקרות, עכל"ק. ובכן בודאי בשנה זו שזכינו לקיים מצות נר חנוכה ומצות נר שבת ביום האחרון הנקרא בפי כל זאת חנוכה, על פי שני עדים יקום דבר לימשך עלינו ברכת הבנים, ויפקדו העקרים ועקרות בדבר ישועה ורחמים.

חיי – ויש עוד בסגולת מצות נר חנוכה להשפיע עלינו רפואה לכל רמ"ח אברינו ושס"ה גידינו, כמו שכתב באמרי נועם (לחנוכה דף מד) מל"ך רופ"א נאמ"ן בגימטריא להדלי"ק נ"ר חנוכ"ה, כי חנוכה הוא זמן המשכת הרפואה.

מזוני – ויתכן לומר כי על ידי מצות נר חנוכה נשפע לנו גם שפע של פרנסה, על פי מה דאיתא במגילת תענית (פרק תשיעי) ומה ראו לעשות חנוכה ח' ימים, והלא חנוכה שעשה משה במדבר לא עשה אלא שבעה ימים שנאמר (ויקרא ח לג) ומפתח אוהל מועד לא תצאו שבעת ימים, ואומר (במדבר ז יב) ויהי המקריב ביום הראשון את קרבנו וגו' ובשביעי הקריב אפרים, וכן מצינו בחנוכה שעשה שלמה שלא עשה אלא שבעה ימים, שנאמר (דברי הימים-ב ז ט) כי חנוכת המזבח עשו שבעת ימים והחג שבעת ימים, ומה ראו לעשות חנוכה זו ח' ימים, אלא בימי מלכות יון נכנסו בית חשמונאי להיכל ובנו את המזבח וסדוהו בסיד ותקנו בו כלי שרת והיו מתעסקין בו ח' ימים, נמצא כי טעם קביעת היו"ט ביום השמיני הוא בשביל חנוכת המזבח שנעשה בו.

ואיתא בגמרא (כתובות יג) מזבח, מזיח ומזין מחבב ומכפר. ופירש"י בזכות הקרבנות העולם ניזון, שהקרבנות באין מן המזון וגורמין לו ברכה. ואם כן ביום הקדוש הזה זאת חנוכה שעושין יום טוב לזכר חנוכת המזבח, בודאי נתעורר ביום הזה השפעת המזבח, ונמשך מלעילא שפע הפרנסה.

ומעתה י"ל טעם נוסף על מה שעושין סעודות בחנוכה, שזה בא לרמז על גודל השפעת היום להמשיך פרנסה בריוח, לנו ולכל ישראל אמן.

(ס"ג פרשת מקץ זאת חנוכה תשס"ג לפ"ק)

מכאן ואילך חושבנא!

איצט ביי די נייע מסכתא
מסכת מגילה

איז יעדער יחיד ויחיד מאנ"ש

אנטשלאסען

אויך צו זיין פון די מסיימי המסכתא

ביום כ"א אדר הבעל"ט

בעזהשי"ת מיט א פעסטע קביעות מדי יום ביומו
וועלען מיר דאס קענען באווייזען

חזק חזק ונתחזק!

דברות קודש

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

במקהלות רבבות אלפי ישראל בבנין הגדול "ניו יארק סטעיט ארמארי" - קראון הייטס

מוצאי שב"ק פרשת וישב - כ"א כסלו תשע"ב לפ"ק

קיום העולם ע"י הקב"ה גוזר וצדיק מבטל

מיר געפינען די וואך אין די סדרה, וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. זאגט רש"י, ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רגזו של יוסף.

דער זיידע ז"ל אין קדושת יו"ט, טוט אויף א געוואלדיגן אויפטוה. די גמרא זאגט (מו"ק כ"ח ע"ב) הקב"ה גוזר וצדיק מבטל, הקב"ה קען גוזר זיין און א צדיק האט דעם כח מבטל צו זיין. פון וואו נעמט זיך דער כח אז הקב"ה קען גוזר זיין און דער צדיק זאל דאס קענען מבטל זיין? נאר, הקב"ה איז א שומר משמרתה של תורה, און איינס פון די מצות התורה איז את ה' אלקיך תירא. וואו איז שייך אז הקב"ה זאל מקיים זיין מצות עשה פון את ה' אלוקיך תירא? זאגט דער קדושת יו"ט אז די גמרא דרש'נט (פסחים כ"ב ע"ב) "את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים", לויט דעם קען הקב"ה מקיים זיין די מצוה פון "את ה' אלקיך תירא", דורך הקב"ה גוזר וצדיק מבטל, ווייל הקב"ה דארף מקיים זיין די מצות פון את ה' אלקיך תירא, און דאס קען נאר זיין וועו ס'איז לרבות תלמידי חכמים, ממילא האט ער איבערגעגעבן פאר די תלמידי חכמים א כח אז אפילו הקב"ה גוזר זאל דער צדיק דאס קענען מבטל זיין. אזוי שטייט אין קדושת יו"ט ביי א ר"ה דרשה.

ס'איז דא א שיין ווארט פון זיידן ז"ל אין עצי חיים (פר' עקב). ער ברענגט אראפ די גמרא (פסחים שם) שמעון העמסוני האט גע'דרש'נט אלע את'ן שבתורה, ביז ער איז צוגעקומען צו "את ה' אלקיך תירא, פירש", מ'קען דאס נישט דרש'ענען, "עד שבא רבי עקיבא ודרש, את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים". פרעגט ער די קשיא, דער שמעון העמסוני האט געקענט דרש'ענען אלע את'ן שבתורה, איז ער דאך געווען א גרויסער חריף, און א מחדש, פארוואס איז אים נישט בייגעפאלן אז מ'קען דרש'ענען את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים?

זאגט ער אזוי, צו דרש'ענען "את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים" איז זייער א שווערע דרש, לא איש א'ל, קיין מענטש קען זיך נישט צוגעלייכן צו השי"ת. נאר ס'איז באקאנט דאס ווארט פון הקדוש רבי שמשון מאוסטרופלא ז"ל, וואס ער זאגט אז די שבטים האבן ביי מכירת יוסף געמאכט א חרם אז מען זאל נישט דערציילן, יוסף האט מען דאך נישט אריינגענומען אין דעם חרם, ראובן און בנימין זענען נישט געווען דארטן, איז נישט געווען מער ווי ניין שבטים, האבן זיי מצרף געווען צום מנין קוב"ה דעם הייליגן באשעפער. – די עשרה הרוגי מלכות זענען ג'הרג'ט צוליב דעם חטא פון מכירת יוסף. ניין פון די עשרה הרוגי מלכות זענען ג'הרג'ט געווארן קעגן די ניין פון די שבטים, און רבי עקיבא איז דאך געווען בן גרים, איז ג'הרג'ט געווארן אויף דעם חשבון וואס מען האט מצרף געווען דעם הייליגן באשעפער.

האט רבי שמשון מאוסטרופליא געטייטשט (ויקרא כז לב) "כל אשר יעבור", יעדער איינער וואס וועט דורכגיין די גזירה, איז געווען תחת השבט", מכפר צו זיין אויף איינעם פון די שבטים, "העשירי", דער צענטער, דאס איז דער תנא רבי עקיבא, איז געווען "קודש לה'", ווייל הקב"ה איז געווען דער העשירי צום מנין. דאס זאגט די גמרא (ברכות ס"א ע"ב) "אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד", ווייל רבי עקיבא איז ג'הרג'עט געווארן אויפן חשבון פונעם אחד, ה' אחד.

זאגט דער זיידע ז"ל אין עצי חיים, אז רבי עקיבא האט זיך אויסגעארבעט ברוב קדושתו, אז ער האט געקענט אומקומען על קידוש ה', ער איז געווען דער עשירי קודש לה', זעט מען פון דא אז א תלמיד חכם און א צדיק קען זיך אויסלייטערן אז ער זאל זיין קודש לה', ממילא דוקא רבי עקיבא וואס ער איז געווען די בחינה, ער האט געקענט מחדש זיין און דרש'נען אזא געוואלדיגן חידוש, "את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים". קיינער האט דאס נישט געקענט דרש'ענען נאר רבי עקיבא.

קומט אויס אזוי, ווען ס'וואלט נישט געווען די מחלוקה פון יוסף און די שבטים, וואלט מען נישט פארקויפט יוסף'ן, וואלט מען נישט געמאכט קיין חרם, וואלט נישט גע'הרג'ט געווארן קיין עשרה הרוגי מלכות, וואלט רבי עקיבא נישט צוגעקומען צו קודש לה', וואלט ווען קיינער נישט געקענט דרש'ענען "את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים", וואלט נישט געווען קיין דרש פון "את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים", וואלט נישט געווען אזא מין מציאות אז "הקב"ה גוזר וצדיק מבטל", נו, וויאזוי וואלט די וועלט אויסגעזען?

ס'איז דאך באקאנט דאס ווארט פון הייליגן קדושת לוי (לראש השנה), ער האט געזאגט מיט א מליצה ישרה פארן רבוש"ע כביכול, אז ס'איז "ויכון בחסד כסאך", אז דו וועסט שטעלן די וועלט מיט חסד, איז "ותשב עליו באמת", וועסטו קענען זיצן באמת, ווייל טאמער נישט וועט זיין הקב"ה גוזר און ס'וועט זיין צדיק מבטל. אין משך פונעם לאנגן ביטערן גלות, איז זייער אסאך מאל געווען "הקב"ה גוזר", ס'איז אבער צו די זעלבע צייט געווען דער "צדיק מבטל", ממילא האבן אידן געהאט א קיום און א גרויסע טובה דורך דעם צדיק מבטל.

קען זיין אזוי, ביקש יעקב לישב בשלוה, יעקב אבינו האט אנגעקוקט זיינע קינדער, ער האט ברוח קדשו געזען אזא ביטערן לאנגן גלות וואס אידן וועלן מיטמאכן אזעלכע שווערע גזירות, האט יעקב אבינו געקוקט וואס וועט דא זיין? ס'וועט ארויסקומען א גזירה פון בורא כל העולמים, וועט ער קיין שטעלן, וועט וועט זיין א צדיק וואס זאל דאס מבטל זיין, פון וואו וועט זיך נעמען דער כח דערצו, ווי וועט כלל ישראל אויסהאלטן אזעלכע גזירות? וועגן דעם, "קפץ עליו רוגזו של יוסף", איז געווארן א מחלוקה יוסף מיט די שבטי קה, האט זיך געמאכט א מחלוקה און מ'האט פארקויפט יוסף'ן, מ'האט געמאכט א חרם און ס'איז צוליב דעם אומגעקומען די עשרה הרוגי מלכות, רבי עקיבא איז נהרג געווארן על קדושת שמו יתברך, ער איז געווען קודש לה', איז רבי עקיבא צוגעקומען צו די מדריגה אז ער האט געקענט דרש'נען "את ה' אלקיך תירא לרבות תלמידי חכמים", איז דא די הבטחה אז "הקב"ה גוזר וצדיק מבטל און צדיק גוזר והקב"ה מקיים", דורך דעם לעבט כלל ישראל איז זכות און כח פון די צדיקים. דאס איז ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף, און דורך דעם איז ער צוגעקומען צו די ריכטיגע שלוה אז אידן וועלן קענען איבערלעבן אין גלות.

בסיום מסכתא ישנו שכר מצוה בהאי עלמא

נאך קען אפשר זיין, ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף. מיר געפינען אין מדרש ביי יוסף הצדיק אויפן פסוק (בראשית לט יא) "ויבוא הביתה לעשות מלאכתו", זאגט דער מדרש (ילקוט בראשית לט רמז קמו), "מה מלאכה היתה לו", וואס א מלאכה איז דאס געווען, "שונה וקורא מה שאביו למדו", יוסף הצדיק איז געזיצן און גע'חזר'ט און געלערנט וואס זיין טאטע יעקב אבינו האט מיט אים געלערנט.

קען זיין אזוי, די גמרא זאגט אין סוף פרק קמא אין מס' קידושין (ל"ט ע"ב) שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, מ'באקומט נישט קיין שכר מצוה אויף די וועלט. זאגט די גמרא, רבי יעקב מעשה חזה, ער האט געזען ווי א איד האט מקיים געווען די מצוה שילוח הקן, וואס איז א סגולה פאר אריכת ימים, "למען ייטב לך והארכת ימים" (דברים כב ז), און ס'האט נעבעך פאסירט אן אומגליק מיט דעם איד, ונפל ומת, היכו אריכת ימיו של זה, אלא מאי, איז שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. פרעגט די גמרא, ודלמא מהרהר בעבודה זרה, אפשר האט דער איד געהאט א מחשבה פון ע"ז און פארדעם איז ער נענש געווארן. ענטפערט די גמרא "אי סלקא דעתך שכר מצוה בהאי עלמא, אמאי לא אגין מצות עליה כי

היכי דלא ליתי לידי הרהור", אויב קען מען קלערן אז שכר מצוה בהאי עלמא איכא, אז מ'באצאלט פאר א מצוה אויף די וועלט, וואלט די מצוה געדארפט מגין זיין אז ער זאל נישט טראכטן וואס מען טאר נישט טראכטן.

מ'ווייסט דאך דעם כלל (קידושין ס"ג ע"א) "שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף". קומט אויס אזוי, וועו א איד זעצט זיך לערנען, ער לערנט א בלאט גמרא מיט תוס', באקומט ער שכר פאר דעם לערנען נאר בעולם העליון, אבער אויף די וועלט באקומט ער נישט קיין שכר. טאמער ענדיגט ער אבער א מסכת, איז דאך "שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף", ממילא באקומט ער שכר פאר די גאנצע מסכת וואס ער האט געלערנט.

דערפאר זאגט אביי (שבת קי"ט ע"א) "כי קא חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכת עבידנא יומא טבא לכולהו רבנן", פאר אלע וואס פרייען זיך מיט, מיט איינעם וואס האט מסיים געווען, ווייל ביים סיום איז דא שכר אויף די גאנצע מסכת.

יוסף הצדיק התגבר על הנסיונות בזכות סיום מסכת

היינט נאכט איז אונז א גרויסע שמחה, אזוי וי די לעצטע שטיקל גמרא וואס מ'האט מסיים געווען (פסחים קכ"א ע"ב) **"ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה"! טויזנטער אידן האבן געהאט די זכי' צו מסיים זיין א הייליגע מסכת, מס' פסחים, ס'איז א יו"ט פאר די וואס האבן געלערנט, און ס'איז אויך א יומא טבא לכולהו רבנן, פאר די אלע משתתפים וואס זענען זיך משמח מיט די שמחה.**

די וועלט זאגט אז דער נאמען פונעם בעל דבר, סמא"ל, איז נוטריקון ס'יום מ'סכת א'ין ל'עשות, מ'זאל נישט מאכן א סיום מסכת. קען מען פארשטיין אזוי, אפילו א איד לערנט, וויל ער אבער אז א סיום מסכת זאל מען נישט מאכן. ווייל אז מען לערנט סתם אזוי, צאלט מען נישט קיין שכר אויף די וועלט, דער שכר אויף די וועלט זאגט דאך די גמרא אי סלקא דעתך, אז ס'איז דא שכר מצוה אויף די וועלט, איז דאס מגין אז מען זאל נישט זינדיגן, קומט אויס אז מען לערנט נאר א בלאט גמרא, צאלט מען נישט קיין שכר איז דאס נישט מגין אז מען זאל נישט זינדיגן. וועו מ'מאכט אבער א סיום מסכת, איז דאך שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף, וועו מ'ענדיגט א מסכת, דעמאלט איז דא שכר מצוה אויף די וועלט, איז דאך די שכר מצוה מגין אז מ'זאל נישט זינדיגן אוו קומען צו אן עבירה. אוו פאר דעם שכר האט דער ס"מ שטארק מורא, אז א מענטש וועט לערנען אוו מסיים זיין א מסכת, איז דאך די שכר מצוה אז ער וועט נישט מער זינדיגן, אויף דעם דערשרעקט ער זיך שטארק, דערפאר איז זיין נאמען סמ"ך מ"ם אל"ף למ"ד, ס'יום מ'סכת א'ין ל'עשות.

יוסף איז געווען אין מצרים, וואס איז ערות הארץ, ער האט זיך אומגעקוקט אז ער דארף האבן יעדן טאג סייעתא דשמיא נישט צו זינדיגן. האט ער געקלערט וואס פאר א עצה קען ער זיך געבן בייצוקומען דעם יצר הרע, האט יוסף הצדיק זיך מיישב געווען אז ער וועט מאכן א סיום מסכת, איז דאך שכר מצוה פון דעם סיום אז ער וועט נישט זינדיגן, דערפאר ויבא יוסף לעשות מלאכתו, איז געווען שונה וקורא מה שאביו למדו, ער האט יעדן טאג מסיים געווען א מסכת, אוו דאס האט אים צוריקגעהאלטן אז ער איז בייגעשטאנען דעם נסיון.

דאס זאגט רש"י, ביקש יעקב לישב בשלוה, יעקב האט אנגעקוקט דעם לאנגן ביטערן גלות וואו אידן וועלן זיין, יעקב אבינו האט אויך געזען ווי אידן וועלן זיין אין גלות אמעריקא, מ'דארף האבן רחמים אז מען זאל חלילה נישט אריינפאלן, ס'איז א שרעקליכע מדינה, א מדינה וואס דער יצר הרע איז דא, די תאוות היצר איז געוואלדיג, וויאזוי וועט מען זיך קענען אן עצה געבן, "קפץ עליו רוגזו של יוסף", ער האט געזען ווי יוסף איז אנגעקומען קיין מצרים, אוו יוסף האט מחדש געווען אז מ'זאל מאכן א סיום מסכת, דאס וועט אכטונג געבן אז מ'זאל נישט קומען צו קיין עבירה. וועו יעקב אבינו איז געוואויר געוואארן פון דעם סוד פון יוסף הצדיק איז ער שוין געזיצן בשלוה, ער איז געווען רואיג אז ס'איז דא אן עצה אז מ'זאל נישט קומען צו קיין עבירה, די עצה אז מ'זאל מסיים זיין א מסכת, דאס וועט אפהיטן פון אן עבירה.

לימוד מס' מגילה סגולה ליראת ה'

היינט נאכט ווען ס'קומט זיך צוזאמען אזא גרויסער ציבור וואס ס'איז מסיים מסכת פסחים, לאמיר זיך מחזק זיין איינער מיטן צווייטן בעזר הבורא. מיר הייבן יעצט אן א פרישע מסכת, מס' מגילה, מ'דארף מקשר זיין ביידע מסכתות, מס' פסחים מיט מגילה. ס'איז גאנץ פשוט מקושר די צוויי מסכתות, דער מדרש זאגט (ילקוט שמעוני יב רמז קצא) בזכות פון אכילת פסחים, "ואכלו את הבשר בלילה הזה", עמדה להם בימי המן, אז ס'איז געווען "בלילה ההוא נדדה שנת המלך", אין זכות וואס מ'האט געגעסן דעם קרבן פסח איז בייגעשטאנען דער זכות אז ס'איז בטל געווארן די גזירה פון המן.

מיר האבן נישט היינט קיין אכילת פסחים, און באמת, אין זמן פון די גזירה פון המן איז אויך נישט געווען קיין אכילת פסחים, מ'איז געווען אין גלות בבל, אבער כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה (מנחות ק"י ע"א), דאס איז געווען.

דער פעטער ז"ל האט אמאל געזאגט אויפן פסוק "אשרי הגבר אשר תיסרנו י'ה ומתורתך תלמדנו" (תהלים צד יב), האט ער געפרעגט, איז דען וואויל פאר א מענטש וואס האט יסורים? נאר, פונקט ווי "העוסק בתורת העולה כאילו הקריב עולה", די זעלבע זאך ווען איינער לערנט די פרשה פון תוכחה, איז גלייך ווי ער וואלט געווען א מדוכא ביסורים, מוז נישט קומען די יסורים בפועל. דאס איז "אשרי הגבר אשר תיסרנו י'ה", וואויל איז דער מענטש וואס האט יסורים, וויאזוי? "מתורתך תלמדנו", ער קומט אפ ווען ער לערנט דאס אין די תורה.

קומט אויס, אידן בימי המן האבן דאך עוסק געווען ביסורים, ס'איז נחתם געווארן א גזירה ווייל זיי האבן חוטא געווען. נו, ווער זאגט אז מ'דארף מקיים זיין די גזירה בפועל, מ'האט געקענט לערנען, און אז מ'האט געלערנט אין די תורה די עונשים אויף אלע עבירות, איז כאילו ס'איז נתקיים געווארן. דאס איז "בזכות ואכלו את הבשר בלילה הזה", מ'האט נישט געגעסן קיין קרבן פסח, נאר "כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה", אזוי איז אויך דעמאלט געווען, מ'האט עוסק געווען בתורה, אין די ענינים וואס ס'רעדט זיך די פרשה פון די תוכחה, איז מען אפגעקומען די יסורים, מיט דעם איז בטל געווארן די גזירה פון המן.

היינט ווען מיר זענען זיך משמח מיט שמחת התורה, די שמחה של מצוה לגמרה של תורה, איז די שמחה געוואלדיג גרויס פאר אלע אנשי שלומינו וואס האבן זוכה געווען מסיים געווען מס' פסחים, געבן מיר השיר והשבח פארן הייליגן באשעפער אז מ'האט די זכי' זיך צו משמח זיין מיט די גרויסע שמחה, מיר האבן די זכי' אז מיר האבן אדורכגעלערנט די מסכת, בלב ובנפש דאנקן מיר דעם נותן התורה, אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, ער האט אונז געגעבן די תורה שבכתב און די תורה שבעל פה, תורת ה' תמימה משיבת נפש, און מיט א ארציגע תפלה בעטן מיר א בקשה אויף לעתיד, אויף די נייע מסכת וואס מ'הייבט אן צו לערנען יעצט אין א גוטע שעה, מסכת מגילה.

ס'איז א פלא, דער קאלאשיצער רב ז"ל (דברי חנה) האט נאכגעזאגט פון שינאווער רב זי"ע, אז צו לערנען מס' מגילה איז א סגולה צו יראת שמים. באמת סיי וועלכע מסכת אין ש"ס איז א סגולה צו יראת שמים, נאר זעהט זיך אויס אז מס' מגילה האט א ספעציעלע סגולה צו יראת שמים. **איז יעצט דער זמן מ'זאל זיך וועגדן צום גאנצן ציבור, אז מ'זאל זיך מחזק זיין ביתר שאת בלימוד התורה, מ'זאל זען ס'זאלן צוקומען פרישע לומדי תורה, הן ביחיד און הן בצבור, מ'זאל זיך משתתף זיין צו די שיעורי תורה, מ'זאל וויסן "כי הם חיינו ואורך ימינו"!**

ווי מ'האט פריער געזאגט, יוסף הצדיק האט עומד געווען בנסיון נאר בזכות פון לימוד התורה, כל שכן אונז בימינו אלה, וואס זאלן מיר זאגן, מ'לעבט אין אזא דור שפל, קען מען נישט זיין קיין איד נאר אז מ'וועט עוסק זיין בתורה. די התגברות היצר איז שרעקליך, די גאסן זענען שרעקליך! צו בלייבן א איד נאמן לה' ולתורתו הקדושה, מיט שמירת המצות קען מען נישט נאר אויב מ'האט א קשר מיט רבי מאיר מיט רבי יהודה, מיט אביי ורבא, די הייליגע תנאים, די הייליגע אמוראים, אפילו מ'לערנט אפילו א שעה איז אויך אסאך, מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך.

הצלת רביה"ק זי"ע ושמחת התורה דרבים כחדא אזלא

היינט כ"א כסלו וועו עס קומען זיך צוזאמען אזויפיל אלפי ישראל בהלל והודאה צום בורא כל העולמים, אויף דעם חסד וואס ער האט געטוהן מיט אידישע קינדער, ער האט מציל געווען דעם פעטער ז"ל ממות לחיים. ס'איז א געוואלדיגע שמחה פאר אלע אנשי שלומינו בכל אתר ואתר, ס'איז א שמחה גדולה בעולמות העליונים, דרי מעלה עם דרי מטה, אלע לויבן און דאנקן דעם באשעפער אויף די נסים ונפלאות וואס איז געווען מיט די הצלה פון פעטער ז"ל.

לעולם אויף די שמחה פון די הצלה איז כדאי לעצמו צו מאכן א סעודה, ווידער א סיום מסכת איז אויך כדאי לעצמו, לכאורה קומט אויס אז וועו מ'שטעלט די צוויי זאכן צוזאמען גייט דאס אריין אין א שאלה פון "אין עושין מצות חבילות חבילות". נאר מיר האבן געלערנט אין פרק ערבי פסחים (דף ק"ב ע"ב) זאגט די גמרא, אז קידוש און הבדלה מעג מען מאכן אויף איין כוס, בענטשן מיט הבדלה קען מען נישט מאכן אויף איין כוס. זאגט די גמרא, ווייל קידוש און הבדלה איז חדא מילתא היא, מעג דאס זיין אויף איין כוס, אבער בענטשן און קידוש איז צוויי אנדערע ענינים איז "אין עושין מצות חבילות חבילות".

דאס זעלבע איז דא, די הצלה פון פעטער ז"ל איז נישט קיין נס פרטי, דאס איז א נס הצלה פארן רבים, פאר גאנץ כלל ישראל, דער פעטער ז"ל הוא הגבר אשר משמיא קא זכי ליה, ער האט געהאט די געוואלדיגע זכי' נאכן ביטערן חורבן, וועו די וועלט איז געווען פוסט, ס'זענען דא אנגעקומען פליטי חרב אין די מדינה, ס'איז געווען א פארגרעבטע עמי-הארצ'ישע פארדארבענע מדינה, זייער אסאך זענען נעבעך דא צוגרינד געגאנגען פון דעם מדבר שממה, האט דער פעטער ז"ל בעזר שמו יתברך אויפגעלאכט פאר אידישע קינדער די אויגן, ער האט אויפגעשטעלט די יסודי הדת, חינוך הבנים והבנות, די קהלות קדושות, ער האט אוועקגעשטעלט שמירת התורה והמצות אן קיין פשרות, מיט הידורים, אידן זאלן זיך נישט שעמען ארויסצוגיין מיט א חסיד'שן לבוש, מ'זאל מקיים זיין דעם "ויגבה לבו בדרכי ה'", ולא יבוש מפני המלעיגים, אכטונג צו געבן אויפן לבוש, אויפן לשון, אויפן מלבוש, ובפרט בעניני צניעות, ועניני קדושה, די מלחמת ה' אין טומאת ציונית, מיט א אש להבה, דאס איז "הצלת התורה", ממילא גייט דאס צוזאמען מיט א סיום, כחדא אזלא.

הודאה "ועל המלחמות"

ביי נס חנוכה געפינען מיר אז מ'גיבט א שבח והודאה פארן היליגן באשעפער, על הנסים ועל הנפלאות ועל התשועות ועל הנחמות. וואס איז דאס אבער "ועל המלחמות", בפשטות איז דאס דער נס נצחון המלחמה. פרעגט מען די קשיא פארוואס זאגט מען ועל המלחמות אויפן נס פון נצחון המלחמה, מיר געפינען דאך אין די גמרא (מגילה י' ע"ב) "מעשה ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה", איז פארוואס זאגט מען דא שירה אויפן נס פון נצחון המלחמה.

נאר קען זיין אזוי, "ועל המלחמות" מיינט נישט דעם נס נצחון המלחמה, "ועל המלחמות" גייט ארויף אז די חשמונאים האבן זיך געשטארקט בגבורה דקדושה ארויסצוגיין צו די מלחמה, זיי האבן אויסגעשריגן א קול מלחמה במחנה הגם זיי האבן געוואוסט אז זיי זענען חלשים און יענע זענען גבורים, דאך פארן'ן נאמען פון הייליגן באשעפער האבן זיי זיך נישט צוריקגעהאלטן פון גיין מלחמה. דאס איז "ועל המלחמות", מ'זאגט א שבח והודאה פארן ארויסגיין אין מלחמה.

היינט צו טאג וועו מען דאנקט דעם הייליגן באשעפער על הנסים ועל הנפלאות, זאגן מיר אויך ועל המלחמות. דאס אז דער פעטער זל איז ארויסגעגאנגען מיט א מלחמה קעגן די כוחות פון די סט"א למיניהם, סיי אין חוץ לארץ און סיי אין ארץ ישראל, זאגן מיר א שבח והודאה "ועל המלחמות".

דאס וואס מיר האבן זוכה געווען להתחמם לאורו בחיים חיותו, און דאס וואס מיר גייען אויף זיין וועג אפילו לאחר פטירתו, אזוי ווי ער האט אונז געלערנט, זיינע הייליגע ווערטער זענען אונז מאיר עינים כשמש בצהרים.

אויסראטן קאמפיוטערס פון אידישע שטובער

ס׳איז דא נאך א נקודה אינעם כלל פון ״ועל המלחמות״. **מ׳האט שוין געדעדט מערערע מאל צום ציבור בנוגע דעם פראבלעם וואס איז היינט נוגע צו גאנץ כלל ישראל, דאס איז די כלי וואס מ׳רופט קאמפיוטער, אונטערנעט, א.ד.ג. וכולהו.**

וועל ס׳רירט נאר צו צו חינוך, צניעות וענייני קדושה, אין יעדע קרייז און עדה, וועט עדות זאגן, אז מ׳זעט עין בעין יעדן טאג די חורבנות ביי נפשות פון אידישע קינדער וואס דאס איז גורם. מיט איין קוועטש מיטן קנעפל קניפט מען זיך אן מיט די ארגסטע מקומות, באופן נורא ואיום. דאס רירט אן יעדן איינעם, אנשים ונשים, סיי בחורים און סיי מיידלעך, און אפילו קינדער זענען שוין ליידער צוגרינד געגאנגען פון די כלי.

מ׳האט זיך שוין איבערגעצייגט אז צו דעם נוצט נישט קיין שום שמירה, קיין שום שלאם אדער חכמה, פאר יעדע זאך איז דא א אופן און א תחבולה איבערצוקלוגן די אלע שלעסער. דער יצר הרע העלפט נאך צו, און מ׳קומט צו שרעקליכע ענינים דורך די כלי.

מיט א יאר צוריק (סעודת הילולא כ״ו אב תש״ע) האמיר ערקלערט ״ועל המלחמות״. מ׳האט אויסגערופן א מלחמה כדי אפצושוינען און צו שיצן אונז אזן אונזערע קינדער, אונזערע זון און טעכטער. מ׳איז אין קרית יואל ארויס אין א מלחמה. ס׳איז א מציאות אז כאטש יעדער רעדט דערפון, איז אבער אלץ דא חכמים וואס רעדן זיך איין אז זיי וועט גארנישט שאטן.

דאס מציאות איז, קינדער אינדערהיים קוקן זיך אן, מ׳קומט אין חדר און די מיידלעך אין מיידל שולע, און פארציילן בפה מלא, מיט אן התפעלות, וואס זיי האבן אלץ געזען, דאס רייצט אן אנדערע קינדער, ווי יעדער פארשטייט.

ס׳איז דא ערליכע עלטערן וואס טענה׳ן, מיר האבן מסירות נפש, מיר האבן דאס אויך נויטיג געדארפט האבן אינדערהיים, אבער מיר האבן דאס נישט, ווייל מיר ווייל אכטונג געבן אויף אונזערע קינדער. און אויב ס׳קומט אריין די זוהמא פון די גוים דורך א זייטן–טיר [חברים], האלט מען דארט וואו מ׳האט געהאלטן. ״מיר ווילן נישט אז אונזערע קינדער זאלן האבן קיין שום קשר מיט קינדער וואס האבן א שרץ בראש, לא עלינו״.

האמיר ערקלערט ״ועל המלחמות״ - אין קרית יואל – צו באשיצן אלע קינדער וואס לערנען אין די מוסדות. מ׳האט איינגעפירט א תקנה, אין וועלכע שטוב ס׳איז דא דארט איינע פון די כלים, קען נישט שיקן די קינדער אין אונזערע מוסדות. אפילו מ׳דארף דאס האבן פאר פרנסה. מ׳האט איינגעפירט ספעציעלע פלעצער, וואס דער וואס דארף דאס האבן, זאל זיך קענען מסדר זיין אויף יענעם מקום.

היינט קען מען זאגן, געלויבט השי״ת אז מ׳האט געהאט געוואלדיגע הצלחה. אין קרית יואל אין די מוסדות היינט צו טאג איז נישטא קיין קינדער וואס האבן אינדערהיים די כלי.

יעצט רעדט מען צו אנשי שלומינו אין וויליאמסבורג. ״ועל המלחמות״. מיר ערקלערן קריג מיט די כלים, דא אין וויליאמסבורג. וועל ס׳וויל אז זיינע קינדער, אינגלעך אדער מיידלעך, זאלן לערנען אין אונזערע מוסדות על טהרת הקודש, דארף וויסן אז זיין שטוב דארף זיין ריין פון די כלים. בכל יראה ובל ימצא! וועל ס׳קען נישט נעמען אויף זיך דעם תנאי, איז מען אים יעצט מודיע, אז ס׳איז דא אנדערע מוסדות אין די שטאט, און ער זאל אזוי גוט זיין און שיקן זיינע קינדער אין אנדערע מוסדות, וואו מ׳איז נישט אזוי שטרענג.

אונז האף מיר, מיר וועלן מחנך זיין אונזערע קינדער מיטן גאנצן פעסטקייט, מיר וועלן פרובירן ארויצוליגן אין אונזערע קינדער מיטן גאנצן פעסטקייט. מיר וועלן פרובירן ארויצוליגן די מאקסימום כוחות, וויפיל מיר קענען, וויפיל ס׳איז נאר מעגליך, אז מ׳זאל מחנך זיין די קינדער אויף אין ערליכן און אפגעהיטענעם ריינעם אופן.

ודרשו את שלום העיר אשר הגליתי אתכם שמה

נאך ליגט אין דעם "ועל המלחמות". דאם איז א נקודה וואם מ'דארף ארויסברענגן פאר אלע אידן אין אמעריקא, און אפשר אויסער אמעריקא אויך.

מיר לעבן אין א מלכות של חסד דא אין אמעריקא. די מלכות גיבט – ווי מ'רופט דאם – פרייהייט צו רעדן וואם מ'ווייל, מ'שטערט נישט קיינעם פון רעדן. מ'גיבט פרייהייט אין אלע עניני דת, אז מ'זאל זיך קענען פירן יעדער אינער כרצונו, און די רעגירונג מישט זיך נישט אריין אינעם רצון פון די בירגער פון לאנד. מ'רופט דאם "דעמאקראטיע".

דער נביא זאגט, וועז אידן זענען געגאנגען אין גלות האט דער נביא אנגעזאגט פאר אידישע קינדער (ירמי' כט ז) "וְדִרְשׁוּ אֶת שְׁלוֹם הָעִיר אֲשֶׁר הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם שָׁמָּה, וְהִתְפַּלְלוּ בַעֲדָהּ אֶל ה'". דאם איז דברי נבואה פון הייליגן באשעפער, און מיר טוען אזוי, מיר זענען דורש בשלומה של מלכות, די מלכות של חסד וואם מיר זענען דא אין אמעריקא אין גלות, אבער ס'גיבט אונז פרייהייט אז מיר זאלן זיך קענען פירן אין אלע ענינים, לערנען, דאווענען, מחנך זיין די קינדער על דרך התורה והיראה. די רעגירונג צוימט אונז גארנישט.

לויט די געזעצן פונעם לאנד האט יעדער א רעכט צו גיין שטימען וועז ס'קומט דער זמן, פאר די פארשידענע קאנדידאטן, נידריגע און הויכראנגיגע. פארשטייט זיך אז ס'איז דא א געזעץ, נוצט מען דאם אוים לטובתינו.

לעצטענס האבן זיך אויפגעשטעלט פארשידענע אומגערופענע און אומגעבעטענע – זיי רופען זיך – פירער פון כלל ישראל. זיי האבן אויפגעשטעלט א קול מלחמה מיט גידופין וואו מ'באשמיצט דעם פרעזידענט, דעם נשיא פון אמעריקא.

ס'איז געווארן א העצע מיט די ארגסטע לשונות, אויף די ראדיא, אויף די טעלעוויזיע, און אין אלע צייטונגען איבער די לענג און די בריים פון די מדינה, מיט א געוואלדיגן התגרות, מ'רייצט זיך אויף א שרעקליכן אופן, און יעדער פארשטייט אז דאם קומט בשליחות פון די ממשלת הטמאה בארצינו הקדושה.

יעקב אבינו האט אנגעזאגט פאר אידישע קינדער וועז מ'איז געגאנגען קיין מצרים אין ערשטן גלות, "למה תתראו" (בראשית מב א). דאם איז א געוואלדיגע אזהרה מיד ולדורות, וויאזוי מ'זאל זיך אויפפירן אין גלות.

יעדער בר דעת ווייסט און פארשטייט, אז זיך צו רייצן אויף אזא חוצפה'דיגן אופן איז א התגרות באומות, אויף אזא מין שרעקליכן אופן וואם איז א געוואלדיגע סכנה אויף כלל ישראל בארבע כנפות תבל, אין די גאנצע וועלט, ובפרט דא אין אמעריקא. ס'קען אויפפלאקערן א געוואלדיגע שנאת ישראל און אנטיסימיטיזם אויפן ארגסטן אופן.

מיר טארן נישט פארגעסן: "אין אמעריקא זענען מיר אויך אין גלות"! ס'איז א "חלכה בידוע עשו שונא ליעקב". אלע גוים אין אמעריקא ווייסן פון די חלכה, מ'טאר דאם נישט אויפפלאקערן! די תוצאות פון אזא מין הפקר'דיגע התנהגות, מי יודע וואו דאם קען פירן!

מיר דארפן ארויסברענגען פאר ווער ס'ווייל וויסן דעם מיינונג פון יהדות החרדית. עס דארף קלאר ארויסגעזאגט ווערן פאר די גאנצע וועלט: דאם יהדות החרדית איז בכל תוקף ועוז, קענן די אומגעבעטענע פירער, בני בלי עול, אן א אחריות! מיר זענען מתפלל יעדן טאג בשלומה של מלכות, און מיר האפן און וואונטשן הצלחה פאר די וואם שטייען אין פירערשאפט פון די מדינה דאהי, פאר די גאנצע רעגירונג, זיי זאלן מצליח זיין אין וואם זיי טוען, זיי זאלן קענען אפשטעלן שפיכות דמים, און די מלחמות, און זען צו מאכן שלום בעולם.

ועל המלחמות: אתרא קדישא מירון

בעזר שמו יתברך, "ועל המלחמות", די מלחמה וועלן מיר ממשיך זיין, הן וואס איז נוגע טומאת הציונית בכלליות, די מלחמת ה' בעמלק אין אלע אירע לבושים, ס'איז נישט קיין נפק"מ צי א פרייער ציוני צי א פרומער ציוני, א אשכנז'ישער אדער ספרדי'שע, חסיד'ישע אדער ליטווישע. מיר ווייסן קלאר אז ציונית איז טמא ומטמא בכל שהוא.

מיט גרויס צער הערט מען לעצטענס פון ארצינו הקדושה, אז די ממשלת הכופרים וויל איבערנעמען דאס בעלות אויף אתרא קדישא מירון. יעדעס אידיש הארץ וועט אויפגעציטערט! אתרא קדישא מירון דאס איז מקום מנוחתם פונעם הייליגן תנא רבי שמעון בן יוחאי ורבי אלעזר בנו. מי יודע וואס זיי וועלן דארט טוהן בעתיד.

ס'איז דא א געוואלדיגע חשש, מ'זאל חלילה נישט מאכן פון דעם מקום קדוש א טוריזם סענטער. אז מ'וועט ברענגן טוריסטן פארשטייט יעדער איינער וואס דאס קען מיינען אויף אזא קדוש. ה' ירחם.

זאל זיין קלאר פאר די גאנצע וועלט, דאס יהדות החרדית הן אין ארץ ישראל און הן בגולה, אין די גאנצע וועלט, וועט שטיין על המשמר מיט אלע רמ"ח אברים און אלע שס"ה גידים, צו באשיצן דעם כבוד פונעם הייליגן תנא רבי שמעון בן יוחאי ורבי אלעזר בנו!.

ועל המלחמות: צניעות במלבושי נשים

פארגאנגענעם חול המועד פסח (תשע"א) איז אויסגעקומען צו רעדן (ביהמ"ד הגדול בווילי'אמסבורג) וועגן מלבושים וואס זענען נישט צניעות'דיג.

כ'וויל אראפברענגען א מעשה פון הייליגן חתם סופר. דער חתם סופר האט אמאל געריעדט צו זיינע טעכטער, האט ער געזאגט אזוי: "דער אויבערשטער האט געגעבן א תורה, און דער אויבערשטער האט אונז געגעבן תרי"ג מצוות. ס'איז דא א פירמע וואס מ'דארף זיך דערווייטערן פון די פירמע. דער נאמען פון די פירמע איז "יצר הרע". האט דער חת"ס געזאגט אז במשך הזמן האט דער יצר הרע באנקראטירט, וויל יעדער האט אנערקענט דעם יצר הרע, און ער האט פארלוירן זיינע געשעפטן, האט ער זיך געטוישט דעם נאמען און זיך א נאמען געגעבן "שטן". במשך פון די צייט איז מען געווואויר געווארן אז דער "שטן" מיטן "יצר הרע" דאס איז די זעלבע זאך... האט ער ווידער באנקראטירט, האט ער באשלאסן אז ער מוז האבן א נייעם נאמען, האט ער זיך א נאמען געגעבן "היינטיגע וועלט, היינטיגע צייטן". אזוי האט דער חתם סופר געזאגט.

וועז א איד וויל א טוהן א דבר טוב, און ער האלט זיך צוריק וויל מען זאגט אים ס'איז "היינטיגע צייטן, היינטיגע וועלט", זאל ער וויסן אז דאס איז דער פירמע, "דאס איז דער יצר הרע, מיט א נייער נאמען", דאס איז די זעלבע זאך. [די מעשה האט פארציילט די רביצין פונעם שבט מיהודה ז"ל, וואס ער איז געווען דער רב אין סאטמאר, ער איז געווען אן איידעם ביי ר' יוזפא דער זון פון חתם סופר. זיין רביצין האט דאס דערציילט, זי האט דאס געהערט פון איר מאמען, וואס איז געווען א שנור ביים חתם סופר].

"היינטיגע וועלט, היינטיגע צייטן", דאס קריכט ארויף יעדע זאך. מ'דארף אנגיין "ועל המלחמות" קעגן דעם יצר הרע וואס ער רופט זיך מיט דעם פירמע נאמען "היינטיגע צייטן, היינטיגע וועלט".

אין דעם ענין פון מלבושים האבן מיר צוגעצויגן חשובע רבנים און חשובע עסקנים, אויך פון עזרת נשים וואס פארשטייען אין די זאכן. מ'האט גענומען א גאנצע קאמיטע וואס זענען עוסק אין דעם ענין שוין עטליכע חדשים. מ'האט זיך אוועקגעזעצט מיט די פאבריקאנטן און די סוחרים. מ'האט געפאדערט פון די פאבריקאנטן זיי זאלן פאבריצירן כשר'ע צניעות'דיגע מלבושים.

היינט קען מען מעלדן, אז לויט די ארבעט וואס מ'זעט, וויאזוי זיי האבן צוגעזאגט און זיי ארבעטן, גרייט מען שוין יעצט צו דעם פאר-פסח סיזען, וועט זיין מיט'ן אויבערשטן'ס הילף א שינוי לטובה. ס'וועט זיין "כמו-השגחה" – איך וויל דאס נישט אנרופן השגחה, נאר כמו-השגחה – אויף מלבושים.

רעדט מען יעצט קודם צו די געשעפטן וואס פארקויפן די בגדים. מ'זאל וויסן, ווער ס'פארקויפט א אומ'צניעות'דיגער מלבוש, איז פונקט ווי ער פארקויפט טריפה פלייש!

אויך דער ציבור קונים זאלן אכטונג געבן און אריינגיין אין די געשעפטן, ראשית צו קויפן נאר די צניעות'דיגע מלבושים, והשנית, מאכן א טומל, גיין אין די געשעפטן פרעגן, מ'קען שוין באקומען א כשר'ן מלבוש? ס'זאל ווערן א גערודער. זאלן די פאבריקאנטן וויסן, זיי זאלן הערן פונעם ציבור אז דער ציבור פארלאנגט און וויל ערליכע צניעות'דיגע מלבושים. און

אז די פאבריקאנטן וועלן הערן און וויסן אז מ'וויל נאר צניעות'דיגע מלבושים וועט מען דאס מאכן. די פארבריקאנטן ווילן פארדינען געלט, און דאס וואס זיי וועלן אז ס'פארקויפט זיך, דאס וועלן זיי מאכן.

די עסקנים וואס טוען אין דעם זענען לשם שמים, מ'צאלט זיי נישט קיין געלט, זאגט מען זיי דא ברבים, יזכרם אלקים לטובה. בשם כל הקהל זאגן מיר זיי "יישר כוחכם, חזקו ואמצו", איר זענט מזכה את הרבים ושכרכם גדול מאוד.

ועל המלחמות: תקנות לצמצום הוצאות

ס'איז דא א וואַרט וואס דער קאזניצער מגיד פלעגט נאכזאגן בשם הבעל שם טוב הקדוש זי"ע. אז איידער ביאת המשיח, וועט קומען א געוואלדיגע שפע מיט א הרחבה גדולה, ביז צו עשירות, און מ'וועט זיך צוגעוואוינען צו דעם לעבן, ממילא וועט דאס זיין געוואלדיגע הוצאות, מ'וועט אויסגעבן הוצאות אין שטוב, מ'וועט נישט וויסן פון הסתפקות במיעוט. נאכדעם וועט קומען שווערע זמנים און ס'וועט זיין א דחקות, שווער מיט פרנסה, און מ'וועט שוין נישט זיין געוואוינט צו הסתפקות במיעוט, וועט דער געברויך זיין זייער אסאך, און מ'וועט נישט האבן. האט דער בעל שם הק' געזאגט, "דאס וועט זיין חבלי משיח".

רוח הקודש נזרקה בפיו. – אזוי איז טאקע געווען אין אונזערע יארן אין לעצטע תקופה. ס'איז געווען יארן וואס ס'איז געווען א גרויסע שפע און מ'האט זיך צוגעוואוינט צו לעבן אויף א ברייטן אופן מיט די גרעסטע הוצאות, און נאכדעם האט פאסירט וואס ס'האט פאסירט, ס'איז געקומען ענגע זמנים, און מ'קען זיך שוין נישט צוריק געוואוינען מ'זאל אביסל מקמץ זיין די הוצאות, מאכט זיך אין אסאך הייזער אסאך עגמת נפש.

יעדער איינער ווייסט, שוין עטליכע יאר וואס מ'האט ערקלערט "ועל המלחמות", צו טוהן אין דעם ענין. אסאך חשובע תקנות איז געטוהן געווארן אין אסאך קהלות, קהלות גדולות וחשיבות, אויף פארשידענע אופנים מ'זאל מצמם זיין די אומזיסטע הוצאות. די אלע תקנות זענען כולם שוין לטובה.

דער יצר הרע לאזט אבער נישט נאך, מיט אביסל טיפשות, איינצורעדן "מיר פאסט נישט"... איך וועל נישט זיין אזוי. הייבט ער אן 'דאס איז לאו דוקא', 'דאס איז לאו דוקא', שווינדל אפ אביסל פון די תקנות, אביסל פון דעם, ס'וועט דורכגיין. אז מ'וועט חלילה אויף דעם אופן וועט דאס צוברעכן אלע תקנות.

ס'הייבט זיך אלץ אן מיט א קליינע פירצה, וויל איך דא בעטן אנשי שלומינו הסרים למשמעתינו: למענכם עשו! די תקנות האט מען געמאכט פאר ענקער וועגן, פארן כלל און פאר יעדן יחיד בפרט, וואס ס'איז נוגע מתנות, אדער שטריימלער, הן וואס ס'איז נוגע זמנים פון די חתונה, צו ענדיגן באצייטענס, ס'איז די טובה פון די מחותנים און משפחה, און איינגעלאדענטע געסט.

כ'וואוין דאך מיינסטענס רוב יאר אין קרית יואל, קען מען זאגן, אז אין קרית יואל האבן די תקנות געהאט א געוואלדיגע הצלחה. דעם אנדערן טאג אינדערפרי איז דא א סדר לימודים פאר בחורים און פאר אברכים, און א סדר עבודה פאר בעלי בתים.

ס'דארף זיין "מח שליט על הלב", דער מח זאל זיין בעל הבית אויפן הארץ, דאס הארץ גליסט צו תאות הלב, אז מ'זאל זיך אביסל צושפרייטן [מיט הוצאות], דארף דער מח זיין בעל הבית, מ'זאל זיך מתגבר זיין אויף די קטני הדעת. דער אויבערשטער זאל העלפן ס'זאל נתרבה ווערן שמחות אין אידישע הייזער, פריילעכע שמחות און גאנצע שמחות, אן קיין עגמת נפש.

בשבח המוסדות הקדושים – ווילִיאמסבורג

מיט דעם בין איך מסיים מיט אפאר ווערטער בשבח פון די מוסדות אין ווילִיאמסבורג, בלי עין הרע, ס'איז אויסגעוואקסן געוואלדיג גרויס, בכמות ובאיכות. איך וויל נישט רעדן פונעם כמות, איך וויל רעדן פונעם איכות.

מ'לייגט אריין געוואלדיגע כוחות אינעם איכות, צו פארשענערן און פארבעסערן. ס'איז דא א "וועד החינוך", דער "וועד החינוך" איז עומד בראש אין אלע עניני רוחניים, ועל פיהם ישק כל דבר בלב ובנפש, און מ'שמועסט זיך אדורך, און מען טוהט אויף געוואלדיגע זאכן. ס'דערקענט זיך די כוחות הגוף, כוחות הנפש, און כוחות הממון פון די עושי מלאכת ה' באמונה בלב ובנפש.

זאל דער אויבערשטער העלפן מ'זאל קענען ממשיך זיין אויף דעם דרך אין עתיד, ס'זאל נתרבה ווערן די כח התורה און כח הקדושה, אויף דעם וועג וואס דער פעטער ז"ל האט אונז געלערנט, און דער טאטע ז"ל האט דאס ממשיך געווען, לאורם נסע ונלך עד ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי קצה בלתי מוגה

ביקור כ"ק אדמו"ר מהרמ"ד שליט"א מבאבוב
בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א – בקרית יואל יע"א

יום ג' פרשת ויחי תשע"א לפ"ק

האדמו"ר הרמ"ד שליט"א בא לברך את רבינו שליט"א לרגל שמחת הנישואין של נכדו ני"ו, בן חדב"נ הגה"צ רבי שמעון זאב מייזליש שליט"א רב דביהמ"ד ישמח משה בקרית יואל יע"א

*

רבינו קידמו בברכת שלום עליכם

רבינו: אזוי, מ'איז ארוים געקומען פון שטאט?!

הגה"צ רבי שמעון זאב מייזליש שליט"א, חדב"נ: כ'האב אמאל געהערט פון רבי פנחם הירשפרונג (רב דהתאחדות הקהילות במאנטריאל) וועז ער איז אנגעקומען צו א שמחה, און דער מחותן ביי די שמחה האט ביי זיין דרשה זיך באדאנקט פאר די טרחה וואס ער קומט אזא ווייטע וועג, זאגט רבי פנחם 'איך בין באליידיגט אויפן מחותן, ווייל רש"י זאגט אין מס' סוכה אז מ'מעג האלטן דעם לולב אינמיטן דאוועגען, ווייל אייידי דחביב לא טריד, און אז ער זאגט אז ס'איז מיר א טרחה, איז עס ווי ער זאגט אז ס'איז מיר לא חביב...'.

רבינו: דאך, ס'איז א דרך רחוקה, ס'געדויערט אנדערהאלבן שעה.

*

רבינו: כ'האב געלערנט יעצט גמרא פסחים (דף ז'), אין ישיבה – יעצט האלטן ביידע (עם חבורת יסודי התורה) צוזאמען – די ענין פון 'על' מיט די 'למ"ד' [דיש ברכות שמברכים עליהם ב'על' כמו על נטילת לולב, ויש שמברכין עליהם ב'למ"ד', כגון לקרוא את ההלל], וועז מ'מאכט 'על' און וועז מ'מאכט 'למ"ד', דער רא"ש (פסחים פ"א ס"י) מוטשעט זיך ארום אין דעם, שיטת רבינו תם (בספר הישר סי' רנ"ט) איז, אז א 'למ"ד' זאגט מען אויף א מצוה וואס האט א משך פון א זמן, און 'על' איז אויף א מצוה וואס וועלט באלד פארטיג, דאס איז די ערשטע שיטה, שיטת רבינו תם (ועי' בקרבן נתנאל שם שכ' שכן נהוג עלמא), דער ריב"א (הובא בראש שם) לערנט אז ס'איז תלוי אין וואס מ'איז מחוייב אליינס צו טוהן [וז"ל: וריב"א היה מחלק דמצוה שאפשר לעשות ע"י שליח מברך 'על', אבל מצוה שהוא בעצמו צריך לעשותו מברך בלמ"ד]. ביידע מוטשענען זיך ביי חנוכה מיטן נוסח הברכה 'להדליק' נר חנוכה, ווייל לויט ביידע איז שווער, וויל מ'קען דאך צינדן מיט א שליח (כדמבואר בשו"ע סי' תרע"ז), דער ר"ן (שם בפסחים) איז מסביר, ווייל מ'מוז זיך משתתף זיין מיט א פרוטה. און לויט רבינו תם [דס"ל דבמצוה שיש בה שיהוי מברכין ב'למ"ד'] – זאגט דער קרבן נתנאל (אות ש') – אז אפילו מ'פסק'נט כבתה אין זקוק לה, האט עם נישט קיין זמן, אבער וועז מ'צינדט אן, דארף מען צינדן מיט אזויפיל שמן ס'זאל ברענען א גאנצע שיעור.[1]

---

1 עיין בשו"ת חכם צבי (סי' צ) מה שכתב לבאר ד' הקרבן נתנאל. ועי' בקרבן נתנאל שכתב עוד לתרץ שנר חנוכה נחשבת למצוה שיש בה שיהוי זמן היות שמצותה הוא עד שתכלה רגל מן השוק, ואי בעי מצי מדליק אפי' כשכבתה, אבל מכאן ואילך אינו יכול להדליק, ע"כ נחשבת למצוה שיש בה שיהוי זמן.

אגב, עי' ברמב"ן שכתב ליישב שיטת ר"ת שכיון שרק את ההדלקה יכול לצאת ע"י שליח, אבל מצותה בראיה משום פרסום הנס, והרואה ג"כ מברך, וע"כ קבעוה בלמ"ד, כיון שעל ראיה אי אפשר לעשות

אבער דער נוסח הברכה 'להכניסו' ביי א ברית איז שווער, דער רא"ש (פסחים שם) פרעגט די קשיא אויף 'להכניסו' [הרי המצוה נעשית מיד, ולמה לא יברכו ב'על'], זאגט ער אז ממילא מאכט מען עס נאכ'ן מילה, גייט עס נישט ארויף אויף די מילה, איז עס נאר א ברכת השבח – אזוי זאגט דאך תום' (שם ז. ד"ה בלבער) אז ווענן דעם איז נישטא קיין שאלה פון עובר לעשייתן – ממילא מאכט מען 'להכניסו'.

אבער איז מס' שבת זאגט דער רא"ש (פי"ט ס"י) אז די ברכה להכניסו מאכט מען פאר די פריעה, דארט איז די מקור וואם מ'מאכט די ברכה פאר די פריעה. (וכן נפסק בשו"ע יו"ד סי' רס"ה ס"א).

האדמו"ר הרמ"ד: ממילא איז עס יא עובר לעשייתן.

רבינו: יא, און דער רשב"ם (ע"ז בשבת קלז: תום' ד"ה אבי הבן שכ"כ בשם הרשב"ם) הייסט מאכן דעם 'להכניסו' קודם די מילה,[2] נאך פאר וועז דער מוהל מאכט די ברכה, מאכט דער טאטע 'להכניסו' – אזוי ווי די ספרדים טוהן טאקע אזוי[3] – אבער רבינו תם קריגט אויף אים. אבער לכאורה איז דאך שוועער אז ס'דארף דאך זיין עובר לעשייתן, זאגט דער רא"ש אז מ'מאכט עס פאר די פריעה [ובזה יוצאין את הדין של עובר לעשייתן, כיון דקיי"ל כמ"ל ולא פרע כאילו לא מל, א"כ הוי הפריעה עדיין חלק ממעשה המילה].

אויב אזוי איז דאך שוועער פארוואס מאכט מען עס מיט א 'למ"ד', מ'דארף וועז מאכן 'על הכנסתו', אין פסחים זאגט ער [הרא"ש] אז ס'איז א ברכת השבח, במילא איז נישטא דער כלל וועז ס'איז מיט א 'על' און וועז ס'איז מיט א 'למ"ד' (כמבואר בכל הראשונים במס' פסחים שם),[4] אבער לכאורה אויב מ'זאגט די ברכה פאר די פריעה – אזוי ווי די מנהג איז – איז מיר נאך אביסל שוועער פארוואס מאכט מען מיט א 'למ"ד', [דהיינו כיון שצריך לברך להכניסו לפני הפריעה, משמע שהברכה מוסבת על הפריעה ואינה ברכת השבח, וא"כ הדרא הקושיא שיצטרכו לברך 'על', כיון שנעשה מיד].

בדרך אגדה קען מען זאגן, אז ס'איז דא א וואוירט פונעם פעטער ז"ל (דברי יואל פר' וארא עמ' רכ"ב) וואם שטעלט זיך אויפן פסוק 'אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי' (ירמי' לג, כה), איין מאן דאמר זאגט (נדרים לב.) אז ס'גייט ארויף אויף תורה, פרעגט דער תום' יו"ט, פארוואס גייט עס ארויף אויף 'תורה', נישט אויף 'ברית', וויל מילה איז נאר ביום, איז קען דאס נישט זיין פשט אין פסוק אם לא בריתי יומם 'ולילה'. איז דאך פון דעם א קשיא אויף דעם אנדערן מאן דאמר וואם טייטשט יא דעם פסוק אויף מילה. נאר זאגט דער פעטער ז"ל אז די שלימות פון מצוה מילה איז שמירת הברית, און דאס איז נוהג יומם ולילה, און די צוויי דרשות (שדרשו תיבת 'בריתי' על תורה ועל מילה) גייט צוזאמען.

איז פשט אז מצות מילה איז נישט פשט אז די מצוה איז נאר וועז מ'האט מקיים געווען מצות מילה, נאר ס'איז א מצוה אויף א גאנצן לעבן, אויב אזוי האט עס א המשך א גאנצע זמן, וועגן דעם מאכט מען 'להכניסו', וויל ס'איז

שליח. והמחצית השקל (סי' תרע"ז סק"ק) כתב שהיות שהשליח כשמדליק צריך דעת בעלים, מברך בלמ"ד. וע"ע בשל"ה (שער האותיות אות א' בהג"ה) מה שכ' ליישב ע"ז.

והראב"ד כתב לחלק שעל מצוה דרבנן מברכין על, וכל היכי שכבר נתקן הברכה על מצוה דאורייתא מברכין בלמ"ד, כגון בהדלקת נרות שכבר נתקן הברכה על ההדלקת הנרות בביהמ"ק, על כן בנר שבת ויו"ט ובחנוכה מברכין בלמ"ד, ע"ש.

2 וכברתו כי אם מברך להכניסו אחר המילה נראה כמשקר כי הרי להכניסו משמע אלהבא, והוא כבר נכנס ע"י הברית, ועוד משום שצריך לברכו עובר לעשייתן, אמנם הר"ת דוחה ב' הסברות, על הסברא הראשונה כ' דאינו נראה כמשקר כי אינו מודה לה' על המילה שעושה עכשיו, אלא הוא ברכת השבח על המצות מילה בכלליות, ועוד שכל החיוב של עובר לעשייתן הוא אם המקיים המצוה עושהו, אבל כאן שאין התינוק עושה הברהה ליכא דין של עובר לעשייתן, ומביא ראי' מברכת אירוסין שעושין אותה אחר האירוסין, ע"ש ועיי' בתוס הרשב"א בפסחים שם.

3 עי' בשו"ת מהר"ם אלשקר (סי' י"ח) שהביא תשובת רבינו אברהם בנו של הרמב"ם שכתב בדעת אביו שיש לברך 'להכניסו' לפני המילה, 'והרוצה לקנתר ולהעמיד מנהגו לברך אחר המילה יורה על חסרון ידיעתו בתלמוד', והוסיף המהר"ם שכן הוא המנהג במצרים אתריה דהרמב"ם. ובשו"ת הלקט (ח"ב סי' קס"ט) כתב שכן הוא המנהג בירושלים, וכ' מוהר"א אזולאי בהגהותיו על הלבוש שבני ספרד נהגו לברך 'להכניסו' קודם המילה.

ועי' בס' אות חיים ושלום (סי' רס"ה ס"ב) שתמה על מנהג הספרדיים בפרט שבארץ ישראל שנהגו כל הלכותיהם כמרן הבית יוסף, ובמילה הם נוהגין כהרשב"ם שמברכים להכניסו לפני המילה, [ובאמת מובא

מנהג זה בשדם הספרדים בס' בית לחם יהודה סי' רס"ה ובשו"ת דרכי נועם (יו"ד סי' כ"ז)]. ויתירץ שכנראה נתפשט מנהג זה כבר בארץ ישראל קודם תקופת מרן הבית יוסף, ולכן נשארו במנהגם גם לאחר מכן, אמנם כהיום יש בקהילות הספרדיים דיעות חלוקות בזה.

4 וז"ל הרא"ש: משום דברכה זו לא נתקנה לגמרי על מצוה זו, תדע דהא מברכין אותה לאחר המילה, אלא נתקנה להודות ולהלל ולשבח להקב"ה שצוה לעשות מצוה זו בכל פעם שתבוא לידינו.

נישט נאר יעצט, נאר ס׳איז א לעבנס–לענגליכע מצוה, און עס גייט אן יומם ולילה, וואם מ׳דארף זיך היטן.

האדמו״ר הרמ״ד: אין אמת׳ן איז דא אזא שמועס – א הלכה׳דיגע שמועס – ציי די מצוה איז צו מל׳ן, אדער צו זיין מהול, און לויט דעם [די״ל דהמצוה הוא להיות מהול] איז נישט שוועך.

הגרש״ז: ס׳איז א צפנת פענח.

רבינו: יא, כ׳האב דאם קודם געקלערט אז אויב מ׳דארף זיין מהול איז פשוט אז ס׳איז א מצוה נמשכת.[5]

האדמו״ר הרמ״ד: ביי חנוכה איז דא א שיטת ירושלמי (סוכה פ״ג ה״ד) אז מ׳מאכט טאקע ׳על הדלקת׳.

רבינו: יא, ס׳איז דא אזא ירושלמי, מיטן נוסח ׳על הדלקת׳, נישט ׳להדליק׳.

האדמו״ר הרמ״ד: ס׳איז אינטערסאנט, אין תשובות בית אפרים (סי׳ ס״ג) וויל ער זאגן א חשבון אינעם נוסח הברכה, ׳להדליק׳ מיינט די מעשה הדלקה, ׳על הדלקת׳ מיינט אז די נר זאל ברענען, און אויב מ׳האלט כבתה זקוק לה (שבת כא.), איז פשט אז דאם האבן די חכמים געוואלט ביי די מצוה אז ס׳זאל ברענען, מאכט מען די נוסח על הדלקת הנר, אז די נר זאל ברענען, אבער אויב איך האלט כבתה אין זקוק לה, איז דאך די מצוה נאר אנצינדן, מאכט מען ׳להדליק׳ נאר אויף די הדלקה.

רבינו: אבער דער רא״ש (שם) זאגט דאך, אז א זאך וואם האט א שיהוי איז עס מיט א ׳למ״ד׳, דער רא״ש זאגט אז דאם איז טייטש פון א למ״ד, ׳להתעטף׳ איז די כוונה להיות עטוף, ׳להניח׳ תפילין אז ס׳זאל זיין די תפילין אויף אים.

האדמו״ר הרמ״ד: יא, ריכטיג.

*

האדמו״ר הרמ״ד: דער קדושת לוי (קדושה חמישית) פרעגט די קשיא, וואם האט אויסגעפעלט די נם חנוכה, אונם איז דאך רחמנא פטריה, האט דאך נישט אויסגעפעלט דער נס.

רבינו: רבי יוחנן זאגט (ירושלמי ניטין מג:) אז ס׳איז נישט כמאן דעביד, ס׳איז טאקע אונם רחמנא פטריה, אבער ביי א מצות עשה איז נישטא די כלל.

האדמו״ר הרמ״ד: יא, אבער אויפן קשיא פונעם קדושת לוי קען מען זאגן, לויטן בית אפרים וואם זאגט לויטן מאן דאמר אז כבתה זקוק לה, איז פשט אז די חכמים האבן אוועק געשטעלט די מצוה אז עם דארף ברענען, נישט נאר די מעשה [ההדלקה], נאר די תכלית, ס׳זאל ברענען. אין בית המקדש איז דאך געווען די דין אז כבתה זקוק לה, ווייל ס׳איז נישט געווען א דין אינעם אנצינדן, נאר להעלות נר תמיד (שמות כז, כ), מ׳זאל זעהן די ענין פון השראת השכינה, אזוי וויל חז״ל זאגן (שבת כב.) עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל.

און ס׳איז דא א תום׳ אנהייב השולח (גיטין מא.), ביי די משנה פון חצי עבד וחצי בן חורין, זאגט די משנה, לישא שפחה אינו יכול [שכבר חציו בן חורין], פרעגט תום׳ (ד״ה לישא) אז אויב ער וואלט יא געמעגט חתונה האבן מיט א שפחה, וואלט דאך אויך נישט געווען די קיום פון פריה ורביה, ווייל עבד אין לו חיים, ענטפערט תום׳ אז וויבאלד אויב ער וואלט געמעגט חתונה האבן איז דא ׳לשבת׳ (כמו שאמר הכתוב (ישעי׳ מה, יח) לא תוהו בראה לשבת יצרה), איז וועגן די חיוב פון פריה ורביה אליינ׳ם וואלט איך נישט געהייסן משחרר זיין, ווייל ס׳איז באונם.

מוטשען זיך די מפרשים, אז אויב אונם איז א פטור זאל עם זיין א פטור אויך אויף ׳לשבת׳, איז דא אביסל אין דעם ענין פון רבי יוסף ענגעל (עיי׳ בס׳ אתוון דאורייתא כלל י״ג ובס׳ ציונים לתורה), און נאך איז דא אין דעם א ספר שעשועי רעיונים (י״ל בפיעטרקוב שנת תרצ״ב) פון א תלמיד פונעם חלקת יואב (הגאון רבי ברוך לאזנאוסקי ז״ל מעיר פאבניאץ), גאנץ שיינע און לייכטע מהלכים, איז ער מסביר אז דארט (כלל א׳) וואו די מצוה איז א תכלית׳דיגע מצוה העלפט נישט קיין פטור פון אונם, וויל דער פטור פון אונם איז נאר פון א מעשה, אז דער אויבערשטער האט געהייסן טוהן די מעשה, און דו ביזסטו א אונם, ביזסטו נישט מחוייב צו טוהן די מעשה, אבער וואו מ׳זוכט די תוצאה פון די זאך, איז אונם נישט קיין פטור, איז וועגן דעם אויף ׳לשבת׳ איז א אונם נישט קיין פטור, וויל ס׳איז דאך נאר א תכלית, מה שאין כן ביי ׳פריה ורביה׳,

---

5 עיין בשו״ת מהר״ח אור זרוע (סי׳ י״א) שהאב אינו צריך לעשות שליה למול את בנו, דאין מצוה כלל על האב שימול, אלא דהאב חייב לעסוק שיהיה בנו נימול ע״י מי שיהיה שאין עיקר המצוה העשיה, היינו מעשה המילה עצמה אלא עיקר המצוה שתהיה המילה חתומה על בשרו, והוא מצוה בכל עת. ומביא ראיה מזה שדוד המלך נתיישבה דעתו במילתו, כי בכל רגע הוא מקיים מצוה, עיי״ש בדבריו.

ומכאן הביאו האחרונים הרבה ראיות לחקירה זו אי מצות מילה הוא דייקא מעשה המילה, או שיהיה מהול, והנפק״מ בנולד מהול, והגאון מראגאטשאוו בס׳ צפנת פענח מחדש שיש ב׳ חלקי המצות, וברכת להכניסו עושין על המצוה להיות מהול, וע״כ מברכין אותה לאחר המילה דייקא, והדברים עתיקין.

אויב אן ׳לשבת׳, איז עס נאר א מעשה המצוה, און א אונם איז פטור.

מיט דעם קען מען פארענטפערן דעם קדושת לוי׳ם קשיא, אז אויב איך האלט כבתה זקוק לה איז פשט אז ס׳איז א תכלית׳דיגע מצוה, איז נישטא קיין פטור פון ׳אונס׳, ווייל מ׳דארף דאך האבן דעם אור.

רבינו: ס׳איז אינטערסאנט דער מנחת חינוך (מצוה א׳ אות ח׳) רעדט לגבי מצוה הבאה בעבירה, אז ס׳איז דא א גרויסע שאלה – ס׳זאל נישט פארקומען – אז איינער האט מוליד געווען א ממזר, צי ער האט מקיים געווען די מצוה פון ׳פריה ורביה׳, ס׳איז דאך א מצוה הבאה בעבירה, ווייל ער זאגן אז וויבאלד ס׳איז דא א קינד אויף די וועלט, און דארט ווי די תכלית המצוה פון פריה ורביה, ס׳זאל זיין קינדער, קען מען נישט אוועק נעמען די מצוה, נאר ביי א לולב וואס מ׳דארף נעמען א לולב און עם שאקלען, זאג איך אז דו האסט נישט געשאקלט, אבער ביי א ממזר, ווי אזוי קען איך זאגן אז ס׳איז נישטא קיין מצוה, ממילא איז נישט שייך צו זאגן ביי פריה ורביה דאס ענין פון מצוה הבאה בעבירה, ער ברענגט דארט די סברא פונעם מהרי״ט אלגאזי.[6]

האדמו״ר הרמ״ד: כ׳דערמאן זיך אז כ׳האב געהערט פונעם זיידן ז״ל (כ״ק אדמו״ר מהר״ש מבאבוב) אז דער הייליגער דברי חיים האט אמאל געזאגט ׳כ׳האב נאכנישט געטוהן קיין איין מצוה... נאר איך קען נישט זאגן אזוי, ווייל כ׳האב דאך קינדער׳, מיט דעם פארשטייט מען פשט... ווייל די קינדער זענען דא.

רבינו: ער האט געזאגט אז ער האט נישט געטוהן קיין מצוה, ווייל מצוות צריכות כוונה (עי׳ בדרך פיקודיך בהקדמה).

הגרש״ז: ס׳איז זייער אינטערסאנט, אין חובת הלבבות (השער השביעי שער התשובה פרק ט׳) ווען ער רעדט פון עבירות וואס מ׳קען נישט תשובה טוהן אויף זיי, גיט ער די משל, למשל מי שהוליד ולד ממזר, זאגט דער חובת הלבבות, דו זאלסט תשובה טוהן בשלימות, און דער אויבערשטער וועט שוין העלפן אז ער וועט דעם קינד מעביר זיין.[7]

רבינו: מ׳באנוצט זיך (עי׳ מנחת חינוך מצוה ט׳ – מצות עשה דתשביתו – אות ג׳) מיט די סברא פונעם מהרי״ט אלגאזי ביי פארשידענע מצוות, אז נישט איבעראל איז דא די פסול פון מצוה הבאה בעבירה, ווייל וואו די תכלית פון די מצוה אז ס׳זאל עפעס ארויסקומען פון דעם, איז נישטא ביי דעם מצוה הבאה בעבירה, ווייל די תכלית איז געשען.[8]

רבינו כיבדו לברך על הפירות

האדמו״ר הרמ״ד: יעצט (יום ו׳ טבת) איז דאך די יארצייט פונעם הייליגן שינאווער רב ז״ל. נאכץ צאנזער רב׳ם פטירה, וואס איז געווען די יחם פון קדושת יו״ט קיין שינאווא (אל בנו הגה״ק הדברי יחזקאל ז״ל)?

רבינו: ער איז נאר איינמאל געפארן קיין שינאווא, ער פלעגט דאך פארן קיין צאנז, און אין צאנז – האט ער געזאגט אז – ער האט זיך קיינמאל נישט אראפ געזעצט ביים טיש, נאר ער איז געשטאנען. ווען דער דברי חיים האט געפירט טיש פרייטיג צונאכט׳ם האט ער געגעסן מיטן עולם, און ביים שינאווער רב אויך, און ביים זיידן (מרן הגה״ק בעל עצי חיים ז״ל) איז אויך געווען אזוי, ווען דער זיידע האט געפירט טיש פרייטיג צונאכט׳ם, האבן אלע געסט

6

וז״ל המהרי״ט: אמנם ראיתי לרבינו הרמב״ן בחידושיו שם (יבמות כב.) וכן הרשב״א וכן הריטב״א בחידושיהם שם שהביאו לשון הירושלמי כן וז״ל, ובירושלמי אמרינן בנו הוא לכל דבר ואפילו לפריה ורביה ולשניה, לומר שאפילו שהוא ממזר גזרו בו שניות וקיים מצות פריה ורביה ע״ל, מוכח מדבריהם דגרסתם בירושלמי אינו בלשון בעיא כי אם בפשיטות ס״ל לרבי בון דקיים פריה ורביה, ומשו״ה הביאו כן להלכה דקיים פריה ורביה, ואולם הרי״ף והרמב״ם והרא״ש השמיטו הירושלמי.

וי״ל דאיך אפשר דס״ל להירושלמי בפשיטות דיצא ידי פריה ורביה, כיון דהא קי״ל מצוה הבאה בעבירה אפילו בדיעבד לא יצא ידי חובתו, כדאמרינן בריש פרק לולב הגזול (דף ל.) דמטעם זה לולב הגזול פסול מטעם מצוה הבאה בעבירה, וכן כל מצות שבתורה וכ״ש מצוה הבאה בעבירה דערוה החמורה וגדולה כזו, דפשיטא דכל דזה הבן נעשה וגולד בעבירה לא יצא ידי חובת מצות פריה ורביה, עיי״ש שמאריך להקשות ולבאר שבוודאי הוי מצוה הבאה בעבירה, ולבסוף מסיק שאפשר ליישב דבריהם דאירי בבא עליה באונס, שאז י״ל שקיים מצות פרי׳ ורבי׳.

7

דהמשנה במס׳ חגיגה (דף ט.) אמר רבי שמעון בן מנסיא מעוות לא יוכל לתקון זה המוליד בן ממזר, ורש״י שם מבאר שהביא פסולין בישראל ויהא זכרון לעוונו, לפיכך אין עוונותיו נמחקין בתשובה, וכ״כ התוס׳. אמנם בס׳ ארחות צדיקים (שער התשובה) משמע שאם יחזור בתשובה גמורה הקב״ה יסלק את הממזרים, ועי׳ עוד בדברי הרמ״א בס׳ תורת העולה (ח״ג פרק ע״ז) והמהר״ל בנתיבות עולם (נתיב התשובה פרק ה׳) שכתבו שמועיל תשובה גם בזה.

8

עיי״ש במה שכתב המנחת חינוך לחקור בדין תשביתו, אם היא בשב ואל תעשה, או דווקא בקום ועשה, וכתב דהנפק״מ בדבר אם השבית את החמץ ע״י שאכלו, דאם נאמר דהמצוה הוא בקום ועשה, לא קיים בזה מצות תשביתו, כי הוי מצוה הבאה בעבירה, אבל אם המצוה הוא בשב ואל תעשה, א״כ אפילו אם אכלו, מכיון שהחמץ אינו ברשותו קיים את המצוה.

וואס זענען געקומען אויף שבת מיטגענעמען, אזוי ווי ביי שלש סעודות, און אזוי איז געווען אין צאנז אויך, אזוי איז געווען די צורה פון א טיש.

און ווען דער קדושת יו"ט איז געווען אין שינאווא, איז אויך געווען אזוי, אז ער האט מיטגענעמען ביים טיש, אבער קידוש האט נאר דער שינאווער רב געמאכט, און יעדער האט יוצא געווען פון אים, נאך קידוש, האט זיך דער שינאווער רב אויסגעדרייט צום קדושת יו"ט און געזאגט, 'סיגוטער רב, מאכט'ס קידוש', האט דער קדושת יו"ט געזאגט, 'כ'האב אינזין געהאט יוצא צו זיין', האט דער שינאווער רב אים צוריק געזאגט, 'איך האב אינזין געהאט אייך נישט מוציא צו זיין', האט ער זיך אויפגעשטעלט און געמאכט קידוש.

וועגן דעם איז ער מער נישט געפארן – ער האט געזאגט – 'אז מ'פארט צו א רבין'ן דארף מען האבן התבטלות, דער שינאווער רב מאכט א עסק פון מיר, קען איך מער נישט קומען'.

דער זיידע – דער עצי חיים – איז געווען אין שינאווא, דער קדושת יו"ט האט אים געשיקט אלץ קינד קיין שינאווא, און שפעטער אלץ יונגערמאן איז ער אויך געפארן עטליכע מאל קיין שינאווא.

וועז דער זיידע פלעגט קומען פון סיגוט, האבן אידן מיט געשיקט מיט אים קוויטלעך צום שינאווער רב, דער שינאווער רב איז שוין דעמאלטס געווען לעת זקנתו – ס'דארף צו זיין שנת תרנ"ח, ווייל דער זיידע האט התונה געהאט שנת תרנ"ו, און פון נאך די התונה איז געווען נאר דריי יאר וואס דער שינאווער רב האט נאך געלעבט (שנלב"ע ביום ו' טבת תרנ"ט) – וועז ער האט איבערגענעמען פארן שינאווער רב די קוויטלעך, זאגט אים דער שינאווער רב, 'איך האב נישט קיין כח, איך וועל זיך גיין אראפ לייגן', ער האט געהאט אין שטוב א דיוואן – ווי מ'רופט עם היינט א קאוטש – 'גיב מיר אהער די פדיונות, און דו ליין מיר פאר די קוויטלעך', דער שינאווער רב האט זיך אראפ געלייגט, און געזאגט, 'דו ליין מיר פאר די קוויטלעך', די חסידים האבן געזאגט אז דאס איז א סמיכה, דאס וואס ער האט אים געהייסן פארלייענען די קוויטלעך.

נעבן סיגוט איז בערבעשט, און דער רב רבי רפאל גראס איז געווען א שינאווער חסיד, ער איז געווען א גאליציאנער, א מעליצער, און איז געפארן קיין שינאווא. אז מ'פארט פון בערבעשט – וואס איז א דארף נעבן סיגוט – פארט מען אריין אין סיגוט, נעמען פון דארט די באהן צו פארן קיין שינאווא, איז ער אריינגעקומען צום קדושת יו"ט – דער קדושת יו"ט איז אים געווען א פעטער, ווייל רבי רפאל איז געווען א איידעם ביים וואלאווער רב, רבי יוקל (הגה"ק רבי ישראל יעקב יוקל ז"ל, בן הגה"ק רבי שמואל מגארליין ז"ל, התנו של דודו אחי אביו מרן הייטב לב ז"ל) ער איז געווען א שוואגער מיטן קדושת יו"ט, און דער קדושת יו"ט האט אים זייער מכבד געווען.

ער פלעגט אריינצוקומען ליל שישי צום קדושת יו"ט, און א גאנצע נאכט האבן זיי געלערנט, און אינדערפרי איז ער אהיים געפארן, ער האט געהאט זייער געלונגענע קינדער און אלע זענען געווען זייער נאנט צום קדושת יו"ט.

והמשיך רבינו: בקיצור, ווען רבי רפאל איז געקומען אדער געפארן קיין שינאווא איז ער געווען ביים קדושת יו"ט, האט ער אים געזאגט, 'זייער גלייך טוהסטו, איך העט ווען אויך געפארן, נאר אז איך פאר, מאכט ער פון מיר א עסק, וועגן דעם קען איך נישט פארן'.

דער רבי רפאל האט געהאט זייער א אינטערסאנטע מעשה מיטן שינאווער רב, כ'האב געהערט פון טאטן ז"ל די מעשה, דער וואלאווער רב רבי יוקל (הותנו של הגה"צ ר' רפאל הנ"ל) איז געווען רב אין בערבעשט, און ווען זיין פאטער רבי שמואל איז אוועק, איז רבי יוקל געפארן קיין גארליץ (להיות שם ממלא מקום אביו ברבנות), האט ער אריינגעשטעלט זיין איידעם רבי רפאל גראס אין בערבעשט, ער זאל זיין דארט דער רב אנשטאט איהם.

דארט איז געווען א ראש הקהל וואס האט איהם נישט געוואלט, נאר – כ'מיין – ער האט געוואלט אז דער זוהן דער לאפושער רב (הגה"צ רבי משה דוד טייטלבוים ז"ל) זאל זיין דארט רב.

דער ראש הקהל האט עם נישט מוחל געווען, און האט איהם אויסגעטיילט גרויסע צרות – אינדערהיים אז דער ראש הקהל האט געוואלט, האט ער געקענט אויסטיילן ביטערע צרות, אז ער האט געוואלט האבן א ישיבה, האט ער אים נישט גלאזט, ער האט אים אלץ געשטערט.

דער רבי רפאל איז געווען א שינאווער חסיד – ער איז געקומען פון מעליין – און ער האט געהאט א ברודער רבי נפתלי, זייער א שטארקער שינאווער חסיד. אמאל איז ער – רבי רפאל – געווען זייער דערביטערט פון די קווטשערייען וואס מ'האט איהם אזוי געקווטשט, האט ער געשריבן א בריוו פאר זיין ברודער, 'וועז דו פארסט

אריין קיין שינאווא זיי מיך מזכיר פארץ שינאווער רב', און ער זאגט אזוי, וואס איז די כח פונעם ראש הקהל? ווייל ס'גייט איהם גוט, ער איז מצליח אין די געשעפטן, במילא האט ער צייט צו רודפ'ן דעם רב, אז דער שינאווער רב וועט ווען, קען ער אים א דרוק טוהן אין זיינע געשעפטן, וועט ער האבן צו טוהן מיט זיך, וועט ער האבן אייגענע דאגות, וועט איהם זיין קאפ ליגן אין אנדערע זאכן, וועט ער איהם צורוה לאזן, במילא בעט ער דעם שינאווער רב ער זאל זעהן עפעס צו טוהן.

רבי רפאל'ס ברודער האט באקומען דעם בריוו, און ער איז געפארן קיין שינאווא, דער שינאווער רב האט דאך געקענט דעם רבי רפאל – ער איז געווען זייער א דערהויבענער איד – זאגט דער שינאווער רב 'לאמיר זעהן דעם בריוו', האט ער געוויזן דעם בריוו. דער שינאווער רב איז געווארן זייער צוקאכט, און ארויפ געלייגט די האנט אזוי, נאכדעם רופט ער זיך אן 'מ'קען דעם איד גארנישט טוהן, ער איז א גרויסער מכנים אורח, ער האט א אפענע שטוב, אזא איד קען מען נישט טשעפען! שרייב פאר רבי רפאל אז ער זאל פראבירן זיך איבער בעטן מיט אים, אפשר וועט עס גיין'.

דער ברודער האט אוועק געשריבן פאר רבי רפאל די גאנצע מעשה, וועז רבי רפאל האט באקומען דעם בריוו האט ער געזעהן אז דער שינאווער רב זאגט איהם אז ער האט נישט קיין ברירה, און די עצה איז אז ער זאל פראבירן זיך איבער בעטן, האט ער אריבער גערופן דעם ראש הקהל, און אים פארציילט די גאנצע מעשה – דער שינאווער רב האט איהם נישט געקענט – אז דער שינאווער רב האט פראבירט צו גיין אנטאפן, אבער ער האט געזעהן אז אזא איד קען מען גארנישט טוהן ווייל ער איז א מכנים אורח.

דעם איד איז עס נישט גוט געווארן, ער האט פארשטאנען אז דער שינאווער רב איז אים נאכגעגאנגען און איהם געווארט... נאר ס'איז איהם יעצט געראטן, איז ער ניצול געווארן, האט ער זיך דערשראקן, און זיך איבער געבעטן מיטן רב און איז געווארן זיין ידיד.

האדמו"ר הרמ"ד: הלמתים תעשה פלא?!. דאם איז א פלא, אז ער האט אויסגעגליכן, און איז געהאלפן געווארן.

רבי נפתלי (אחי הגה"צ רבי רפאל) איז אויך געווען א געהויבענער איד, ער איז געווען א בעל הבית, און מ'האט געזאגט אז נאכ'ן פטירה פונעם שינאווער רב, איז רבי נפתלי געווען ביי רבי משה'לע שינאווער, האט ער איינמאן געזעהן ס'חלש'ט ביים טיש, ווייל ער האט געזעהן דעם שינאווער רב ז"ל.

די ענגלענדער משפחה זענען אייניקלעך פון דעם רבי נפתלי.

רבינו: רבי משה ארי' דער ראש הקהל אין סיגוט איז אים אמאל שלעכט געווארן ביי די הקפות פונעם קדושת יו"ט, און מ'האט אים דערמינטערט, זאגט אים דער קדושת יו"ט ס'האב נישט געווואוסט אז איר זענט אזא בטלן, אז מ'זעהט דעם טאטן (מרן הגה"ק הייטב לב ז"ע) דארף שלעכט ווערן...'.[9]

האדמו"ר הרמ"ד: כ'פארשטיי אז עס ווערט שפעט צו מנחה.

רבינו: יא, כ'האב פארגעסן צו קוקן אויפן זייגער, כ'דאוון יעצט דא.

ונפרד רבינו ממנו בברכה: הצלחה רבה מיט אלעם גוטם, א געזונטן ווינטער.

האדמו"ר הרמ"ד: אמן, והמברך יתברך מיט שמחה ונחת, דער אויבערשטער זאל העלפן טאקע אז זכות אבות זאל מגין זיין, מ'זאל זעהן דורות ישרים ומבורכים לתפארת האבות הק'.

---

9 עי' בס' אלה מסעי מה שסיפר מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל, כי מרן הייטב לב ציוה לפני הסתלקותו כי האיש אשר יזכה לראותו אחר פטירתו, יקברוהו אצלו בתוך האוהל, ויהי ביום שמחת תורה עת ערך מרן הקדושת יום טוב את ההקפות בלהט יקוד אש כדרך אבותיו הקדושים, גליא לדרעיה והזכיר את מאמר הזוה"ק הידוע (פ' פנחס דף רי"ט), אשר היה מרגלא בפומא דרבותינו הקדושים להזכירו בעת ההקפות, דבעידן חדוותא מגרש הקב"ה את האבות מגן עדן שיבואו לקחת חבל בשמחת צאצאיהם, ונענה מרן הקדושת יום טוב ואמר, שישו ושמחו בשמחת התורה כי אבא מארי והסכא קדישא הם בתוכינו, ושוב התחרט על פליטת הפה והתנצל כי הזכיר רק שיגרא דלישנא שהיה אביו הקדוש רגיל לומר, ואמר שאנחנו אין אנו במדריגה כזו לראותם בעו עינינו, אלא שאנו מאמינים באמונה שלימה שהם נמצאים בתוכינו, ונענה ע"ז רבי משה ארי' פריינד זצ"ל הראש הקהל דק"ק סיגוט, אבי הרה"ק מנאסאד, אשר היה ידוע בצדקתו ופרישותו, "אתכם החסידים הוא יכול לרמות, אבל לא אותי, הלא אני רואה את הרב ז"ל כאן", וכאשר נסתלק רבי משה ארי', אמר מרן הקדושת יום טוב, אשר באמת לפי צוואת הייטב לב צריכים להניחו אצלו בתוך האוהל, אמנם דא עקא שהדורות הבאים לא ידעו שמפני כך נקבר ליד הייטב לב מפני שהוא היה רבי משה אריה, אלא יחשבו שכך הוא המנהג להניח את הראש הקהל אצל הרב, ולכן אמר להניחו מחוץ להאוהל נוכח קברו של הייטב לב וחלון יהיה פתוח מעל קברו לתוך האוהל הקדוש, ואח"כ יבנו אוהל קטן על קברו, וזה יהיה נחשב כמו שמונח אצל הייטב לב.

ביקור כ"ק אדמו"ר מפאריסוב שליט"א

מעיה"ק ירושלים ת"ו

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א – בוויליאמסבורג יע"א

ליל ב' דחנוכה תשע"א לפ"ק

רבינו: שלום עליכם, ווען איז מען געקומען?

האדמו"ר מפאריסוב: נעכטן ביינאכט.

רבינו: הייסט דאס אז נר חנוכה האט מען געצינדן דאהין?

האדמו"ר מפאריסוב: יא.

הגה"צ אב"ד דקהלתינו ווילי אמסבורג שליט"א: אין ארץ ישראל צינדט מען אינדרויסן אויף די גאס? [דהיינו על פתח הבית לצד החצר]

האדמו"ר מפאריסוב: די ליטווישע אידן.

רבינו: אין גמרא (שבת כא:) שטייט על פתח ביתו מבחוץ, האט מען געצינדן אין חצר, זאגט רש"י (ד"ה מבחוץ) נישט ביי די פתח החצר צו די גאס, נאר אין חצר, אזוי איז דער לשון אין די גמרא על פתח 'ביתו' מבחוץ, און נישט על פתח 'חצירו' ולחוץ, אזוי איז געווען דער מנהג בימי חכמי הש"ס, אז מ'האט געהייסן צינדן על פתח ביתו מבחוץ.

אין זייערע צייטן איז דאך אזוי געווען, אז פאר יעדן הויז איז געווען א חצר, האט מען געצינדן אין חצר, און נישט אין רשות הרבים.

האדמו"ר מפאריסוב: אזוי האבן זיך געפירט די אלע אלטע ליטווישע אידן אין ירושלים, ביים טיהר פון חצר.[10]

אב"ד דקהילתינו וומסב"נ: תוס' (ד"ה מצוה) זאגט אז מ'זעהט אין די גמרא (שם דף כג.) חצר שיש לה שני פתחים צריכה שתי נרות.

רבינו: יא, פון דארט ברענגט תוס' א ראיה אז מ'צינדט ביים טיהר פון חצר.[11]

אב"ד דקהילתינו וומסב"נ: און די לשון פתח 'ביתו' מבחוץ, איז ביי א אופן וואו ס'האט נישט געשטאנען נישט געהאט קיין חצר [רק הבית עומד סמוך לרשות הרבים (כ"כ התוס' שם)].

האדמו"ר מפאריסוב: ס'איז דא די בריסקער'ס וואס זיי צינדן ביי די טויער פון די גאס (כמבואר בשו"ע סי' תרע"ח ס"ה).

רבינו: אזוי ווי תוס' זאגט א ראיה פון חצר שיש להם שני פתחים (וכ"ה בשו"ע סעיף ח').

אב"ד דקהילתינו וומסב"נ: דאס איז ביי אלע ליטווישע, צי נאר ביי די בריסקער?.

רבינו: נאר די בריסקער תלמידים.[12]

אינדערהיים האט קיינער נישט געצינדן אין די גאס – כ'מיין אין די הויף – אין אייראפע איז עס קיינמאל נישט געווען.[13]

---

10 הנה בשו"ע (סי' תרע"א ס"ה) נפסק שנר חנוכה מניחו על פתח הסמוך לרשות הרבים מבחוץ וכו', ובשעת הסכנה מניחו על שולחנו ודיו. ובס' העיטור (בהל' חנוכה) מובא שהיות שבשעת הסכנה כבר נהגו להדליק בפנים, כבר נמשך המנהג אפילו אחר שכבר חלפה הסכנה, ומדליקין בפנים. אמנם האור זרוע (הל' חנוכה אות שכ"ג) תמה ע"ז וכותב 'האידנא דליכא סכנה לא ידענא מאי טעמא אין מדליקין בחצירות.

ובדרכי משה (סק"ב) מביא בשם רבינו ירוחם שכשיש ששה גבים מדליקין בפנים, ובשו"ת אמרי נועם (ח"ב סי' כ"ב) מביא הלשון של מגילת תענית שאם מתירא מן הלצים גם מדליק בפנים.

אמנם תלמידי הגר"א כשהגיעו לא"י ועוד גדולי ירושלים ובתוכם המהרי"ל דיסקין, הגאון רבי יוסף חיים זאנענפעלד, והגרי"ז מבריסק זצ"ל הדליקו בחוץ.

ועיין בקונטרס חנוכה ומגילה שמביא בשם הגרי"ז מבריסק שדייק מלשון הרמב"ם שכל התקנה של מניחו על שולחנו היינו דייקא בזמן הסכנה ממש, וכן כ' בביאור הגר"א (סי' תרע"ה ס"א) שאם הדליק בשעת התקנה על שולחנו לא יצא י"ח.

אך המהר"ל (נר ישראל י' ז) דחה סברא זו, וכן נהגו כל החסידים להדליק במשך הדורות עד היום הזה בפנים.

11 וזהו המחלוקת בין רש"י ותוס' דרש"י סבר שמדליקין בפתח הבית לצד החצר, וכן היא שיטת הרמב"ם (פ"ג ה"ג מהל' חנוכה), ושיטת התוס' שמדליקין בפתח החצר לצד הרחוב, וכן נפסק בטוש"ע (סי' תרע"א ס"ב).

וכס' האחרונים דנו לשיטת תוס' אי עשה כרש"י והדליק וניכר ברה"ר וודאי יצא דלא גרע מחלון, אבל לשיטת רש"י אי עשה כתוס' אולי לא יצא דהוי כמדליק באמצע הרחוב, ואינו מדליק בביתו, ועיקר ההיכר הוא לבני ביתו לשיטת רש"י, וצ"ע.

12 דהחזו"א הורה שהיות שבומנינו אין החצר משמש לתשמיש של דירה, אין להם דין חצר, וא"א להדליק בשער החצר, אלא בשער הבית לצד החצר, וכ"כ בספרו (או"ח סי' ס"ה סקנ"ב) לענין שיתופי מבואות, דבעינן שיהיה חצירות פתוחות לתוכה ואין להם דין חצר, ועיין בס' מועדים וומנים (ח"ו סי' פ"ו) בשם הגרי"ז מבריסק שפקפק מאוד בד' החזו"א, והוא סבר שלחצרות שלנו יש להם דין חצר, וע"כ הורה להדליק בשער החצר לצד הרחוב, עיי"ש באריכות.

האדמו"ר מפאריסוב: היינט אויך נישט.

רבינו: יא, מ'האט נאך אין ערגעץ נישט געהערט פון דעם.

האדמו"ר מפאריסוב: כ'געדענק אז דער מונקאטשער רב (נימוקי או"ח סי' תרע"א) האט א שמועס וועגן דעם.[14]

אב"ד דקהילתינו ומסב"ג: וואו האט מען יא געצינדן ביים פענסטער, אדער ביים טיהר?

האדמו"ר מפאריסוב: ס'איז געווען וואס האבן געצינדן ביים פענסטער, און ס'איז געווען וואס האבן געצינדן ביים טיהר, די אלטע חסידישע אידן האבן געצינדן אין שטוב.

רבינו: ביים טיהר, אזוי איז אויך געווען אינדערהיים. היינט אז מ'גייט אין די גאס זעהט מען אז ס'איז דא וואס צינדן ביים פענסטער.

האדמו"ר מפאריסוב: ס'וועגדט זיך אז מ'האט א משפחה.

רבינו: יא, און ווייל נאך דארפן צינדן, און נישט אלע קענען צינדן ביים טיהר, דעמאלטס צינדט מען ביים פענסטער (כ"ה בשו"ע שם סעיף ז'), מ'זעהט אזוי אז אידן צינדן טאקע ביים פענסטער צו די גאס.

א' הנוכחים: און די בריסקער"ס האבן אינדערהיים (במקומות מושבותיהם באייראפע) אויך געצינדן אינדרויסן?

רבינו: ניין, כ'גלייב נישט, נאר אין ארץ ישראל, דארט האט מען זיך נישט געטרויעט און מ'האט נישט געקענט, ס'איז געווען שטארק קאלט, אין אייראפע און אין אלע מקומות.[15]

*

האדמו"ר מפאריסוב: דער בית ישראל דער גערער רבי האט געצינדן אויף א קליינטשיגע בלעבענע מנורה, און כ'האב נישט געוואוסט וואס דאס איז, קיינער קען אים נישט מאכן א מנורה? נאר ס'איז געווען פונעם רבי'ן ר' זושא.

רבינו: אזוי? רבי'ן ר' זושא'ס א מנורה?

האדמו"ר מפאריסוב: יא, פון בלעך, א קליינטשיגע מנורה.

דער בעל התניא האט געדארפט האבן עפעס א ישועה, האט מען אים געזאגט אז דער רבי ר' זושא שטייט אויף חצות, און ער בעהט דעמאלטס – יעדן חצות – וקרבתנו מלכינו לעבודתיך, און ער פלעגט מאריך זיין די תפילה, און דעמאלטס – די תלמידי המגיד האבן אים אזוי געזאגט – עפנט מען אין היכל די טויערן, און ער קען אלעם אויספויעל'ן, זאל זיך דער בעל התניא דעמאלטס אנטרינקען, ער האט געהאט א שטארקן קשר מיט'ן רבי'ן ר' זושא.

רבינו: דער בעל התניא האט דאך געזומען א הסכמה אויפן ספר פונעם רבי'ן ר' זושא.[16]

---

13 עיין בס' ליקוטי מהרי"ח שכתב "ראיתי לגאונים וקדושים שאף שהיה להם חלון לרה"ר, מ"מ הדליקו בטפח הסמוך לפתחו", וע"ע בספה"ק בני יששכר (מאמר ב' אות מ"ו) שכתב ליישב מנהגינו בזה.

14 עיי"ש שאחר שהאריך ליישב למה לא יקיימו עתה המצוה כתיקונה להדליק מבחוץ, כתב עוד שלזקינו הבני יששכר היה מוכן עששית של כסף עם זכוכית ובתוכה מנורת כסף להדליק נר של חנוכה, ואמר שכאשר יבוא משיח צדקינו יהיה לו כלי מוכן להדליק המנורה בחוץ, עיי"ש.

15 כ"כ בערוך השולחן (סי' תרע"א סכ"ד) וז"ל: והנה עתה אין אנו מדליקין בחוץ ואף שאין סכנה אצלינו, מכל מקום כמעט הוא מהנמנעות מפני שבכל המדינות שלנו ימי חנוכה הם ימי סגרור גשם ושלג ורוחות חזקים ואי אפשר להניחם בחוץ, וכו', ולכן כולנו מדליקים בבית, עיי"ש.

ועיין בס' משולחן מלכים (ה"א) בשיחת רבינו שליט"א עם הגאון רבי אליקים שלעזינגער שליט"א שסיפר לרבינו שהגרי"ז מבריסק היה מדליק בעיר בריסק בפנים, ובירושלים שינה והדליק בחוץ, עיי"ש באריכות תוכן השיחה.

16 וז"ל הרה"ק בהסכמה על ספר התניא: הנה בראותי את הכתבים של הרב האי גאון איש אלקים קדוש וטהור אספקלריא המאירה וטוב אשר עשה ואשר הפליא ה' חסדו ונתן בלבו הטהור לעשות את כל אלה להראות עם ה' דרכיו הק'. ורצונו היה שלא להעלות את הכתבים ההם לבית הדפוס מחמת שאין דרכו בכך. רק מחמת התפשטות הקונטרסים ההם בקרב כל ישראל בהעתקות רבות מידי סופרים משונים ומחמת ריבוי העתקות שונות רבו הט"ס במאד... ושומע לדברי אלה יבא עליו ברכת טוב. הכ"ד הדורש זאת לכבוד התורה היום יום ג' שנכפל בו כי טוב פ' תבא שנת פדותינו לפ"ק. הקטן משולם זוסיל מאניפאלי.

ובס' בית רבי (פכ"ו בהערה א') מביא שכשהרבי ר' זושא היה צריך לכתוב הסכמה לספר התניא, ציוה להביא לו נייר לכתוב ההסכמה, וכשהביאו לו אמר מה יספיק זה על מה שצריך לכתוב, הביאו לו עוד נייר, והביאו לו עוד ועוד, והוא צעק בקול שאין זה מספיק, אח"כ אמר, כיון שכל הניירות שבעולם לא יספיקו על מה שצריך לכתוב, א"כ אכתוב בקצרה, ואז כתב ההסכמה הנ"ל.

ועיי"ש עוד (פכ"ה) מגודל הידידות ששררה בין הרר"ז לבעל התניא, ופע"א בהיותם במעזריטש הלך הבעל התניא לקבל פני הרר"ז, נענה הרר"ז ואמר, הנני מתייראַ מאוד כי נשמה דאצילות באה אלי.

האדמו"ר מפאריסוב: ס'איז דא אין די צוואה וואס דער מגיד האט אנגעזאגט דעם בעל התניא, ער זאל האבן ספעציעל א קשר מיט"ן רבי"ן ר' זושא.

והמשיך לספר: האט ער זיך אונטער געריקט צום רבי"ן ר' זושא, און ווען ער האט געזעהן אז ער הייבט אן צו זאגן "וקרבתנו מלכינו לעבודתיך", האט ער פארשטאנען אז יעצט איז די ריכטיגע צייט, איז ער צוגעגאנגען צו אים און האט זיך מזכיר געווען בייי אים, און גלייך האט ער געהאט א ישועה.[17]

*

וידיברו אודות האכסניא בבארא פארק

האדמו"ר מפאריסוב: כ'האב געזעהן עפעס מנהגים וואו מ'פלעגט נישט מקפיד זיין וועגן די עשרה טפחים (שכתוב בשו"ע שם סעיף ו' ומצוה להניחו למטה מי' טפחים), און איך פארשטיי נישט פארוואס?

רבינו: מ'האט יא מקפיד געווען, מ'האט געהאלטן אז מ'האט געלייגט די מנורה ס'זאל זיין אונטער צעהן טפחים, אבער די פלאם – פונקט פארקערט – העכער ווי צעהן טפחים, אזוי איז געווען.[18]

כ'געדענק ביים פעטער ז"ל איז אויך אזוי געווען, די מנורה איז געלייגן אויף א קליין בענקל אז וואו מ'האט געצינדן איז געווען העכער ווי צעהן טפחים.

רבינו: ביים פעטער ז"ל אינדערהיים איז אויך אזוי געווען, און ביים זיידן ז"ל איז אויך אזוי געווען, אז מ'האט געצינדן העכער פון עשרה טפחים, מ'האט אפגעלערנט אז די מנורה זאל זיך אנהייבן למטה מעשרה טפחים, כ'האב געהערט דעם טאטן ז"ל רעדן פון דעם.

האדמו"ר מפאריסוב: כ'האב געקלערט אז די וואס צינדן ביי די פענסטער, צינדן דאך למעלה מעשרה.

רבינו: זיי קענען דאך נישט אנדערש, זיי צינדן דאך צו די גאס.

דער זיידע האט נישט געצינדן אין בית המדרש, נאר ער האט געהאט א גרויסע שטוב – ס'איז געווען א קליינע שטוב און א גרויסע שטוב – האט דער זיידע געצינדן אין שטוב.

דער פעטער ז"ל פלעגט אויך אזוי צו צינדן, ער האט דאך געוואוינט אויבן, און האט געהאט א קליין בית המדרש אין שטוב, האט ער דארט געצינדן, ס'איז געווען א קליין מקום, און מ'האט זיך דארט אריין געשטויסן.

ער האט זיך שטארק געישוב'ט, ביז ווילאנג ער איז געגאנגען אין בית המדרש צינדן, דאם ערשטע יאר ווען ער האט געצינדן אין בית המדרש, ווען ער איז אהיים האט ער געצינדן נאכאמאל אינדערהיים, אזוי האט ער געטוהן דאם ערשטע יאר.

האדמו"ר מפאריסוב: מיט א ברכה?

רבינו: ניין, אינדערהיים האט ער געצינדן נישט מיט א ברכה.

האדמו"ר מפאריסוב: כ'האב אמאל געזעהן ביים מונקאטשער רב א שמועס וועגן דעם.

א' הנוכחים: ער האט זיך נאכגעפרעגט – ביי אפאר אידן, ר' שלמה גפן און נאך – ווי אזוי ס'איז געווען אין בעלזא, האט מען אים געזאגט אז אין בעלזא האט מען גצינדן אין בית המדרש, און ער האט זיך פארלאזט אז מ'האט געפירט טיש, ווייל ס'איז געווען סכנת נפשות (מגודל הלחץ זו הדחק) ס'איז געווען שנת תשכ"ה.

רבינו: יא, ער איז געווען שטארק נבוך אין דעם, איז דאם ערשטע יאר האט ער נאכדעם איבער גצינדן אינדערהיים.

אב"ד דקהילתינו וומסב"ג: מ'האט געמאכט א ספעציעלע טיהר אין בית המדרש, נעבן ארון קודש איז געווען די טיהר (בכדי שיוכל שם להדליק את הנרות).

וכן אחר הסתלקותו של המגיד הק' ממעזריטש בעיר אניפאלי נשאר שם הבעל התניא לקבל מרות מהרה"ק הרבי ר' אלימלך, ושם נתיידד ביותר עם הרר"ז, וכן אח"כ הגיע הרר"ז כמה פעמים לבקר את הבעל התניא, וכן כשהרר"ז היה חולה כמה חדשים נסע הבעל התניא לשמשו, ע"ש.

17 יש לציין שבס' מאמר מרדכי - סלאנים (ע' פ"ה) מובא בנוסח אחר שהבעל התניא היה פעם במעזריטש אצל רבו הק' המגיד ונתקשה באיזה רמב"ם, ועמל הרבה להבינו ולא עלתה בידו, וסיפרו לו על הרר"ז שדרכו בקודש לקום בחצות הלילה ועומד על יד השולחן ומתחנן ואומר: רבונו של עולם קרבני נא אליך, ואז נפתחים לפניו כל השערי תורה.

וכששמע הבעל התניא את זה ישב והמתין לאותו זמן, כשהשכים הרר"ז ואמר את הדברים האלה, ניגש והציע לפניו את קושייתו בדברי הרמב"ם, ותיכף ומיד הסביר לו הרבי ר' זושא את הפירוש, ומני אז היה הבעל התניא כותב על הרבי ר' זושא "שר התורה".

18 עיי' בס' לקט יושר בשם רבו התרומת הדשן שאם תחתון של נר תוך י' טפחים, אע"פ שהעליון גבוה הרבה אין בכך כלום, וכ"כ בשע"ת בשם סדר היום.

רבינו: ס׳איז געווען אסאך מנהגים ביים צינדן, דער ייטב לב האט געצינדן אנגעטוהן מיט א שטרייטמל, דער קדושת יו״ט האט נישט געוואלט אנטוהן א שטרייטמל.

האדמו״ר מפאריסוב: ער האט נישט געזאגט פארוואס?

רבינו: ער האט יא עפעס געזאגט... ער האט געזאגט אז ׳דער טאטע האט געצינדן מיט א שטרייטמל, ווייל ס׳איז געקומען א עולם, אבער איך וויים דאך נישט אז ס׳וועט קומען צו מיר א עולם׳, ס׳זעהט אוים אז ס׳איז געווען אזוי געזאגט (ונראה שהי׳ מסתיר את הטעם האמיתי).

האדמו״ר מפאריסוב: וואם האט עם מיטן עולם?

רבינו: יא, וואם האט עם מיטן עולם?!, און אויך נאכדעם ווען דער עולם איז שוין יא געקומען – ער האט נישט געהאט דעם ספק – ער האט דאך געזעהן אז דער עולם קומט, האט ער אויך נישט געוואלט אנטוהן א שטרייטמל. ס׳איז א פלא וואם דער קדושת יו״ט האט נישט געוואלט אנטוהן א שטרייטמל.

אב״ד דקהילתינו ומסב״נ: ס׳איז דאך אינטערסאנט, אנטוהן א שטרייטמל האט נישט צוטוהן מיט רעביסטעוווע, איז פארוואם האט ער נישט אנגענטוהן פריער א שטרייטמל, פונקט ווי מ׳גייט יו״ט און שבת, דארף מען דאך יעצט אויך גיין.

האדמו״ר מפאריסוב: דאס שטייט אז ס׳איז א רגל אזוי ווי די רגלים, אזוי איז דא א לשון. אין אר״י הק׳ שטייט קלאר אז ס׳איז א רגל.

רבינו: דער רוקח (סי׳ רכ״ה) לייגט דאך עם צו צו די ימים טובים, ווייל ס׳שטייט די פרשה פון די מנורה, נאך די פרשה פון יו״ט סוכות, און ער זאגט אז דערפאר איז חנוכה אכט טעג, ווייל ס׳איז א סמיכות צו יו״ט סוכות וואם איז אכט טעג, איז חנוכה אויך אכט טעג, אזוי זאגט דער רוקח. ס׳איז דברי קבלה, א ראשון, זעהט מען אז חנוכה איז אין די סדר פון די רגלים (ועי׳ עוד בבני יששכר מאמרי חודש כסלו–טבת ב, כא).[19]

דער דברי חיים איז געגאנגען גאנץ חנוכה מיט א שטרייטמל, נישט נאר ביים צינדן, נאר א גאנץ חנוכה (כ״כ גם בדרכי חיים).

האדמו״ר מפאריסוב: רוב צדיקים זענען געגאנגען מיט א שטרייטמל אין חנוכה.

רבינו כיבד את האדמו״ר מפאריסוב לברך על הענבים

האדמו״ר מפאריסוב: ס׳הייבט זיך אלעמאל אן די שאלה וועגן א שלימה, צי דאם הייסט א שלימה, וויל מ׳רייסט עם אראפ.

רבינו: אז מ׳מאכט די ברכה וועז ס׳איז נאך אויפן צווייג, פאר וועז מ׳רייסט עם אראפ, איז עם דאך נישט קיין שאלה [לגבי לברך על פרי שלם].

האדמו״ר מפאריסוב: יא, כ׳מיין לגבי דעם וואם מ׳דארף דאך מאכן אויף א שלימה א נאך ברכה [כמבואר בשו״ע (או״ח סי׳ ר״י ס״א) דיש מסתפקים לומר שעל דבר שהוא כברייתו כגון גרגיר של ענב שמברכין אחריו אע״פ שאין בו כזית, ולכן טוב ליזהר שלא לאכול פחות מכזית].

רבינו: אה, וועגן די נאך ברכה, אז עם פעלט שוין א משהו, אז ס׳איז אראפ געריסן איז עם שוין נישט קיין בריה,[20] אבער אמאל בלייבט די פרי יא א שלימה.

האדמו״ר מפאריסוב: אז מ׳רייסט עם אראפ קען עם שוין נישט בלייבן א שלימה אינגאנצן. ווייל עם פעלט פון די קליפה וואם מ׳עסט דאך, קיינער עסט נישט אן די קליפה [ושוב אינה נחשבת כבריה].

רבינו: יא, אמת. דער פעטער ז״ל פלעגט אבער אויסשפייען די קליפות.

א׳ הנוכחים: ער פלעגט מאכן ׳על העץ׳ [היינו ברכה אחרונה].

רבינו: ער האט געגעסן מער ווי איינס [ולכן בירך ברכה אחרונה כי אכל כשיעור, ולא משום שהאוכל בלי קליפה נחשב כאוכל בריה].

---

19 וכן כתב גם במחזור וויטרי (סי׳ רל״ד) רמז לחנוכה מן התורה, שאחר כל המועדות בפרשת אמור, כתוב ויקחו אליך שמן זית זך (ויקרא כד, ב) וכו׳, ומדכתבי׳ עם המועדות למדנו שהוא יו״ט כשאר ימים טובים, ע״כ. ובתיקוני זוהר חדש (עב, ב) עה״פ (ישעי׳ מ, כו) מי ברא אלה, מאי אלה, אלה אלה הם ״מועדי ה׳״ (ויקרא כג, ב), ומאי אינון מועדי ה׳, אלין אינון חג המצות וחג השבועות וחג הסוכות הרי תלת, תלת אחרנין ראש השנה חנוכה ופורים, תלתא מנהון אקרון ״מועדי ה׳״ ואינון מקראי קודש, תלתא אחרנין אקרנון ״אלה הם מועדי״.

20 עיי׳ בערוך השולחן (סי׳ ר״י ס״ד) כשקלף הקליפה הדקה שעל האגוז או הקטניות לא חשיב בריה, ועיין במשנ״ב (סי׳ ר״י סק״ח ובשעה״צ סקכ״ג). ומן הענין לציין שבאגרות מבעל הפרי מגדים (המודפסים בשו״ע או״ח ח״א מכון ירושלים) מובא שבריה שקולפין הקליפה הדקה מאוד ממנה, נחשבת לבריה, ע״ש.

אגב יש לציין שדעת הפנ״י (ברכות לח) שרק פרי מז׳ המינים נחשב לבריה בפני עצמה, וכ״כ במור וקציעה, אך המג״א (שם) והחזות יאיר (סי׳ ק״ס) סברו שבכל הפירות אי אכל גרעין שלם כדרכו נחשב לבריה.

האדמו"ר מפאריסוב: שפעטער איז דא נאך א שאלה, ווייל ס'האט דאך א קערל, און די קערל עסט מען נישט (עיי"ש בסי' ר"י במג"א סק"ה).

רבינו: יא, דער רמ"א (שם) פסקנט אזוי.[21]

*

רבינו שאל אודות זמן שהותו בארה"ב

והשיב האדמו"ר מפאריסוב שהגיע על כעדך ב' שבועות

רבינו: וועט איר זיין דא אין חודש טבת, גדלו לה' את'י ונרוממ"ה שמ"ו יחדי"ו [דהסופי תיבות הם הצירוף של שם הוי"ה הק' של חודש טבת]. דער ייטב לב ברענגט פון רבי ר' אשר"ל פון ראפשיץ, אז "ויגש אליו" איז ראשי תיבות ג'דלו ל'ה' א'תי ו'נרוממה ש'מו י'חדיו.

ונפרד רבינו ממנו: מ'זאל זיך זעהן מתוך שמחה וחדוה, מ'זאל אויפטוהן וואם מ'דארף אויפטוהן.

ביקור הרה"ג ר' חיים יוסף ווערצבערגער שליט"א

רב דביהמ"ד הוניאד בקרית יואל יע"א

ומחותנו הרה"ג ר' פסח מיללער שליט"א

בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א – בקרית יואל יע"א

יום ב' פרשת תצוה תשע"א לפ"ק

הגרח"י בא ביחד עם מחותנו ובני משפחתם להזמין את רבינו

להשתתף בשמחת נישואי צאצאיהם

ואחר שפלפל רבינו עם החתן והמחותנים בעניני מינו, דיברו

אודות לימוד מס' פסחים

רבינו: ס'איז דא א מורא'דיגע קשיא ביי די סוגיא פון רבי חנינא סגן הכהנים (פסחים יז.), אז משקין בית מטבחיא דכן [פי' שהיין והשמן שבבית המקדש טהורים, ואינם מקבלים טומאה כלל], איז פארוואס האט אויסגעפעלט די נם חנוכה, די שמן איז דאך בכלל נישט טמא געווארן, ס'איז א שטארקע קשיא, ווייל לויט דעם האט די שמן בכלל נישט מקבל געווען קיין טומאה, דער יעב"ץ אין מור וקציעה מוטשעט זיך מיט די קשיא.[21]

הגרח"י: מ'פרעגט די קשיא אז ווען די אידן זענען געווען אין מדבר, ווי אזוי האבן זיי געהאט שמן זית זך, זיתים האבן זיי געהאט דורך דעם וואס זיי האבן געקויפט פון גוים סוחרים, זענען דאך די זיתים געווען טמא, נאר מ'האט געהאט די עצה פון אויסקווועטשן נאר איין זית אויפאמאל. איז וועגן דעם שטייט אין די תורה ויקחו אליך שמן 'זית', נאר איין זית (כ"כ הפנים יפות פ' תצוה).[22]

רבינו: אזוי זאגט דאך רבי יוחנן (פסחים לג:) [ענבים שנטמאו ורוצה לדורכם באופן שהיין לא יטמא, דורך את הענבים בשיעור פחות מכביצה בכל פעם, ואז היין טהור וכשר לנסכין, כי אוכל פחות מכביצה אינו מטמא אחרים, ולכן אין הענבים מטמאים את היין היוצא מהם, והטעם שהיין שבתוכו לא נטמא עדיין, כי ר' יוחנן ס"ל שהיין הנמצא בתוך הקליפה 'מיפקד פקידי', פי' שמופקדים ושמורים בתוך הזג, ואין היין נחשב כחלק מגוף הענבים, אלא נחשב כמשקה המונח בתוך כלי, ולכן הטומאה הנוגעת בהזג לא נחשבת כאילו נגעה גם בהמשקים עצמם, כי היין נחשב כאוכל בפני עצמו].

21

דהבית יוסף (שם) **מביא דעת הרא"ש שכל דבר שאין הדרך לאוכלו אין ממעט מבריה, וע"כ אף שלא אכל הגרעין מברך ברכה אחרונה, ודעת הרשב"א שבענין שיאכלנה כולה עם הגרעין, והרמ"א פסק שאם לא אכל הגרעין לא נחשב בריה, ועיי' במג"א שם ובסידור הרב** (פ"ח אות ט').

21

בס' תכלת מרדכי (פר' מקץ) **ובשו"ת שואל ומשיב** (מהדו"ק ח"ג סי' מ"ב) **תירצו על קושיית היעב"ץ, דיש לומר דכיון ד'באו פריצים ויחללוה' (עבודה זרה נב:), נאבדה קדושת העזרה, ושוב אפשר לומר דשפיר נטמאו השמנים, והפרי חדש** (סי' עת"ר סק"א) **כתב דמה שאמרו חז"ל שהיוונים טמאו כל השמנים, היינו ע"י שנעשה תקרובת עבודה זרה, ותקרובת ע"ז מטמא כמת ע"י טומאת אוהל, וכן הביא שם** (הפר"ח) **דהשמן נטמא בטומאת זיבה, עיי"ש. ובטומאת אלו לא נאמרה הכלל 'משקין דבית מטבחיא דכן'.**

22

עיי"ש שכתב דכל השמן שהוציאו עמהם ממצרים, הי' חשש שמא נטמאו, ולא הי' תקנה אלא לדרוך אותם פחות מכביצה, וזית הוא חצי ביצה, ואם היו כותשים ב' זיתים יחד הוי כביצה, ולכן היו צריכים לכתוש את הזיתים אחד אחד בפני עצמו, והיינו דכתיב שמן 'זית' בלשון יחיד, שלא יכתוש שני זיתים ביחד, עכ"ד.

לויט דעם פרעגט מען אויך וואס האט אויסגעפעלט די גאנצע נם חנוכה, מ׳האט דאך געקענט נעמען זיתים און עם דורך זיין פחות פחות מכזית, אין עצי חיים אין די תשובות (או״ח סי׳ מ״א) פרעגט מען אים די קשיא, וויל ער זאגן אז נאר טומאת מת איז נישטא אויב מ׳איז עם דורך פחות מכביצה, אבער טומאת היסט איז דא אפילו ביי וויניגער פון א שיעור, וויל ס׳איז מיפקד פקידי, וועגן דעם ביי טומאת זיבה, אויב מ׳וועט קויפן פון א גוי, און מ׳האט דאך גוזר געווען אויף עכו״ם להיות כזבים (שבת פג:, נדה לד.), נוצט נישט די עצה [לדורכם פחות מכביצה דכבר בעודן מופקדים בתוך הזיתים, כבר נטמא השמן ע״י היסט, אע״פ שלא נגעו בגוף השמן שבתוך הזיתים].

הגר״פ: אפשר דעמאלטס האט מען נאכנישט גוזר געווען.

רבינו: דאם איז דארט א שאלה (עי׳ שבת כא:, תוס׳ ד״ה שהי׳ שנסתפקו בזה).

מ׳האט געפרעגט פון וואו מ׳האט געהאט זיתים [להדלקת המנורה] אין מדבר,[23] איז דאך אויך שווער פון וואו האט מען געהאט אנדערע זאכן אין מדבר [דהעפר במדבר אינה מצמחת כמבואר בגמרא (חולין פה:) לגבי מצות כיסוי הדם, דיש לכסות רק בדבר שזורעין בו ומצמיח, ולכן אסור לכסות עם עפר מדבר שאינה מצמחת], פון וואו האט מען געהאט חטים אויף מנחות, מילא לעבעדיגע בהמות האבן זיי געהאט [כמו שאמר משה רבינו לפרעה] וגם מקנינו ילך עמנו (שמות י, כו) אבער פון וואו האט מען געהאט חטים וועט מ׳איז געווען פערציג יאר אין מדבר.[24]

הגר״פ: די גמרא (יומא עה:) פרעגט דאך אז ס׳שטייט אז די מן איז געווארן נבלע אין די רמ״ח איברים, אויב אזוי וואס איז פשט אין די פסוק (דברים כג, יד) ויתד תהיה לך על אזנך...

רבינו: יא, אויף דעם איז גוט די גמרא׳ס תירוץ אז דאס וואס מ׳האט געגעסן פון די זאכן שתגרי עכו״ם מוכרין אותן להם [על זה נאמר ויתד תהיה לך על אזנך], דאס איז גוט נאר ביי חולין, אבער מ׳רעדט דאך פון קדשים [ואם יקנו מתגרי עכו״ם יהיו טמאים].

נאר אז מ׳וועט אננעמען אז ווען מ׳איז געווען אין מדבר, האט די בארה של מרים אנגעטרינקען, און ס׳איז געווארן אפילו אין מדבר (עי׳ במדבר רבה יט, כו).[25]

א׳ מבני המשפחה: דאס איז געווען גוט ווען מ׳איז געווען אויף איין פלאץ [שאז הי׳ צומח במקום ההוא].

רבינו: טאמער ס׳איז געווען דורך בארה של מרים, איז עס געווארן שנעל על פי נס.

הגרח״י: יא, אז ס׳האט געקענט פאלן יעדן טאג די מן, קען דאך אויך וואקסן שנעל.

רבינו: ס׳איז אינטערסאנט וואס דער חתם סופר זאגט (פר׳ וארא עה״פ ולקחתי) אז ווען מ׳איז אריין אין ארץ ישראל, און מ׳האט געזעהן אז מ׳בויעט אן, און עם וואקסט, איז עם געווען ביי זיי א נס, זיי האבן נישט פארשטאנען אזא זאך, א עולם הפוך פון וואס זיי האבן געזעהן אין מדבר [שהמן יורד מן השמים, ולכן כשראו שהלחם יוצא מן הארץ], דאס איז געווען ביי זיי א נס, אזוי מיינט מען, וואס מ׳איז צוגעווואוינט איז דרך הטבע (עי׳ חובת הלבבות שער השבון הנפש פ״ג ד״ה והשלשה ועשרים).

אחר כך איחל רבינו מברכות קדשו להמחותנים ולכל בני המשפחה

ונפרד רבינו ממנו: מ׳זאל זיך זעהן מתוך שמחה וחדוה, מ׳זאל אויפטוהן וואס מ׳דארף אויפטוהן.

---

23 יש מן האחרונים שתירצו עפ״י דברי המכילתא (פרק ט״ו) על הפסוק ויורהו ה׳ עץ וישלך אל המים, איזה עץ היה, רבי יהושע אומר, של ערבה היה, ורבי אליעזר המודיע אומר, של זית היה.

24 עיי״ש בעצי חיים (שם סי׳ מ״ב) שכתב דאין לומר דטומאת נכרי ונכרית דרבנן הוא, כמבואר בשבת (שם), דהא קיימו האבות כל התורה עד שלא ניתנה, ואפילו עירובי תבשילין, דהוא מדרבנן. וכן כתב להוכיח ממה שכתב בחתם סופר עה״ת (פ׳ ויגש) שעד עכשיו הרחיק יהודה ממנו שלא יותו מצנורא (רוקן) של ערל טמא, כי נכרים מטמאים בזב, ורוקם כרוק הזב, ועתה כי יאש יהודה את עצמו, ויהיה הוא עבד ליוסף, ויגש אליו יהודה בקירוב, עכ״ד, והיינו דמטומאת זיבה ג״כ שמרו האבות, עיי״ש.

25 ע׳ באור החיים הק׳ (פ׳ שלח) בפרשת המקושש עצים ביום השבת, שמקשה למ״ד (שבת צו:) שהמקושש תולש הוה, מנין יצאו צמחים במדבר שהמקושש תלשם, אלא לפי שאמרו חז״ל שבארה של מרים היה משקה והי׳ מעלה גגות ופרדסים, היו גדלים צמחים במדבר, ולכן הקדים לומר ויהיו בני ישראל ׳במדבר׳, ולכאורה מה בא להשמיענו בזה, אמנם עפ״י הנ״ל בא הכתוב לומר האיך היה צמחים במדבר, מכיון שאז היו בנ״י במדבר, ועמהם היה בארה של מרים, הרי הי׳ יכול לגדול שם צמחים, עיי״ש.

שהשמחה במעונם

ברכת מזל טוב

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנשי שלומינו תומכי וידידי כוללינו הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

וויליאמסבורג

להולדת הבן

ר' **אברהם אבערלענדער** נ"י
ר' **יצחק בער ווירצבערגער** נ"י
ר' **יואל וועלץ** נ"י
ר' **לוי יצחק לעווי** נ"י
ר' **בנציון ליכטנשטיין** נ"י
ר' **קלמן אליעזר עקשטיין** נ"י
ר' **ישעי' שעהר** נ"י

להולדת הבת

ר' **משה מענדל גליק** נ"י
ר' **יואל ארי' ווייס** נ"י
ר' **יעקב פארקאש** נ"י
ר' **מאיר מרדכי שוואַרץ** נ"י
ר' **שלום יצחק שעהר** נ"י
ר' **יואל שעהנפעלד** נ"י

לאנדאן

להולדת הבן

ר' **משה שמואל אייזדליס** נ"י
ר' **יואל לאנגבערג** נ"י

אנטווערפן

להולדת הבת

הרב **ליפא טייטלבוים** שליט"א, מו"ץ

נישואי הבת

ר' **שלום יצחק שעהר** נ"י

מאנטרעאל

להולדת הבן

ר' **יואל ווינענערגער** נ"י

בארא פארק

להולדת הבן

ר' **חיים צבי טייטלבוים** נ"י
בן הגה"צ רבי ברוך טייטלבוים שליט"א
חתב"נ כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
ר' **חיים בערגער** נ"י
ר' **יואל** בראַ"י **דרומער** נ"י
ר' **מענדל ווייס** נ"י
ר' **משה אברהם ווייס** נ"י
ר' **דוד יודא שפאַרן** נ"י
ר' **בערל שפיטצער** נ"י

להולדת הבת

ר' **שלמה לאנדא** נ"י
ר' **דוד ניי שטיין** נ"י
ר' **חיים יודא ארי' פיליפ** נ"י

בני ברק

להולדת הבן

ר' **חיים מענדל יאזשעף** נ"י
ר' **יואל האלצער** נ"י
ר' **משה ישעי' מארקאוויטש** נ"י
ר' **יוסף צבי שישא** נ"י
ר' **אהרן נפתלי ענגעל** נ"י

להולדת הבת

ר' **יהושע שמחה טייכמאן** נ"י
ר' **יואל שישא** נ"י
הרב ר' **יהושע צבי יאזשעף** שליט"א
ר' **יצחק אייזיק מארקאוויטש** נ"י

קרית יואל

להולדת הבן

ר' **אביגדור בלייך** נ"י
ר' **יואל** ב"ר יודל **ווערצבערגער** נ"י
ר' **יואל** בר"י **כהנא** נ"י
ר' **מענדל קליין** נ"י
ר' **מנחם זאב קארנבלי** נ"י
ר' **ישכר דוב ראזענבערג** נ"י

להולדת הבת

ר' **אלי' בצלאל באש** נ"י
ר' **יואל** (ברמ"ש) **ווייס** נ"י
ר' **דוד ווידער** נ"י
ר' **יואל** (בר"א) **זילבער שטיין** נ"י
ר' **שלמה זלמן יאזשעף** נ"י
ר' **יואל ליכטמאן** נ"י
ר' **זימל ליכטמאן** נ"י
ר' **אליעזר מאשקאוויטש** נ"י
ר' **ליפא נייַמאן** נ"י
ר' **חיים פעלדמאן** נ"י
ר' **פנחס פריעד** נ"י
ר' **חיים דוד פריעד** נ"י
ר' **מנחם יודא רובין** נ"י
ר' **דניאל שטיינבערג** נ"י
ר' **יצחק אליקים שוואַרץ** נ"י

להכנסת הבן לעול תורה ומצוות

ר' **משה יצחק רייזמאן** נ"י
ר' **יעקב יודא לעבאוויטש** נ"י

אירוסי צאצאיהם

ר' **מאיר יעקב כהנא** נ"י, וויליאמסבורג	החתן **יושע** נ"י	הרב **אברהם שלום יוחם פריעדמאן**, קרית יואל
ר **חיים ישראל קלאקסבאלד** נ"י, לאנדאן	החתן **יואל** נ"י	הרב ר' **אלי' פאדווא** שליט"א, וויליאמסבורג
ר' **שמואל יצחק לאקס** נ"י, סיגעיט	החתן **נפתלי** נ"י	ר' **משה יוסף הארטמאן** נ"י, מאנסי
ר' **אפרים פריעדמאן** נ"י, וויליאמסבורג	החתן **חיים** נ"י	ר' **אליעזר רייכמאן** נ"י, בארא פארק
ר' **משה אהרן מאשקאוויטש** נ"י, בארא פארק	החתן **יחזקאל** נ"י	הרב ר' **אברהם מרדכי ענגעל** שליט"א, ירושלים
הרב **אהרן משה ישעי' קרויז**, רב דק' אפטא וומ"ס		הרב **נפתלי הירצקא קליין** שליט"א, בארא פארק
ר' **אהרן יוסף לאנדא** נ"י, מאנסי		ר' **מנחם משה רעטעק** נ"י, בארא פארק
הרב **יוסף טובי הורוויץ**, רב דק' ליטאוויסק ב"פ		**משפחת כ"ץ** (דשיבוי)
ר' **שלמה יעקב מנחם ווייס** נ"י, בארא פארק		ר' **משה יודא פאזנער** נ"י, בארא פארק

צו מעלדן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:
1-888-732-6347 און אין אר"י 011-972-527648437

אדער קען מען שיקן דורך א פעקס אדער מייל
a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6194389